GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl. No.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0229
4	Work Number	D 0593
5	Page No (From... To)	1 to 85
6	Name of the Work	BILHANO PAKHYANAMU
7	Subject	BILHANAM

B.229
D.593

బిల్హణీ॥ ఆ౧॥

Bilhanōpākhyānam

~~B 233~~

GOVERNMENT ORIENTAL
MANUSCRIPTS LIBRARY MADRAS

B. 593 B. 229

శ్రీచిదంబర స్వామినే శరణము

౧ వసుమతికి నాభిభూతమై పరలు నట్టి

ధర్మశిఖరికి యుత్తరభాగమందు

ద్రుపదులనితుంబు సంజ్ఞ నశుద్దోషాచరిత

దివ్యదేశంబు పాంచాలదేశములరు॥

అందూ॥

౨ శ్రీరామామణి కాంతపట్టుపాలికి

శృంగారరసంబుచే

శ్లో పరత్నంబులకెల్లనాకరమగు

పృథ్వీధ్రావిహాళిహాళికా

ధారంబనన్యదురాసదంబువిబుధ

త్రాణంబు రాజాప్రితే

శ్రీకమ్యంబై సింధుంరీతికురిల

ద్రుమందిరాఖ్యనేతగతా

3 ఆపురము జుంరుస్త్రీలకు

కాపురముసముంఘ్రముద్వారకాపురముసకగ్

భైరాపురములలోబైల్యగు

గోపురముఖుబుంబత్తికగోపురమున్నబుగ్॥

సతతసిరస్థలవిసరద

౪ దితసుతతముసేతుషారదప్రాజ్యముల్లై

సతికెక్రుసాధ్వరాజము

లతులితశివముతూర్ధులనగనెస్తలిలానెగ్॥

సీ వనక గోపురాగ్రపుటుకుగాగుత్తుల

కత్తూరుబులిక్రుమయుదరాజిత్రైథ

ద్రుండురివెనవజూచుడూరాప్యంకురములని

జనుమన్న్యగేంద్రుముఖములునౌకినంవికి॥

౬ హాకపోలునస్తుబోటులులాకనేటుగానమిహాటు

పనెలనాదంబువేద్రశ్రాంరు

నాకప్రంగటన్నంభ్యంగనకలాంగయొుతమంగ.

కమ్ముదంగరవములధింధిమ్మంరునొగ

నాకమంకగతకంకనకళంక్రమలగపంక

జాన్యలుబైలెగిలాన్యములునలువ

నాకప్రంతవగకాంతురాగివింతగానసంత

నకులవారనరసగెతములుఘాదు

౭ నెలఱిముబహువిధపాదవ్యసంవేక్ష్యహాల్డదల్

ఘుమఘుమపార్భటుల దిక్కులనామరుమిన్నుల

జనులకానందకరమని స్తుత్యము ఘటించి

రంజితావని జానిరారా జద్వాని।।

౮ సురసాలసంతతి సురసాలసంతతి

గతిఖగాళికిపలాలిన్నతి రెయసంఘ

మహాతకాంబనవతులు మహాతకాంబనముల

పైరాలికైనా మోదములుఘుటించు।

కలితఫలన్నాగములకలితఫలన్నాగము

లక్ష్మికామ్మలతోడనమరియుండు

రంభాదినటనములు రంభాదినటనము

కరణిమరుత్రిషంగములబాదలు

౯ పనసలెంతయు పనసలబ్బాతిశ్రేణుల

కునుంపదక్రమసంయుక్తికామరుమీరు

నగమునకారత్నసగమములపనిధిపనుల

నలరంచుండుప్ప బితింబిలగంబంపురిని।।

౧౦ ఆపనమును ద్విజసందోహ

పారివనము లితులిత పుత్రపావనములుగ

స్త్రైవనమ లుమహానీకసం

జీవనముంలు బలితఘంవసజీవనముల సుఖముల।।

౧౧ విభ్యంధేంద్రబారముల వెలయుచు నాకవంక

నిర్వ్యాణప్పురతరంగిణిరుసంగ

కమలాకరంరసన్నిధిగాంచుచు నాకవంక

నిరువందుకలశసాగరమునంగ

రాజహంస విహారరమణీయతరమహాట

నాకకైవమానసంభోరుసంగ

శ్రీనివిభాంచిత జీవనాభిరూపంబౌట

నాకచారిసుధాపూరవైభవాయనంగ (హూ, మై)

౧౨ వెలయుచు నెంతయు నుత్తమపురివిలసిల్లు (శ్రవి విధ విధి)

సాంతరాళప్రదేశనితాంతఖచిత

నవ్యనవరత్నసౌధాగ్రభవ్యహర్మ్య

రాజితం బైన కమలాకర(ప్ర)జంబు॥

౧౩ కలిసంకరక్రమము(ర్ణసురా)కల్పవహాతుతి (వు)

గోత్రాపాకతులజాలవీ

దులుదక్షాత్ములభూసురాళ్యభువనా

ప్త్యజగజ్జీవనుతి (జై)

కవితాధుర్యప్రశస్తిదులార్జితార్యులు కన

త్సాంతులతవేదపారులై

ర్యులదాత్రీసురులెంతయుం దివ్యబంధుర్లై

యుంపాండుపటచిత్రమే॥

చక్రములకుం కేడుసెలయుహని రాజులు

తివిరిసత్త్వములచేదింపన్ననులు (సాఖుసు)

(రి) యిలకు బ్రతుకులకు వెన్నంరంనెకూర్చవమ్యక్ (ష్ఠయున, రిమి)

గోత్రవగేవముబత్రిగాల్పునింద్య

(రి) లక్కికిమామయెగసముగానెళ్ళిపూరుషించ్య (స్థం)

లసంరతుంబుముగాలనుందునిమహాశు

లోకదీదాపుననైశ్వరసాపునిశ్రీదులు (ని, జై)

పుణ్యంబుదప్పనిపుణ్యజనులు

౧౫ సారవీరసవీరసమైకపరులు (వ)

~~వరం...ఉడురువైష్ణవ~~ (వః)

బరగుందురంపురిసన్ని(త)వైశ్యులగుట

కుతలరాసందసంధ్రాయిగురుతవాంప

(హా) (ఘణ్న) (ఘు) (ఘు)

సారణాన్నెపున్నిపిబులు రాజస్యవిభులు।

౧౬ వాకశంఖంబునపాంగుసద్ధఘతియు

బిల్హణాం॥ ఆ॥ ౧॥

ద్యోగంబు తామున్ భజిం

పకరత్నాకరు తోలు సఖ్యమున కున్

ప్రాపుంచి సౌభాగ్యధిక

ప్రకటాధ్యాద్భుత వైచలం గిలవాయివి

(శ్రీ)

త్రాప్రాభవాఖండరూ

శాస్త్రార్థ విజ్ఞాతగాం

పకసంపద్విభవంబు గాంతురు పురిన్

వైశాస్త్రత్రయము వేదుకన్॥

౧ ౭ తనయుల విభవము తంత్రికి

సాన స్త్రాదేయ నంతపుత్రిని కోరిన ధాన్యం

బుసిపా రెపడు జులు రానిలు

సానరించిరి పావిపటంబు సొందుగ రసింధున్॥

౧ ౮ సరసిజవ ద్రాంధ్రపు బ్రసుంధుని వలుకు

బాంధవనసా కుడుం తెరుం దోలను

దైర రతరత నిబద్ధపర

పాలపాలి యౌక్తి తేరుం

గలవారని తెల్లజేసి కరువేపు పురిన్

గలవికల్పవాద జావని

ముబరారి సంబస్వ యుక్తి వ్రసపోయుడయున్

జిహ్వాగహ్వాళములకొత్తలన

ఘూకరుల జ్వాలానాళములె

శేయనిత్యంబుమలెత్తద కల్లెన్

త్రారములనేగంటిర్షిపెంయి

తత్రపూత్తిక్షుణ్ణంబ్రౌర యుంబున్నే॥

౧ వర్గీకన్ని జీకమూలబడ

వైదినయుట్టువంరుత్తురంగముల్

సరిగానశంఖపంబుగాని

సాగిన నాశుగవ్రై బింజనం

తిరుపుధురంగరాతజాశృతిహ

రింపపదోద్ధత ధాన్విగర్భి నేరం

ప్ర్వైరతిర గోత్రుమంబులివి

భీమాంషిత సాది బలోత్కరంబులెస్స్

౨౦ నగరశతాంగబృంహతముల

సంతతగతాగ్నతమైవరింపదే

వగణంబులు తద్వాగతి

పైప్రవమెుండిన వ్యోమయానముల్

వశపంచుమహాసముల్ దొరకే

పతినలు చెన్నవినాంతసుందరయుల్

జగతిని దానజైకి కౌన

సాగనువానివిమానశనాంమ్ములే॥

౨౧ శువిశకత్తోరప్రాత్రముల

సారావందావశదంతకాంచముల్

బలివిసైకల్పకాండులుచ

లంబునదండితపిండికాండము

జ్వాలలంకుకాలున్నైనకెలు

వందగులావక్రోళప్పురంబునౌన్.

వెలయుదురు దుర్బాభార్యలు

వీరద్భుటువాచటులుంవాపైర్ధుటుకి॥

౨౧ తమ్ములదోషప్తి మిపయాశినరట్టు

సంయుశాయిలస్తపాత్తైనసర్గకారతి

ప్రాప్తిప్రదంవహిరిసంగవశతనిప్పినది

గలసదావతుర్లలగ్రాచుశగదు

భోగినద్రాగతిబొందించిపాపంబు

సాదిత్యకవులమెలద్దుచుకాదంవ

తతుంకళానిధితవేరా (శ్రీ) స్మజేశినదూరుం

షణ్ముఖలవివర్ణంతశడేప్పకలక

౨౨ నలువదప్పించుకొనియెంకస్వనదీకుములు

యాలలనుపడమటిలుచ్చిదలక్షింపంలరిదపిరుదు

లలితసాప్తులుశైలరంగారులలప్పుకుచ్చమం

లవేరువెరావయిలువరకుంతలమలమెచిగ॥

౨౪ శమణావిరారుల్లక్రమందిరవమ్మనౌల

నినందుపాంబాలుడాపురివెఱ్పద్ధి

నిపంణికరగతంటులున్నైవినిద్రవృత్తి

నతులితావెూదమత్స్యసదాశులలర॥

౨౫ కాంచనపద్మరాగశశి

కాంతవంశోగణాకల్పితోజ్జ్వల

దంచితసౌధరాజములు

తప్తవిసోపద్వజాన్వితంబులై

మించినకైతిపత్రయుంత

మేరుముఖాచలపంక్తులెంతయు

తెంచెనసంగభాతివిజి

దివప్రుదిన్నద్ధకేంద్ర్యపావికిర్॥

౨౬ నైత్రమ్మిజూపేదనేవిన్నతవదవింసు

నేవిన్నతవదలకనేవిద్దంబు

నేకుల్లుజెంద్లివిపైకమ్ముదప్పింసు

పైకమ్ముదప్పనేచేకానంగ

దిప్పంతనేక్కైదందయిప్పైవచేమిలు

క్కైదందయిమ్మారేకరపెదులుక

భావింపరుచిమేవెయిబంధుజీవంబేది

యిూబంధుజీవనంబిందుగల్గు

౨౭ ననుబంధువేద్యులసారస్యసర్వాసుకాల

వచ్చనరసనలవెంలగుచువరలువిటుల

వనుగుణాంబులబలుకొచుననుదినంబు

శైలయుడురంకేటప్పుష్పావికలుప్రీతి॥

౨౮ మరియుయనప్పుట్టిగాంబుమనోభులుతనాంచన

వరణాంబులునుప్రాపావరణానివారణావటువ-

ణాంచలానీలకేతనాంచితసాధ్రాబులునసాధ్యా

పరినిబద్ధముక్తామయుశిఖరోన్నపాంబులును

౨౯ ప్రాజితమాణిక్యపాషంబులును కవాటవర

జితమరకతమణిసోపానరాజమానతోరణ

ప్రకాశితద్వారంబులును ద్వారోపరింప

శ్వేరమప్రారత్నవేదికలును వేదికాంతరస్థితవిద్రుమ

౩౦ బులును విద్రుమప్రదూర్వస్తంభసముదయంబు

లును స్తంభసంభృతశాతకుంభకుంభవిలసిత

వంటపంబులును మంటపాభ్యంతరరంజితరత్న

దరీజనంబులును, జనసంఘోవాసంస్ఫూరితవీ
౩౧ థికారాజంబులును, రాజకుమారాహుతాశ్వ
త్యసంఘరదండధసింధురస్యందనవరధనికరంబులును
కరవిన్యస్తవీణావాదనప్రవీణాగాంధర్వకులు-
ను, గాంధర్వశ్రేణులుక్రమ్యుదుంగతాహాదిలాస్య
౩౨ సంచారిప్రవాహారంబ్రాసమానవారకాంతలు
ను, కాంత నిరంతరసురభిప్రసూనముఫలభరితప్ర
దిప్రవిద్యాసంబులును, అభ్యాసాంతరకనత్రై-
వంలక్ష్మవిరంచిపాసనతుందిలు వింధ్యుంటనుం
౩౩ సారసపోందస్థానసౌరభ్యవాంసచక్రాదిజ
లవిహారకసంఘటితసరసులును, సరసముపోవార
వడిమృష్టపిండితస్థలములయ్యుపవనాసంబులు

ను, గవిని ప్రమరావతీనగరంబువిధంబునవిభ్రధ-
౩౪ గాంచి బ్రాజమానంబై తేజోవతీనగరంబుసాలు-
ప్రినరోవాతాస్త్యైవిలసితంబై సంపన్నమైననగరం
బు సౌంపునదదరవిరాజితంబై స్వైరంపునిలయం
బుక్తైవడిపుణ్యజనోద్దీపితంబైవరుణాలంబితరంబు
౩౫ రతిఫంనపుష్పవనావిరాజితంబైపవనునినేవాం
బుజ్హాతిసాసాసంగంధబంధురంబైఅలకాపురం
బుబ్బాగునధనదముపాతంబైకైలాసంబుకాను
నరాజసేఖరబ్రాజితంబైకవంలగభుం(వి)సదనంబు
౩౬ పోలికసుపాతభూషాసముస్ప్తితంబైపాలనివాసం
బుచాల్చునరాజితకమలాకరంబైప్రాగవతి-
స్ఫుటభేదనంబుతేరంసవుపోభోనిబ్రాసనరాసంబై

Bilha 2 section

బిల్హణీయం ....

వాహినీపల్లవిత బంధురంబున నరణాగత వ్యాప్తి

౩౪ నివాసభూమి సాకేతరాజధాని వడువున [illegible] రధప్రు

[illegible] తంబై [illegible] నగరంబుచేం [illegible] యందంబున కల్పకబలభద్ర [illegible]

[illegible] నితంబై వాస్తిపురంబు [illegible] గాం [illegible] విరచి-

తంబై [illegible] ప్రస్తంభంబు [illegible] స్థిరజీవన-

౩౫ రసిక [illegible] తంబై వారనారీ [illegible] బంధు [illegible] ల

[illegible] రవశాలవాస్త్ర [illegible] తంబై [illegible] పురంబున

బుధసనవిభీషణాధిష్ఠితంబై శిరులనిరవొందుచుండు॥

ఆ జగతి కధీశ్వరుండై

౩౬ రాజిల్లి మదనాభిరామరాజేంద్రుడను

[illegible] జభవాహపద్ధ

రాజితసకుండో [illegible] ధీరాద్భుతుండై॥

బిల్హణం

౪౦ రమణీలక్ష్మీమందిర [illegible] మై [illegible] గా

గణికా [illegible] గాం [illegible] చి

మంధురదర్పము [illegible] వల్లకాని

[illegible] జావళి [illegible] దరించి

దాక్షిణ్య [illegible] కానికళా

నిధి [illegible] మునర్థంబుం [illegible]

[illegible] భితంబుగ మనవ సుకృతి భావము గాంచి

పరసత్ప్ర రతి [illegible] ంచి

౪౧ కలనభయుడో [illegible] సంకల్పవం [illegible] చి

[illegible] నవ్య [illegible] నకత్రయు [illegible] సుచు

నతనవి [illegible] చేమదనాభిరా [illegible]

[illegible] జనాము [illegible] మరయు॥

౪౨ [illegible] పుల్లోపల [illegible] నివయుంబు

లాలితవాణీవిలాసుజేసె

నాంటులు గేంచుయిదాసవేయురునివేదినగ్రచిరం

జానమేయు
తననముననఘాధ్రపునిజేసె

నచలాధిపాసుని నాదిబిక్షునిసర్వ

మంగళానుభవసంప్రాప్తుజేసె

బహుళాతిశేదవిభ్రాంతులుజేందికళంకి

తనసోదరుగాదుసత్తుతినిజేసె

గుణవిరాధరక్ష
౧౩ నెస్నెధర్మవిమాగుణాపెండుంగలదె

తగనరుకుల్లసంరుకుల్లుగనావరంగ

నితనిపందనాభిరావహాభ్యుయిదినసలువ

గతింపళర్మెంబెచూర
కానలంబుట్టబిత్రంబుగాదెతలపు॥

౧౪ రమ్యగుణసాలిరాభూపురందరుండు

గానిశీల
ధారగానసంభవంబిమందారమాల

న.నుతిసము గూఢుక్రీడల శతిశయిల్లు

నిరాయుంబు
ఉపనిబాలించువిబుద్ధసంయర్యములుపోగడ॥

యుసఫలస
ఆయురంపురసూదయించెను

పాయుతగుణాజాలబాలయుంచితవేలగ

జా
తాయజసాయమసారవ

సాంయుకమునిభాజనాళిసన్నుతిశార్యగ॥

౬ సకలంకసంగవాంభాసక్తిదగుడుంచు

కమలారిదారగినకళయుసంగ

సు
మేనెరుంగనివానివింతత్వముసుదని

తో
మకరాంకువితోస్నహాయుయనగ

నిరపలంబాషాసనిరతిశానిదటంచు

సురపద్మంబెదలినచుక్కయనగ

పవిసాంతరంగసంబంధవారదియయుతపు

మేఘంబు వీడిన మెరుపు గున నంగ

౨ బా[illegible]లను బల్లమై నవ వైభ్రాభరుమునను

జనులకల్లారు ముద్దుగానను వుపడూచు

నాటపాటలు బాడుచు [illegible] వని బాల

[illegible] విని ఫూ[illegible] తిలకానన వా[illegible]కృనలరు॥

ఆకుమారీరత్నంబు దినదిన [illegible] వర్ధమానరమ్య-

యౌవనోదయా॥

౮ కందు నందుంపరిమళ - - - యింక్ష్మవిశేషం

మందు [illegible] రుమృగమదంబు నందు మరరుబు లౌ

పొందిఖగపు కుసుమంబున

నందుపుతా వివపే తరుణి యొప్ప[illegible] రలరెన్॥

౯ కుపా త యొప్పనరారు ముద్దు ముద్దురా లా

బింబోష్ఠి [illegible] వర్ణ బింబ కర్ణ

కుంభా తటుకనే [illegible] కాంచనని భగా[illegible]

చతురక్షేప్తి కనాసబారుతాన

ఘటుస్తైకతస్త్రోణిహల్లవాంచిత పాణి

ప్రౌఢసౌభాగ్య సంపన్న రాగ్య

కరికుంభకుచ [illegible] ఘననీల కేశపాళి

[illegible] చన్ద్రవదన కుందరదన
[illegible] వదన [illegible]

౨౦ త్రిలురువురు వంపు పెయలకేగా రయ జున్నె బిలుక

కవితకపూరరవిలకసుగంధఫలక

యామినీపూర్ణ తిలకనీలాంచదలక

రమ్య[illegible] గులబెలువంపు రాజబిలుక

రాజసమును గుల్క [illegible] గారకు సముజిల్కు

~~[illegible]~~

౨౧ నవినా[illegible] కావ్య కృష్ణత్వంబు బ్రాపించె

నై మె[illegible] ము వి[illegible] నిప్పెటుల్లు

నత్రి బ్బాన్య కన్నుల బ్బాలో కలవవిూంచు

మాధవ
సదరంబున్ [illegible] గాంచు

త్రివేణీ జనందో యత్రి చప్య తత్త్వము గాంచిం

చెయ్యవద్దా విహిత స్థితి భజించు

తరుణాంగి నా / నగజంబు నరా గారు నంత భూతి బలంగు

[illegible] నంత విభూతి గరిమె దాల్చు / [illegible] నం [illegible] వారి కెలవించు

పురుషోత్తమాంశ్యతిశాల జవిల్లి / నాభి కమలారత్న్యంబనం గనెసగు

౨ తనువు పావమాంశు కసన్ప్రతిదనరుని టు

ప్రావమంయుపయసగతి విష్ణు భావమంది / విశిష్ట భావంబు నెరయుండు కెలయు చుండు

వెలయు చుందిజ్ఞానవిని తిశేమయ / వైతి జన నిబులు మెచ్చి సంస్తుతులు జేయు॥

౩ యంతలు హైస్సైన యానాతి వదనాబ్జి

పంపురగాం లో గొన్ను నద్దమే మె

యెంతైరు నైదనైన యిాలమబాంపులు

నాలుమనోజ బాణంబు వేమె

తెంపైన పాల్పదంకంరా విధియాతని బన్నులు

సరి సగ సంగము గుచ్ఛంబు లేవెం

యేముపోత్తు నిన్నైన యటాతలలోదరివర్ాల

యసనవందలి యుపురాజా జ్ఞానేమె

యేంప్పునని నైన వెడించునే సంభ్రాంగ

తనువు బంగార విమెయి యేంధ న్నైన

వరుయి జైందించునది మరుమాంధ్యమే మె

త్రినుచు చూచిన జనములు వినుతి శాపయు॥

యుల్లుతల్లిదండ్రులకు నల్లారు ముద్దుగా ముద్ది

యుయంప్రాదస్లైలు బంబట్టు బుండా

౨౩ ద వంతెయ్యి తరమ్మైన రాయం చవ్యదవర

తాంబ్బెసం గతిని నాఖ్యములు

చెలువమైమి దలి గతులు నరపలుకులలో ద

పెంపుడు రాజి ల పేరు కౌనగ

[illegible]

[illegible]

రామాయణాదిసద్గ్రంథములవెలయగా
షడ్జప్రసుతకరాజిపరిద్ధవిల్ల
తాళకాలక్రియాధారతంత్రీస్వర
భేదంబులరువాడిలెల్లవిఖ్యాతియ
౨౬ బ్బైలుకుచిరిన్నపృతివిన్నలవిచిఱకుచుందు
కళికితెవిడాలుచూపులుకలయబర్వ
పేంధిమవయుదాక్బెభారతిభాతినాతి
పస్తిగద్దియుప్పైహాటపాడుచుండు॥
౨౭ అవాటినవసుధాలవా
పాతవసరవహాధురికలవితంబ్బె
కాప్పైవిసులకిప్పుడు
ప్రైపదరవంబువాయుష్కరూప్పైపాలిచెన॥
అత్యుష్ణసమయంబునా॥

౨౮ మదనాభిరామభూపతి
యెదవినసంతోషమునవహాల్లాసమునతో
పాడలుచగానముసేయుంగ
పదవతినిజపుత్రిజూచిమదిజింతించెన్॥
౨౯ యీకులపవిత్రిసురుచిరపావనగాత్రి
చంద్రకళగదసంగీతజలధికిపుడు
తనకిసకలవిద్యలుతెప్పడగ
పాపిచినపాండిత్యమెందువజెప్పింతునానుచు॥
అనినిశ్చయించి॥
౩౦ కొలువుకూటంబుననమాత్యహితులయేక
దమకర్కసింహపీఠమునసౌకనున్నప్రధాను
దేశకవసంతాఖ్యరావించిరసధికసంభ్ర
మముననన్నిరిచిపలికెసమ్మతిదవిష॥

బిలహరి యం

61 త్రికోణమంత్రిశిఖామణి రఘురా

నామముద్రకామణితనయునయమ్ముప్రతిలక్

కోమలగతిలయలుకాలవము

పేమారకనుగను గానమింపు గనేవేగ॥

62 తానవిద్యకు ... నప్పరాంతకిపుడు

శాంత్వనాటకలపదలంకారబ్రావ

సరసనాహిత్యవెంప్పుదుసరగీగరపి

ప్రౌఢగానింపవలయునిరూఢమతిని॥

అనంచున్నసమయరంబునసభాసదులుతమలో

నిట్లనిరి॥

63 కవికిపాపింట్లువేవిబంగారుని ఇండ్లు

బానవాయువ్వపులాసుమబాపురాపు

లవిపవడసంబుసదనంబులబ్జరముకు

బిల్హణం॥ త్రి॥ గా॥

శాంతముం సురలక్ష్మ్యదుంకరులసరులు॥

64 హేమముఖిలంబుకనన్నగవ

మంచిష్టటవిహారగపక్షమంతరయుక్

గాయిందిచన్నదోయికళి

గానంసమస్సమువిన్నబహాదగా

హేమముత్తమనావిభవ

విశ్వరుచిరాంగకవిద్యజెప్పగా

నేమంపానెవ్వదోపుత్రి

యించినపరాత్పరబ్రాంతిబుట్టి గర్వ॥

అనినవినయమున్నసంతుండుశూరాంతకునతిప్లనియె
యుటువసంతాఖ్యుండిట్లనిరిమే॥

65 వైరాగ్యజసకలశాస్త్రవి

శారదుంపీపురమునందుబాల్యంగలరా

పారిజాతవసనాహవించిరి

బాలింపగవలయు విద్యావధిపింపంగన్॥

౯౬ ఆనవిని సర్వశాస్త్రముల

యెఱుంగు తెలిసినవారు లెల్లం

ఘనమతి బిల్హణుండునను

గారవమున బిచరించి వారలన్

గనుగొని పైబ్రాహ్మణుడు

సంత గుణోన్నతులార మీ రలుం

దినఫలమేమి పూర్వకవిన

నెవ్వరు విద్యలు నేర్చి వారలత్తరిన్॥

౯౭ తర్కశాస్త్రమునందు తత్వమునయందు

బాషింపగ నమ్మది భాష్యమందు

శబ్దశాస్త్రమునందు సకలతత్వములందు

వేదాంతములందునందు వేదమందు

తత్వదర్శనము జ్యోతిర్మతములనారసావధ

శాస్త్రములు పురాణ రూపాదులయందు

విషయంబుల నొవ్వనదృశ్య శాస్త్ర

స్మృతి విస్తరంబులచల గువుత్ర గ్రంథ

ములందిల శాస్త్రములనుచు దియు

౯౮ ఘనులమై వాదములు ప్రసంగములు జేసి

గెలిచియున్నట్టి పుణ్య ప్రసంగించి రెవ్వడు

గెలుచు వారెంతు వారలకు లనఘలరు

రాజ్యరఘుపతి ముదు నాభిరామ నృపతి॥

౯౯ ఆనవిని వారికిట్లనిరి

నాత్రముదంబునభూమి పాలుడో

ఘనమతులార హితకర

శాకలమేపడు శాస్త్ర నాటక

భినలిరుకవిత్వ చాతురి

పెంపు ఖిలంబు గనంగజేయుచు

మననిజరాజపుత్రి కని
మానవకుపుత్రికముంజుగా త్రికక్॥
అనినవిని యుయమన్నారకునాచన్నావరుసనిరిజ్లనిరి
౧౦ అనిన భూమిశరసజ్జలవయు
వెంపయిరసజులవది పా ౨౦

గాపం యిక్కరసజ్జులసగకవివరులేకా
దాపరాతెంకవిత్య్వయులే
శ్రీ:
శ్రీమహాభాండదసంలజాండునే యంచితలవక్॥
శ్రీ ధిరిరుల్లంతిన్లే
౧౧ సజ్జాతశజ్జవచారుక్కెన్నట్టివాల ౨౧

కరణాజ్ఞజనకునిగాడులంను
యిరుక్కైవాడవులచేనావాప్పరుతాకేకు
బ్రాతగాబంధ్రినేర్పడడులంను
నెరిశిరాధరప్పత్రిపిరాపాంశకు
గవియంగషిండునిగాడులంను
నాబినిన్లైదికనిష్ఠనుంకుండుంనధాప్పపవ
కనవిటూరన్యనిగాదులంను
౧౨ వివిధముగనిట్టునదిప కవిత్త్వకవి ౨౨

నాప్పన్నాటకలసర్గలంకారభావ
నవరసాబ్ధిజ్ఞువనిజనాయకునిగ
దలబవర్ణియుంచుతనుదానెరలపుమించ
౧౩ శ్రీనిపతికినవిభుధేంద్రులకురాజమహేంద్రుంతిర్లనిరి
వరనాటకకావ్యజ్ఞుడు
సరసుతలంకారవేదిఖండెూనిపుణుం
డురసాపాత్యకళానిధి
యురయగనెవ్వడువమంపుతనిందెలియక్
శ్రీనినా
శ్రీనిన్నకులకా
౧౪ శ్రీవనిమల్హణాబిల్హణాడనగకవులు
సరసవిరుప్పరలంకారసవితులందు
బిల్హణుంతసువాతగంధిరుతధి
తముత్తుకవిరాజనంగస్తోత్రములువడశ
౧౫ శ్రీవాబాలతయూతవిత్వసరసంభాష్పా తియారుంతియా
భావంబాపదశబ్దగారవములాపాంతిత్యమాశాస్త్ర
దావిభావకమాసుధారసవమెూవ్యాపారమాపుజియు
దవిన్యభులభేదిత్రైనకలదేయన్నంగరించింబినక్
౧౬ ధరణీవస్త్రములలాధవళాంబరముమేలు
రుతువులలాసుమాన్వితముమేలు
సుమములలాశరత్కాబ్జముషిక్కేమేలు

విలుకాండ్లలో రతి విభుడుమేలు
ఘనసార భవములలో కస్తూరి యగునమేలు
గజములందు సురదంతి కాళ్ళ కెంబులుమేలు
సకలాయుధములలో శరధిమేలు
దనకరుల వారిజలలోన తత్కేసనాకమ్ములుమేలు
ప్రాకృతులలో తర్కపాత్రపూర్ణమమేలు
సాగరస్తనాలలో శ్రావణమేలు
౭౭ ప్రాయములలోన నవ్యమగులగు యవ్వనమమేలు
పరగుపదవులలో విష్ణుపదముమేలు
మహితోత్తమములలో పంబములయమేలు
కవులలో నెల్ల బిల్హణకవి యమేలు
౭౮ మృగములలోన సింహమవనీంద్రులలో రఘురామమూర్తి పల్లవ
స్వర్గములలోన శేషుడు వనంబులలో సురరాజ్యనంబుదే
వగణములలోన శంకరుడు వాద్యములలోన వరవీణ యెల్ల
మిగుల కవీంద్రసంతతిని మేటి యబిల్హణుడెల్ల చూతగన్
అనినవినివారలంత సహాయమానంబుగా యథాస్థానం
బులకనిచి మంత్రివరుని తోనిట్లనియె
౭౯ ఆకవిరాజరాజమణి సాదరమొప్పగ బిల్హణుంపువా
యాకవితాభమత్యతి విహారము చూతము మత్కుమారి
స్తోత్రమగాకవిత్వమును నేర్పయు దమంబుబలగా
గుణసింధుడు పంపినవారలుచో యుకుమ్మ్పటిక
శ్రీకాని భూవరాజ్ఞనా తడ మంత్రి సజ్జనులనంపినవారలు
సుబాయియుప్పటిక

౮౦ పైకొన్దంత వేదాంతము వివరించిప్రకటించు
పైకయురమ్య శాస్త్రములు గిలించు
పైకబాటవరసనాటకతలాపము రచించు
నెకరక్తిఘన భక్తి కైలాస్తుతి దెలుపు
నెకదారిరసవరిష్యుత కావ్యముల్ జూపు
నెకసామసురసామమునిపలుకు
నెకదంతస్వరమంత్ర శాస్త్రగానములపెంపు
నెకత్రివబవామభావయుక్తినెరపు
౮౧ నెక్కర్తలముని విమాంసయెమ్మెద్రాక్షు
వ్యాకరణపాఠము కేదెననలఘులక్ష్మ
నాదపులంకారములు కోర్కులమరనెసగు
నక్షత్రిబిల్హణాంతే తంత్రిగాంబిరివర్షమొదవా
౮౨ కాంచిదండప్రశాంతంబులావరించి దెవెనలుగ్గెకైనిసె
ముఖతాసనంబు నేర్చగాంచెతవి శేఖరుసద్దేశించి
యుష్మనిరే
౮౩ దేవాబిల్హణపండితేంద్రువిను మద్భ్రాతకల్పక్రమో
జ్జ్వలాపుండా మదనాభిరామవిభుదత్తా సురత్నప్రతి
ప్రావాంకృ మీవు దేశితెల్వమ్మనుబును నాజ్ఞాపించె విద్యేయుతే
యీవెళ పనియుంచు బల్కపతితైకైలాంగతిన్ వారితో

౮౬ ఏమి ప్రయోజనంబు మము నేమిటికి బిలువంగఁ బంపినా
భూమివిభుండు దాత్రమతి భూరిగుణాన్వితు లార్యశిల్పు లీ
మెమ్మెకే గుడెంబ్వైదము మీరనరెడు ప్రయోజనంబె మా
కేమి యెరుంగవచ్చు మహనీయ ఫలాంబుజ్యులు గారవింపం తితులా

౮౭ అని పలికిన ప్రేమందాయ మానాంతరంగుండ్రై తవిపుంగ
వుండు తమితశిష్యజనంబులుం గొలువ రాజమార్గం
బున వచ్చునెడా

౮౮ అముఖ సత్కళావిభవమానసమిమ్ముల యుండ మాళియో
ధామవిలాసమానయన తామరసాతివిశాల పత్రరే
ఖా మహాంతిశ్రుతి ద్వయవి కేస్వర కుండల దీప్తగండ పా
ళీ మధురస్మితప్రభలు వేమఱు జూచిరు దంబ తోన్నతిన్

౮౯ చూచితలయూచితత్తనూరూచి తాచి
తిమహాదుకాత్ర్యమెర్శ్రియం తన్మనూన
బాణబాణావిభిన్న సంభ్రాంత చిత్త
లగుచునేకాంతవములె కాంత లతిశయమున
యప్పుడు వేడుకాలరుకొన మెత్త్రనాయున్నదు బూతపెల్లెడా
పువ్వులు కాడు యాధనదు పుత్రుడు బెంచ్రుడు యాజయంతుడా
యివ్వనితాశిరోమణుల వేల్లిద్రిషలంచి గురింప శాయగా
జెప్పనిరెచు గుడెంబిన వసంతుడు బ్లాండ తగనాకువాపుడు

౯౦ అతిహాపుష్పితుకాశించిన బేకిచేదబ్జాస్త్రములమెర్పియుం
చితమైయుత్సుకరాసేపద్ధమరి యయునాశ్చర్యబుసన పాశ్రీరిల
క్షితతత్త్వప్రభలాంచనంబులు వలక్షీభూతములగా వెనా
మతి సూపింపగవెన్ను నీహరి తరగ్నమానుప్యరూపంబు

౯౧ రాకాకళాశోభి రాజబింబమవంచు
వినుతి కాయగపోలు వినిమ్మాపు
ప్రత్యూషవికశితాంబ్జాత పత్రములంచు
వేడ్కింపదగు వీని వీక్షణములు
శ్రీకుమారుని వేమ సింహాసనంబంచు
చెసనెన్నగా నవ్వు వీనియురము
ప్రాస్నమితసుఖ డోల్లుచేత్రావిహాపతియంచు
పలుకవెచ్చను వీని బాహుయుగము

౯౨ తుంటవిల్కాడు ఘుక్కంటికంటిమంటు
నంటునను ముడిజటితమ్మికంటి కృపను
మగుడిపుడమికిదిగి యనూతగనితండు
సఖియగా కున్నగలదె యీచక్కదనము

౯౩ యీపురుషసత్తముని దనవరించిన పద్మ
కరభాగ్యమేమందు కమలనేయన
యీచతురాస్యునమ్ముత్తియులమించిన శుభ
వాణీస్ప్రార్థిమ చెప్పవశమె తన్వి

యీమాటి సర్వజ్ఞునేనని యుండినసతి
భూతియింతింతనవ్వుసగదబల
యీధావనిధిగూడి యింపొందుసుఖ్యాయు
పదవియుంతనిబూతుపద్మగంధి
౯౪ వినవెయీవనితానవమనసివ్వుని
క్ష్మాతి(త్రి)తింపుతరుణులకెూర్కెల్ల
సఫలమగువీనిసంగతిజ్ఞాలునత్రి
వెలదిజన్మంబుధారుణీవృధయుగాదె
వర్ణింపుచుండుబిల్హణుండునిజానవసుధాకరప్రభ
౯౫ ఆనరయింట్ల బెుగడ్ననిజాపాంగవిలోకనందుకిరణా
విలోకనసందోహంబులు
జాలంబులికు తత్రత్యజనన్నేత్రంబులు కెూర
చెకోరికాబృందంబులుగా గ్నుత్తే భంబుబాప్పు
నఘుందగమనంబునవచ్చి(వేచ్చి)విద్వజ్జనమంత్రి
౯౬ పురోహితామాత్య భృత్యవర్గంబులతో
తగురాజేంద్రునివలన ప్రత్యుద్ధానాభివందనం
బుల్గుగ్రైనిసముచితాసనంబున నధివసించియా
శర్వదప్రతారంబుగా వేదవేదాంతాది శాస్త్ర
బుఖుపన్యసించి షలసహితంబుగా మంత్రాక్ష
తంబులొసంగి మరియును
౯౭ కవితాప్రసంగమెంతయును.

నవిరశిగతమెంత సేసి యిరుస్ప్రతి విద్వ
త్ప్రవరు అబూత మెచ్చులు
నవనీపతివార్షమొందనందర్వేత్సాస్త్ర
౯౮ గురుకవిభాషితయుతమ్మె
సురరాజసభాస్తలంబుచూత్మినితదూళ
వరుని సభాస్థలి విబుధా
తరమ్మై తరమ్మై ప్రమోదతరమ్మై దనర
ప్రపుత్తూ
౯౯ రాజరాజేంద్రమదనాభిరామసత్పతి
తనదుకంఠస్థహారాళితగునసంగి
మరియువుణారుచిరాంబరమహితభూష
ణావళులొసంగి విడిదికి సమరసనిచె
అందుమితతెనపరివృతుండై మంత్రివరునితోనిట్లనియె
౧౦౦ పెరుడుతనూవిలాసమునమంజుత్వాన్నైవిశేషయుక్తైహా
తురిమగురుండుసత్కళలతో యుజైవైరిదలంపవనితా
పురసదళాస్త్రులంగనినవూరుశరావాతిగ్రాగుసుందరీ
వరకవిరొెుక్కవుత్సితకు వాంఛితవిద్యలఛింపుటెట్లకొ
౧౦౧ వినుముజగతికి వరకల్పవృక్షమితడు
వేనిలావనాప్తమనెతుసద్విరులగుత్రి
దనరుతారుణ్యవతులచిత్తంబులనెదు

పుంభుపములకేలి తిగుబుసమ్మతిదలిర్పగ్లు

సూ

౧౦౨ వేనివసూరవారామానభావముగాంచి

ప్రనేరుంగకపోవపుసూనశరుడు

వేనిభాసురకళా విభూర్తిగనుగాని

మిన్నందునెపుడు తమావిభుండు

ధములు

వేనిసాందర్యాత్రి విక్షివంబువేల్మించి

జిష్ణు

రప్పవేయకమాంబుపుష్పనిసుతుడు

వేనిసౌభాగ్యశోంభితవృత్తిగనియుత్త

[illegible]రాశజలంగువిత్తేశసూను

౧౦౩ తారకవేనికి దీప్తైనయతతుగలడె

వక్ష క్ష్మే

వసుధబరికింపసాపర్పవనితలైన వేశ్య

దొడరిమూభార్గనుగతిజెందుదుడుమనుష్య

సంత

కాంతలనెంతయాంతనిగాంబినపుడు

౧౦౪ ఉత్సా॥ యావిధమునబిలికినపతి

తను

తావిభుడెంద్రుండుమంత్రియనియగ్నేపవి

ఆస్థత

క్షావిద్యావిభ్యాసమునెలి

కేవిధమునబల్లుపడుకేంద్రుడువేమి

కాన నేవతి

౧౦౫ యిటదువినాగాయప్పుడు

కృప మా

క్షితితలమునకవివరుండు నెప్పుమయనిన

వీ

మతిమంతుడయావిదమున

త్రి దలపుమా

కతిభతురోపాయమొకటి యానతియిమ్మా

నా

ప్రనినమంత్రి వరుండిటనియె

వారికి తెలియని

తమ

దే

౧౦౬ భూవరమాకుందెలియని

ప్రదత్తులేవర్గ

దీ

వివిశ్వమునందుగలదయిప్పుడున్నెనర్గ

వినుమా

నేవబియింపదనెక్కటి

భవ త్రి రుణనాకుదె

తేవరనయాజ్ఞవలనతెలిశినయంతర్గ

ముస్వద్భిర్పరుకురాజ్యొత్రాసపిల్గంబుగా

౧౦౭ పేకబిత్రువత యుక్తివికలకుగల్గొరాజమాతావునర్

ప్రకలంకాత్మభవత్సమారికెయుజాత్యంధుర్గవిలోకింపగా

ష్ట ర్జాయుడ్

సుతవేంద్రుండునుకుష్టగాత్రినెపుడుర్జూందర్గమదిగోరతిం

రిగయుండ నార్యముర్బూర్వముర్

విక దుకునెమోవబియింబుడేయెరుగుయుండుర్గమనస్సతత్తార్థ

మర్గ

ప్రనిమరియునిట్లనియె

ష్ఠ

౧౦౮ కవిరాజాగ్రణిపుట్టుగుడ్డినుబునెకంజాక్షికిజెప్పియా

క్షీ కర్గ

కవికిమాసుతకుష్టగాత్రియని వెల్బర్దెప్పియవ్వారికిర్

భువినెవ్వార్నవిలోకనత్రియులునేర్పుర్గమారగాంచుండున

మె

ల్లువిసారింపనెక్కయుక్తివినుడిందుర్గరాజదేవర్షభా

సను వ

యిరుపురనడుమనెకతెర

తర మతిమె

౧౦౯ తిరముగగట్టించిపదువు ద్వథమతితోను

వురయుగమునకన్పనే

మరకనుబడింతమయుప్రమనుజాధిశా

అనవిని సంతోషితస్వాంతుండై భూకాంతుండా

౧౧౦ యైవామంత్రి యంతవాతపు

నీ మహిమ పసుతింప దరమె నిర్మలమగునే

వేపంటి వేమి జెప్పితి

వామాంతలయిట్లనే తీవమిమెలుగదా

అనియంతఃపురంబు ప్రవేశించి

౧౧౧ జలరుహపాంశివారిధరబారుమనోహరవేణి కాంబులే

జ్వలరుబిగాత్రి సలజలజాతదళాయతనేత్రి సంతికా

ఫలమున నసున్నదానిసుమసాయకుమానిని బోలునాత్మజ

నెలకొనికాంబు ముద్దుగొని నెమ్మది శిర్పగ తల్లి యుట్లనూ

౧౧౨ సాగర్భ జలధిరత్నము

నిసాంమిహ్త్రుంబు సాతనేకిప్పుడునే

రాగంబున సావిత్రము

బాగనిజెప్పింతుననుచు బలికితీ నసుమా

౧౧౩ సంగీతవిద్యకెలమి

సారంగధ్వజ శేఖవగుబురు జితకవితా

సంగతిసావిత్రవిద్యసరిగారెండున్

సంగతిలేక జలంగుటు

మంగళవతిగవిగినయా

ఛందోంబుగదా తలంపభావములోలన్

సంగతి జప్పంగదరమె సంగీతనిధి

రంగుబంక... గదరమెలా ...

౧౧౪ మనపల్లైనావునవిద్యా

శ్రీనారిదుజ్జుతుగలదు తంతుబిల్హణసర్వజ్ఞుం

డనకవిజాత్యుం డుండా

తనియొద్ద జదువవలయు తత్పరమతిచై

అనవిని

౧౧౫ అయ్యనేను జాతనాకవియొద్దను

చదువు లెల్లనెటుల జదువుకుందు

నంధకానసంబునాలోకనము లాయె

ననిమహోత్పతంబునాకుగలదు

౧౧౬ అంధకునిపాండురాజని

బాంధవదూషకుని షండు పాపాత్మునిదు

సంధయుతుకవానివ

సుంధరదళింపరాదు శుభగణాభరితా

అనకుమారి తానిత్యంబున కుజనకుండిట్లనియె

౧౧౭ పత్నీయాలాగందుర

రెయేమైనా విద్యనేర్పుటెంతొబాగా

గత్రిగబాయరుపురకతి

గత్రింపదకాండపటముగనవాకుండన్

౧౧౮ (చెప్పి) శ్రీనియొడంబరబి మరునాతుసమయాంబితకల్పత్వంబుల
(కనత మయ) దేర్చి సకలమణిభూషణాంబరభూషితుండై తన్మాత్యంత
రంబులుగడచి యుడతెనెడ పుత్రవిర్జ జజ్జ (లచ్చాతఫల సుమాచ్ఛిత) లందవేనయుంగ్లె మెం-
బులాశీర్వాదసహితంబుగా నైత్రులై (సల)
నుభు బవాయదిననివశితదేశాధిశమనవులసముబిత

౧౧౯ (పికనాదంబుల) జనులవలనవినుచు కేందరుసుందరులుముందరభా
రులై క్రీడాంరంబుశౌయ కొందరుకంజాతపాణులు
(రంబులువేయ) మంజులగతి విజ్జామరులు వివ్రేందరు కేరవాణు
(పారా కులు) (ఫురపు) లుకేరిపరాంత్యులుగావింప నెక్కె ఫూర్ణరగంధి తేప

౧౨౦ (చంపకాపోద) రంపుబాగాలాప్పుమిగులనందియు నందియులుపో
లిరుసెక్కమందయానయందంబుగాచందనాదు
(పు) లాసంగ సంగతి సూతికంబుబెలుశిల్పుసముబితల
(నం జ్రై) కారంబులగులబిబ్రామందగమనంబున ...

౧౨౧ (బుచందంబున రాజ్ఞి వైన) జితకమలాకరంబైన కమలాకరంబుబందంబున నం
దంబగు రాజ్యరాజ్యలక్ష్మీలక్షితంబైన యాస్థాన
మంటపంబున సాంబ్రసమంబిత కాంచనాంబుజపద్మ
(బు) బున నధివసించు రాజవాంసంబు సాంపున కాంచ

౧౨౨ న శంపాసనంబున రాజవాంస విభ్రమ గణా పరిత్వ
(దనావు) తుంత్రెపపాండ్రెండగుబు సదానవనద్ధ త సమన్వ

(మహాభోగిపరివేష్టితుం) తుంత్రెకువలయాంభోశుండగుచు రాజరాజకుమారశే
(సకలు ... సమన్వితులు) (రాజ) వితుంత్రె రాజశేఖరుండగుచు నభంగులైన వాహినీశు

౧౨౩ లును శ్రీపుణ్య జనబాధకులైన సుమనోంవల్లభులును
అప్రమంతులైన కవిశ్రేష్ఠులు (అ)వారుచకులైన వేదపాఠకులు
శ్రీవనశాయులైన ప్రభాతులును శ్రీనంతకులైన సమవ-
(పూలు) ర్తులును (అనుగ) వాసవివ్రాంతులైన ధనాధిపతులును
కులువకులువంతిమంత్రివరుని తోనిట్లనియె

(శ్లో)
౧౨౪ యోవసంతకరూపమవావసంతు
తగుకళానిధిచిరిపించుమాంకళాధి
వాసిముఖికెల్పచిరికెతివాసిమార
(నాతఢ ప్రదు) ననగచిరిపించె కవివరు ననఘమతినేఁ

౧౨౫ వల్లినకవివరుగనుగాని
విత్రేయుమఘంచుననుబితవిద్యులనేరంద్ర
తమ్ముపదసవిపికెన్నిరరు
(లు) ముర్చుపముల్గదాపిమతుకమునని ట్లనియె

౧౨౬ యోకవిరాజచంద్రవినుమొక్కటిచెప్పెదఘట్టమారిక
స్త్రోతకళావిశేషములుమాప్పుడజెప్పుము లక్ష్యలక్ష్య
శ్లోకకవిత్వరూడితవిలాసకముసన్నతిశాయిధర్మా
మాంకుగుణోత్తరుండవయుమత్పుతసత్పుతిగాంచివేడుక

వెంటదిరుగుచుండి కౌతుకంబునరాజనందనయే కౌశికుండ నంచున్

౧౨౭ ఆయనసుకృతి గలదు మదాత్మజాత

శిష్టకోటంగంబునను కొతకీదువ లయింప్య

మునను

వినయమ్మందు మునివా వివేకమందు

మునను

గానమందు ప్రవీణ విజ్ఞానవహ్నిదయ

ఆనిన కవి శేఖరుండిట్లనియె

౧౨౮ భూపాల పోబాగాయగదా

యూహింపగనెట్లు జెప్పనోపుదు విద్యా

వ్యాపారంబు కుష్టగాతిని

యూరాశవేష్టింపరాదు పాంశవంశమణి

౧౨౯ ఆదియట్లుండనీ

వతమొకటి గలదుమాకిట

శ్రుతివానసు నిష్టురాశీరూడనటెంబర్గ

మతిసంశయింపనేటికి

తిమల రూాక్షి

వ్రుతగతి మము బన్నుమయ్య విక్షిరవిచారా

౧౩౦ ఆనవిని రాజేంద్రుండిట్లనియె

దానికి యొకశ్రుతి చెప్పెద

గాని యెర్థేనడు మపము గల్పింపదస

స్వానముస్త్రకైని విద్యా

తత్పురమతిశై

ధారణేమశా యంగోపలయుదా

ను స్తకాఘునుండు పునంబు మనంబు

౧౩౧ అందున్న బిల్హణుండు వినయంబున నయంబున సుందరా

జేంద్రుని జూచి పట్టైవసుధేశ్వరభామనసెట్లుయుంతగా

నిం

యిందులతే మిలియుండు భవదియ్యవమొంగతిమీరరాదుమే

లం

లగ్నాండగదాచిన ప్లసత్తి కెపుగజెప్పెద విద్యనే ఫల్గర్గ

సు ధా

౧౩౨ ఆనివిని స ప్ర గంధకుసుమతాంబూలాది ప్రదానంబుల

పుచ్చి పదనుం ల

సంతుష్టుంగా వింపి దరవాశితము ఖుంత్రియిష్టసఖుని

తోనిట్లనియె

ది

౧౩౩ నయుపాయముబాగ్యాయనీతి పేద్య

సుతియుబు

యెనుబును భూషింబితద్ద్ర్యాంబుననిమిత్త

లబ్బంబియుక్త్యవలయేశు

కోవిదులబిలువబంబి యోకు వలయేశు

ని తె

తనియెశుభలగ్నమీక్షింపుడనుచు జ్యోతి

గావించి

యిట్లు మువార్ధనిష్టయరిబంచే శిల్పకారుల

రావించి విధవిచిత్రంబు విద్యాశాల కరబయిం

పంజ్జేశ

౧౩౪ అప్పుడు మదనాభిరామున్నాంగ గగాభ్య

న ఘ

తతుల మైన ఘటిశుభదినమందు వాతుల

హితు

బాంధవుల మంత్రివరులను పండితులను

వరుస బాలించి యా కవివరుని బిలిచి
నృపులరావించి బిల్హణకవిని బిలిచి

తనకుమారి తనయునధిపతి
౧౩౫ తనకగారావింప వెంటు దగిలి సభాసుల్
కని యామోదమునను
సనయంబున వచ్చి పట్టముబాటు ననిల్చె
అప్పుడు ప్రాకారాంతులు పుణ్యపావాంచనంబు లా
చరించి యమునాతర సంతరంబా
౧౩౬ మొదల విప్రశ్వరుని వ్యాణశపాజజేశి
బాలరామాయణముననుపద్య మొకటి
శ్రీమదర్థయుక్తతనారంభ మర్థగరపి
శ్రీమజప్పుంగ మెసంగనా బిల్హణుండు
౧౩౭ అప్పుడతమశతుస వస్త్రవిద్వజ్జన భూసురాదిబాంధ
వులకు భోజనంబులుగావించి మణిశయభూష
ణావస్త్రమాల్యానులేపన తాంబూలాది కృత్య
ముల ప్రతిత్పప్పులంజేశి మరియు [illegible] సుకవివరునకు మంత్రి సహా
తంబుగాణాబులుల్లనిరెూ॥
౧౩౮ జననాథాగ్రణి పుత్రికి [illegible] నిష్ఠం జెప్పగా నిత్యభూ
జనతాంబూలములంది తాంబరములుంశయామ్యాసన
పనముల్ తక్కవగాక యుండనమరింపన్ బిల్హణుం డప్ప

వృనికి కావ్యములాదిజేశి గరపి విద్యాగతుల
వ్యాకరణ కావ్యములాదిజేశి కరపింపన సాంగ నానాతిశేష

౧౩౯ సరసాలంకారమనా
పారకావ్యములర్థయుక్తి శ్రేయివెలువడ
పరగగశబ్దవిచారము
పరసాహిత్యంబు తేటపడగాజెప్పెన్
౧౪౦ జగతి జనములు మెచ్చియాశ్చర్యమొంద
లలితముగ బిల్హణాఖ్యుని వలన సకల
విద్యలు గ్రహించి జలధరవేణి యొప్పె
నంబు [illegible] తప్పలేవాంబు కరణి
౧౪౧ వివిధభావవిశేష నవరసంబుల యుండా
విలసత్ప్రతిన లంకారభేదములను
చందోవిభేదలక్షణాములవరనాటక
ప్రతియుతుమహాకావ్యములను
[illegible] ప్రదములగు కామశాస్త్రములందు
జ్యోతిష శాస్త్ర సంగీత శాస్త్ర
ములనభినయ కళాలలితమార్గములందు
గణితతత్త్వపరకాండములను
౧౪౨ ప్రాడ్యమైఅంబ శ్లోకార్థభావమెరిగి
సంస్కృతాద్యనేక భాషాదిచతుర యగుచు

D 593
B.233

ప్రాంతము వారకవిత్వము శాంపదునాగ
యామినీపూర్ణతిలక వాంగతిశయమున
౧౭ ధన్యసింహాభరణ కీర్తివరవిద్యాపండితార్యప్రభా
కాశ్యరవిఘనంజయాంశ విముక్తకృత సుగంధప్రభా
జన్యరాజిత భూరిశాత్రవకుభుజ్జాతిప్రభావిత
మానాబ్రాధనతాపగభోగజయధామానవ్యభాగి [illegible]
౧౮ కాంతభూభవాసితాంశుకాంతభూభవావిరా
ట్కాంతభూభవాభిసూర్యకాంతభూమురు
త్కాంతభూభవాపగారుకాంతతుందిరాట్పుధా
పాండుర ప్రభావిభాస్వఖండకీర్తిమండలా
౧౯ ప్ర వర్ధిరింపుముతదనంతరంబు
౨౦ ప్రాలరువసంతకాలఘురాంతికసీమవనాంతపుష్పసం
విశిత మరందపాన భరమెదురమత్తమధుప్రతాంగనా
కలమృదుగానలాలలమతికాంత రసాంప్రవిశాలపల్లవా
జ్వలపిక నాదసంవలితబారువియుక్తజనానుతాపమై
౨౧ ప్రాలమధుమాసవేళ జలజాయతనేత్రులు లేడసల్పుచో
కాలకలపజ్జెరినవమోపులకాంచన పుష్పజాలముల్
పాలవాలికొంగ్ర పాంపగసదాళులు సయునరూసిరియెగభూ
తలమున సాంపెనోపలక్ష్మితి దల్పురుగాసు మనఃప్రవర్తన

౨౨ టెలుగులసంతభూరవర్ణశుభరుచులుమవావని స్ఫూర్తి
కలయగనబ్రౌమెసర్గ త్రిగగ్గాని ముద్రచెల్పుచో
పలసుగవావరాశివపుభాయులి జూపకవైరిబూజితుల
స్మృతి యవారింబి మితవసుమంతునిగానుసరించియాత్మలై
కమలామోదముసంఘటించి శుకవాక్యంబద్ధి యాడించియా
సుమనః కాంతములెల్లబోధముగనర్ఘ [illegible]
త్వమవామోదముసంధిల ద్రుపద [illegible]
౨౩ ఈమవిర్గకారవజాతినేపత్రదియుంతగసదివ్యజగమెప్పొగ్గ
౨౪ మనళిజమేకకుంతుతరిమారుసప్రావిగురాకుబాకుబె
కానినిష్ఠయిడాబిపెగతమిగుల్చి [illegible]
నేనయుగధర్త్రచిత్తెపెకలించిలగాత్పుసుపుష్పజల్లిని
యున్నవారియుంబిమంచిప్రమదాంబితమానధనంబువెంత యుగ్ర
౨౫ మరుడునుసామయాజివనమధ్యమునందుద్విజాళి మంత్రముల్
తరవుపుట్టింపగాశిఖిప్రకాశిలగాంచెవరుదగణంబులగ్
వరుసభజింపరాజునకవార్య శుభంబాస్థితిజేంద్రజేశనా
పరమపతీశిభయుక్త పశుబంధము మాధవ ప్రీతిజేయుచున్
౨౬ మాకందములనేత మాకందములుజూతి
పేకెమ్మెపూకెమ్మెచిగురుగాంపు

గోరంటతాయవె గోరంటరాగవె
యూబాయయెబాయ నింపుజాయ

తిలకంబుమానిని తిలకంబుపూని నిని
చయ్యానవే యానవలక్షణాన

పున్నాగముల క్రింద పున్నాగములయందు కంద
నాసింపురతి పెంపు నందగింప

౮ నిర్లిప్తసంగ నఖలి తాళి నెనసి మనసి
జాతదీపిత వ్యాదయుక్తైసంతసమున
సరసవనకేళికామహోత్సవములలర
వేలయుబుందురు మధుమాసవేళలందు

పునరసాలంబు గ్రామేనియె కోకిలవాణి
పదరిపాదోంకుర ప్రల్లవోష్ఠి

యుప్రసవపనరశితానాగర(క)స్తని
మేలనిగదియకె మానవే(తి)

పిగిలింపబ్బులుకొమ్మ జెందె కుంజరయాన
చారజూడుకువెరంభోరుయుగళి

పాదళికాంతరు వందెకపూర్ణరమ్య గంధి
కుందకెవికుచవప్సోజకుంభ

౧౦ యుప్రసునునేకబోంట్లిలయదలింపనతివె గానకి

గోపలారచంద్రాస్యలార వారివధ్యలార
లలితగుతవాగులార కలకంఠులార
లారసురభిళనిశ్వాసలార పలుకు
మానుతప్రియుండు దిగులాందుమాయునినియు

౧౧ బింబోష్ఠిలుకలబిబిముద్దాడంగ
సాంకవగంధిమెచ్చుకనగదర
జలరుహాదరణా హంసలగారవింపంగ
ఘనవేణికెప్పుచుకతకునెత్తె
కుసుమాంగి యుఖులవె కునితనెలియ్యంగ
కాంచనసాసతప్పించితరమె
కిసలయపాణి కోకిలములబలికింప
రామాభిరామయారకనుయునెపె

౧౨ పలుకుల్లనుయానముల ముంగురులనుగతి
ములనులేదిటనరయుకువెలదులెల్ల
మరునిబలములకుందరు మరులుకొలుప
కొందరవిజూచినిరసింతురందవులర

మరియునూ
౧౩ కలికిఖలుకలుక్కలికోపలములు గోయవె
పూత్రపుష్పద మోకిలవాణికిబగుళ్లదేవె
చియుగానవిలేణికిత నియల్గూర్చవె
పావనచరితపుష్పముదేవె

(కరయూనజల) (ఖ)
కలహంసగమన మెల్లలఖములానించవె
చంద్రాననసుధారసంబుదేవె
పాతులాధరవేగ వేతిఘుటింపవె
భృకుట్యాపమాంగిదీపంబుదేవె

౧ శ్రీసురుతఫలాననబెలులుసయ్యాభిమలను
సరసవన్నెళిరాణపాత్సవముమెరళి
ప్రసవుళశరద్వహ్నిఘూజింతురంతమలర
సారమధుపేక్షకానసారతీరములను

(వల యు)
౧౪ ప్రకటితాగమవాసనావృద్ధితములయి
(సా) (మంద)
విమలకాసరిగారవవిభవమెుంది
లలితమైనవసంతకాలమునకాన
(గ)
నవులుజెలువొందునాకాననములకరణి

౧౫ సకియాకెమ్ములుపల్లవావళులతోసయ్యాటముల్స
(తుల్) (యు) (స) (ల్పరా) (పాదో)
ల్లికుచంబుల్ఫలసంగతిన్వెలయునాళీలాగతుల్కంటికే
సకియామెమ్ములుపల్లవావళులతోసయ్యాటముల్సల్పరా
లికుచంబుల్ఫలసంగతిన్వెలయుపల్చిత్రంబెయూనిం

(పగన్)
౧౬ రాగముతోసబాలిదనర్ఫెవదిశయగనీలతాంగిపై
నర్మిగముగాగిలింబిసుమనస్మితినున్నదిమూడుమన్నవా
(మ)
రాగముతోసబాలిదనర్ఫెవదిశాయగనీలతాంగిపై

నర్మిగముకౌగిలింబిసుమనస్మితిసుందుమబత్రమెచెలి
౧౭ బిగురాకులవియాలశిల్పదరవన
(వా) (వా)
స్పియుబయానక్రాప్తివారింపరాదు
బిసకాండములనేలవిరిదరవాంస
(జ) (చే)
జీవనచ్ఛదంబుకాయరాదు
(పై)
మకరందముబునేలమాటిదరసదాక్షి
శినిరాకరణాపృత్తిబెనుపరాదు
(వెలగా)
కేరళంబుల
సేవలయింబులునేలఘటైర్పదర[illegible]
భీకవాగ్యములుబమాయింపరాదు
రాజసంప్రతియూర్పంగరాదు
వెలదువిటుప్పలవులూనవేర్పలలర
౧౮ శ్రీనుసుకొందరుసుందరులందమలర
(లలనను)
ప్రసులనరసులక్రీడింబుచనుదినంబు
సరసవాంశ్రాప్తిజూపుచుచతురులగుచు
వెలయుచుందురుమధుమాసవేళలందు

(లం)
౨౦ మరియునవ్వసంతసమయంబునకాంతవింతింతనరా
నిష్ఠంతసంబులసంతతక్షంతస్యమానతరుసంతానని
తాంతకాంక్షంబులగుఅతాంతంబులునిరంతరపరిమ
(నే) (ములు) (ష్ట)
ళవసంతంబులగుబంధులుగాస[illegible]త[illegible]దంతుసలవేషన
(కో) (బి) (స్తు) (నే)
౨౧ లంతగానసు[illegible]ంతలనత్యంతసవురసదంతురాంతరం

బులగు కనకవనాంతరంబుల కరిగి తదనంతరంబులి దంతుర మ్మో

రసవంతులు గోయుచు ఫలాబంతులు గప్పు మనెంతయు వెం

తలక్కు క్రొవితునిబికిలి కుంతలంబుల నవంతుకే స్వన శశికాంత

27 రుచుల వింతగా సుదంతరలగు కలికా సంతతుల కాంతి

మంతలంబు ప్రాంతంబుల స్వరువా సంతికా దంతి నిశాం

తంబులి మంతనంబుల్లమెరయ రతికాంత విజయోదం

తంబులగు పంతంబులాడుచు కుంతదళఫల తోడియిం

28 తుల్యంగి క్రేకింపుయు నిగనిగ పగడముల వగద్రిగ త్తు నెగరు

ప్రెగరు ఫ్రగరుబగురుల పొరకె సగముల స్వగరిప కాగాసు

పుగళ్ళోయుల్లల తెగతేగల్ల నిగుడెగ లయనగపత నె బుగులుబ

గులుగని మొగములసొగసు జిన్నగవు ల తగవగునె లయ-

29 నుబ్బు తగులమిగుల నులిసగ మగుచు ఫలులుగులకు సలగను

పత్రసత్రి గపని జలుగు సగరఫ్రల కలుబిగిబగుల నిగుత్తి ఫ్రం

సంబు బింకంబు బన్నులనెలవంకలనింకకవడలునకలంక-

మ్మోవిలోత్తాంస్తురత్నబుల సంతు మ్రుద (ముంకువు వంజబు)

30 బు జ్జార పంకజర సంబ్బు డులంకు మెలంకుల తెనియవం

కెనిరువంకల నలంకరించు లంతెలగు వంకేళి వనాంగణా

విటంకంబుల (హానాంకదస్మంత్తార శంకా స్వరం-

బులెస్సుంకె తలిస్నగార వంకపలుకులకు కుంకుమ [illegible]

కైనె ఆ ఫలకలంతేల రత్నాంకితతాటంక రుచుల లంకెలు గానో

16 నొందెంద లయరవింద గంధ తుందిల మందానిల సందో హాం

బులు కెందళిత కుంద చంద నమందార బృందానివృతం-

బు ప్రకురువింద వర్ణ సంభావితంబులగు కైందవికుసుం దురు

గ్గా విబందు వలనొంది మకరంద (స్వంద) బిందు బృందమ్ము

17 ల ఫుందున జందు నందంపు మురువింద పందిరుల లయందు-

(గుండు మెను) యానందం పు కొండులు గ్గాస్స నొందించిరసం

దోహంబుల సందేశి వేబ్రుందు మెనజెందంబుల్లు పెంద

లపత నంది రవుంది రంబులగు కెందమ్ముల కెందువలపం

18 దంబులు, జెరుబు సందరుబి రుందులు శ్రీంప్రెం పెందరుము

దరనరిగి ఇంబవరవిశింద మురిశ్రితా శిక్షంబులగు తెం

దర్పు విజయమాకందంబుల క్రిందబిరుందుల్లు బలిం-

పసందియులు మెురయకుంద సంపు సందిజెందియులు

19 పెస్పోయి మెరయ బిందులు బ్రా స్సస్సు తెందుకె కేళి(బి)

(బులు సేఫ్రు) నెఫ్ఫు తంతఫల పరిపాక సౌభాగ్య సంపన్న లకసం

భాషణాంబ్రు భాగవతంబుతరణీ వసుమతి జామాతా

భిరామంబై భామాయణాంబు పగిది ఆరూఢ-

30 పారిమమారబాణాసనంబై భారతంబులై ఖిలి

శ్రీమెందిత సుమనొ తారకి సె యింద్ర స్వరంబు-

బాగుననప్రసిద్ధఘనతగంధవాహంబై ఘనజలయనివాసం
శ్రుతివిహారిమ్ము ఘోషితవచనంబై
ఋషితోతిశైలత్రాంగపాత్రినాస్వరస్ఫురితంబై దంతఘరుని
౩౭ లయంబులుత్తిత్ర్లేష్యపరాగపలాశదీప్తంబై
మురుతిశాంతంబు బందంబున శ్రీసుగతరసవిలసితంబై
వరుణామందిరంబులతిసముద్ధితగంధబంధురంబై పవనుని
భవనంబులకైవడి విలసితకుందంబై రాజరాజనికేతనం-
బులాక్ష్మణకందళితమదశోభితంబై
౩౮ లాసంబు తీరున జాతిరమ్యంబై శ్రీధరభవ్యాం
బుజెలువున శ్రీఖిలద్విజసుప్రత్తిగ్రాహ్యంబై శ్రీయు
త్రజనమానవాత్కంబై మాధవుని యిందంబునకు
౩౯ క్రమ్ముల వనప్రియుబయంబులకు నిష్పలంబులాసి
కుసుమ కలవిధ కుసుమాకరంబై కుసుమాకరంబున్రే
కొమ్మెప్పుగున్న సమయంబునా
౪౦ కరినాథుబింబు నక్షత్రంబుపై వితికిన
సరసిజాక్షునికేతిబ్రమనగ
పురునాదికృష్ణతిశావాసవృంతపుకత్తె
బంపినకెంబుప్పుబంతి యనగ
శ్రీపద్మమైలాంత వాస్తవ్యంతాగ్ర బాలాంతి

రాపిత దర్పణ బింబమనగ
భువనాధిపతి నిజపురమందు బిరుదుగా
ధనరించియత్తి నధ్వజమునంగ
౪౧ శ్రీసుందరిసుగుణారత్నాకరునకు
మేఘమల్లుగంగబలురతనాలుగూర్చి
పట్టిత్రిపురయారతిపళ్లెమనగ
కమలమిత్రుడు కరవితానమునగ్రప్ప
౪౨ యలమనవత్తు తిరియంత రేపవమునన్నుండి తెంబి యమ్మిమ్మెన్నా
యనుశంకెంకదుజీతనా ఘరకరుఖ త్జేర్చి ప్రవేశించెన్నా
యనసన్నాలయవాటికి జనియనుమ్మాంశుంతుత
యుగ్రనదప్పగదయంబునకృవలయంబానందమ్మొంగ
౪౩ వారణాదిగ్వధూటి నిజవాటికి మనిసుందరాంగతా
భూరిమదంబునన్ ఘదవిభూరిమణీగణాభూషణాలికిన్
పారదుపట్టు కరమెయి సంధ్యరింబ్రిము బద్ధయంబునన్
గౌరిమికుంకుమంబలదె సోంయనసాంధ్యవధూవిలాపనయ్యె
౪౪ అనుచుతరిగెననుబుసమయాం
గనలపటంబుదాల్చిగళ్ళీయాశలమేచె
మెనియాడుజాలకైవడి

శ్రీకమలంపుగతమితెలనై
నదదిక్కులతమముగప్పెనతిబహుళంబై
౩౯ ప్రేపరవధూటికాముణికినైయతిమోహముజెందిరాజుమ
క్రప్పుకొరిగల్లుమంత్రఘుటికాతతివిచ్చినపూలుగొన్నియం
దపుతపురంపుపూసలుమురంబునవస్త్రతగూర్చిజూపెనా
రిక్తపుడుసరూజజాండముననంతటద్వారులుదోరతారకల
౪౦ పరుడసుభూమిపాలునకుమాపటివేళలదిక్పురింధ్రులల్
విరుఖునులాజలుంగళలపివేడుకతోసలుజల్లిరోయనన్
సపవిన్నచక్షులంబనెడ్డునాథమునందునరించుదివ్యసుం
దరతరప్రజపాళికలనందెగెమక్కలుపిక్కటిల్లగన్
౪౧ కుముదంబుల్వికశింపకోకములుసంకోచింపకామివ్రజా
ళిమనంబుల్తిలకింపనక్కెసలుతెల్పెంజెందిరాగింపన
క్షమలంబుల్ముకుళింపవెన్నెలలువేల్పుల్మింటసూచింపసం
తమసంబుల్నశియింపచిత్తసులచిత్తంబుల్విజృంభింపగన్
౪౨ తెలిదెసకెంపుసెందనయుత్కులభయమందిపయోధిజుం
ములుముడువంగకల్వలుప్రమోదమునింపయుద్యమొఱజెవింపమి
[illegible] క్రమం
నైలయితవిస్రమర్ణిజులయవెన్నెలఫుల్లులజారమారత
గలమఖ్ఖిమారకందురుడుకాంతులుజల్లుచుతూర్పునంతయున్
౪౩ మదనుడిజుదాయతుపూపులపదనుచేర్చి
నెళ్ళుపదెరఉకోణ్ణాపత్రంబనంగ

తారావతిసోపతికెరార్పవతంసమునగ
నుదయగిరిచంద్రమండలంబుదితమయ్యె
౪౪ ఆసమయంబునయామినీపూర్ణతిలకఅనుగతస
దాశివిలకయ్యెప్రాచ్యభూతనదురరాక్షెల్లాంబినవై
సలుంబూబిదండనుండునెన్నెదండయానప్పైకైదంతి
యుడిమందగమనంబునబృందారకసుందరసందోహ
౪౫ ంబులనడుమకడునెలక్కైనందనవనంబునకుందరదన
రందరారవిందవదనచందంబున నందంబై
యుద్ధార్యనసమాశ్లేషమోదార్యగయ్యెచనిచనియచ్చ
టయచ్చపచ్చరాలమెచ్చగుతిన్నెలవెన్నెలప్రదలు
౪౬ గోళలుమెసగచిప్పురుజంపంబులసాంద్రప్రస్నోందినమాకం
దంబులింతకాంతకేవివిశిమింతదాళితవనితా
జనాకర్షితపలకుసుమామోద్యపదానంబులవాష్ఠం
బునుందియవ్వలజనిజవ్వనులకొబిబుచుచునవ్వినగల
౪౭ యథిరుగుచుమంజుతరకుంజంబులరయిసంబంయు
తంబులుజూచుచుపాదులుగల్గిఫలాదులఖలిసినమ
ల్లికావల్లికాదులవలాకింపుచునింపులుమెరయస
పగలుగోయచునెంపుసంపాదింపసాలంబులలాలం
౪౮ బులగుసిఫాజాలంబులసయ్యాటంబులనెయ్యాను

యవ్వనము యవ్వల లూగుచు బాగుమీఱి నికేతనివశిత నిత
తాంత్రులంబుల కప్పురగంధులతో తనెప్పున కప్పురపు తి
ప్పల మొగిమ్ములు గప్పెనన్నడు కుప్పలాడుచు తప్పిన ప్ప-
టుల ప్పళింపు నెకరుకర్రిగ మురింపుచు నాటపాటల
నిల్లుపాడ్తోటల విహరింపుమా

౧౭ శ్రీ తివేణీ శైఘనకామోదంబులు రగడ
వెలయగజైయడుదు కలనాదంబులు
పెంపుదతిర్పగ పికవాదంబులు
గుంపులు కొనిపల్కు శుకరంబులు

౧౮ బాలగసతేటులి ఝుంకారంబులు
నోంటిగ శాఖి హుంకారంబులు
పరగగసప్పతిపాటేరంబులు
మెరయుచు నుంతడి మేటేరంబులు

౧౯ శ్రీ తరుణ పుడుకుసుమాసారంబులు
కడు వతి బోంకు శకాసారంబులు
గవిగిన బోంటి తిగదలు తితావులు
గవిగినజాలు సుకఘురఘు దవులు

౨౦ చూడరెయంతో సోంప్పైయున్నది

బిల్హణీయం --- అ॥ ౮--౪౨

పూర్వమిత్ర యున్నది
ప్రోతిమిజప్పకుప్పమును పెన్నది
తెంతెతక్కవ గాంధాపాటికి
శ్రీంటి వపోదము యాంవనవాటికి

౨౧ పదవేపోదము పదుగురమిప్పుడు
పదరక పోవలె పలు కుల్లను ప్పుడు
వినిన గతి పూవరాయంబులు
పనివడినే శ్రుత్ప తగాయుంబలు

౨౨ మాటుచే సుమునిచనిరి యుంతులు
మాపలాడ కుశ మరిషారంతలు
యుక్త వప్పున యమునవిహారలు
శ్రీకృష్ణుం టి వెద్రిమెవారలు

౨౩ పాయగ నన్నన బెల్లునె నే కుసు
పాయుద నుంతవె పాలతి తెనకుసు
పనియే మున్నది పలుకే వేడుంబది
మనవే దానికి షాటుల సంబది

౨౪ తేటగ మనమితేని యవంకలు
తాంటగతరమె తలిపున శంకలు

మానవతమాబిన్నమంబి దివెన్నెల

కానికాని మరికె ఫురఫుదిన్నషి

౫౭ తరువులనీడల దాశగిని మూతలు

[illegible] రయుగనాడగ మందరకాంతలు

రారన్నర మనాళని ముత్తిత

నారి రకాబారగ మెమ్మ నబిత్తిత

౫౮ బంతులాడుదము బంతులుగత్తురె

బంతకురమిన్న బలిబెబత్తిరె

ఫుప్పులిగాశయుద్ధమిప్పునతావుల

దవ్వావ్వలాదము దనరెడుతావుల

౫౯ [illegible] యున్నది యిదిగాళ ఫుప్పులు

నిమ్మవారాలినవేరనె నప్పులు

కాదవెన్నెలగాయగ తరువుల

నీడలపాతవెన్నెల(లి)వియిరువుల

౬౦ [illegible] తెంతముమరి యుందరు వేడుక

నాతతకేళుల నందరు వేడుక

నాడుమపాడుము నందరు ఘనముగ

[illegible] తకెజె శరివెలదిన్ని[illegible] నముగ

౬౧ [illegible] ందలశ[illegible] లశరాజిఫ

రందరు కన్యలలా మరమణాయల[illegible]

జెందియుపచారములు[illegible]

యుందగ[illegible] కఫుప్పుబాన్ను నటశయునింబఫ

౬౨ [illegible] త్తుశయునింబి కూరుకు నందియుంద

యుంత[illegible] బివిత[illegible] తంగ

[illegible] ముశ[illegible] రతెవిగాంబి

గాంబదిత్తలు బెబులనుగాంపరాంబి

౬౩ మగుతశయునింబి మరివేబి ~~మైలి[illegible]~~ మైవిదిచ్చి

troubles

మదినిదలపోశ దలపోశి మరునిగాశి

nitt ūrpu enaya

[illegible] నిభరింప[illegible] వేశ నూర్తెనయు జికి

పలుకనె రశయున్నయుష్ప తమువెల్లు

౬౪ యిదియెమివింతయిప్పుడు

caccaga

నిదురింప[illegible] బివేబి నెరి మనములబూ

తదుఫూటలాడ ~~[illegible]~~ or వింతేయు

నిదియెమోంతె వియలరాదునె మందు[illegible]

[illegible] నిబితర్కింబిచు త్తెముత్తిరాంప[illegible] త్తుబత్తియం

దునె[illegible] యిత్తునిరియె

The princess confessed her love

[illegible] propose

[illegible] in the alteration [illegible], and on [illegible] to a 2d ms. See the right

Bilha 5 section

౬౫ ప్రాయమ్మరయేశ యిదివి
యెడ తమ వలి బూజి పల్కె వివా యిపుడున్
డాయవు తారణామేవా
పాయని దయ తోడ జూచి పలుకుము తన్వీ

౬౬ శ్రీ నవిని సాలత ప్రిరి వియాసఖి గన్గని పల్కె నా సఖి
లేను తెలుకవింత యెమని భువిన్ వబియుంపెదనన్న జపైర్ద
వనచేరి యుంబి యున్నటి వెచ్చి మదంబున పుష్పశయ్యసుం
పునశయనింబిరియుండు తరిపొందుగ కూర్మిన యెంతలోపలన్

౬౭ క॥ - - - - పైకత్తలగంటి చెంటి ॥ యిది చంపకమాల
ఘుసునాక్షని బరిక్ర రవింటి సామి ఫా
- - - - - - వికటదనరారు వాని క్షేమలీ మనకాంతు
లసెప్పు వాని సం
వికశి తస్సార్క్షు మరి విన్నది కన్నది గానమెవ్వడా
సకియుటవచ్చునా సరస జాణతనంబున సుండె నుండినన్

౬౮ శ్రీ సుసవాని పేరడుగ నేరక మాడకె తారకామ్మునక
జ్యాతినదంబు సోకి తమినందిచె పుత్తుతి మామముండవా
తూనినప్ప మదివ్యప్రలవెముక్రాటి యుబ్బియుద్ద్యశ్యతమ్మరం
ద్రానన చంద్ర తజ్జల ధరాంతర మొందిన రతి సంతతిన్

౬౯ తత్తరపాటు జెందిమది తల్లడిలంగను మేలు మెంచినా

చిత్త జుసన్నిభాంగుడే జెందెనన్నితు కృపారత్నైనయా
చిత్త బారికిన్ బదయ జేశి యుక్త తమి శాలబాలినా
చిత్తరిబల్కవమ్మ దయనిందులకే విరియుగద్బర్ భామినీ
శుక వాణియుట్లనియె॥
శ్రీ నవిని యామాళుకవాణి యిట్లనియె

౭౦ యాతలవుంబిదమ్మ మదినిందుకు సంశయమంద కమ్మయా
శ్రీ కరగాత్ర దర్శనము చేకురునమ్మ శుభావహంబు సూ
శ్రీ కరమైన పండు సుళ సిద్ధియునాగద వమ్మ మేలు వే
లోకకళాకుసమ్మతము వొచ్చెగదమ్మ సుభాకరాననా
ఆ నియుల్లు పలుకుచున్న సమయంబునా

౭౧ మలయాంగమున జారి వల్లయాంగములదూరి
గలయాపగల జేరి ఫులుపు మీరి
ఘనసార సముల బొందిఘనసారముల జెంది
మనసార చెలువొంది తనువు జెంది
మల్లి తానవవేమ వల్లికాసుమనామ
తల్లితాయియుత సోమసల్లి కగుసె
నేళి కారతిలోలబాలికాసుకపోల
పాళికాసమ లీల మేలు కాంచి
శ్రీ తాకేరపరభృత పంచరేత
కవితకల కంఠ నినద సంకులిత చెలిత
విరవిజనమానసాంభోజ జలధియగుచు

తెలియనే తెంబునో తలగంధవహుడు
[illegible] ప్రసవయంబునా
రాకాసే శాకాసాతపయుూఖజాలములు మేరలమి శశివెన్నెలదగు
23 [illegible] శాంభోజశరాన్నపాళులల లాశ్రుపాతపాలిరలై
[illegible] కారంబు వనంబు పై పైకొను పాప్రై విజృంభింపము
నాకకే జెందిన పాంప జాలక మర్గాగా శశిమూర్ఛ్నలిసెన్
జనంబు
[illegible] ప్రేమనున్నసేయు పాళిసంధూపాంబులాపాకారం
బులసెంధి
మహానగతిక్
24 యిప్పని కెలవచ్చితి[illegible]యుందరమ్ముగముగాంధి వచ్చియూ
ఝూరాబా
ఫ్పుల తొటనెలసారబూనిత నిప్పుడు ఘానియ్యిక ఉతిక్
[illegible] పునసెలని ల్పితి విగెబ్బునబోకయుతంబ్బు వింపుసోం
దప్పనజాత్రిజూముసుపాయనుర్మ మరిసంభ్రమం
పుమ్మ

25 సైలగనువారలుంగలిరు కెల్లినయీకలవంటి దైశత్రక్
గలుగునుగల్లిన విధముగా శిలుబుండెతి కాంతలెక్కతిక్
mîdi câryam
గలరె పశ్చాత్...వారయుకొకార్యము మీరవబుంపరప్పయా
చంగద
వెలినిలు సుంబుకొ తగడు పేరుదమింటికి వేగబాగుగన్
[illegible]
26 సౌంధ్యపలు తప్పములెల్లనలిపి యిష్టంత్రైన
యీపాళ్ళు రునకునమస్ప్యతులావమ్ము

She fainted
The grief of her companions

Description of the rising moon

Conceit to account for the blackness in the moon

lotus pool

chêpu

darkness

భుజియించి తా పుల్లుపై ప్రసవందన
హరిహారాచ్ఛ
ఫలకఫ్పులు ద్రాక్షఫరకరాజి
ధరియించి పలువలుభరియించి తాంబూలి
ముసనేయుమనువట్ల మోదమంది
శరయూపుతలంబున శయనించి వక్షోజి
పరికించి పత్రించి భావములర
22 నింపుమై బిల్వాణాచంద్రు వర్ణింపదొడగె
హులకును
నిదియు విరహాణాలకు సమూతమదనతాప
ముదరయుమెంతంప విత్తసంబెన్నమరియు
మరునకుబలంబు వెరబంర మండలంబు
[illegible]
23 కలువలనిద్రపెరితి కాంతునివహాంధ్యము బాపిపుష్ప
చేపితిమిరంబుధ్వాంసపరితి జాలనిబాలలసూతీ దేవతా
పళ్ళకమ్ము తంబుజెట్టుపరభాసవదిస్ఫూర్తి కుంతలంబు
కలువలకెనిమండలము కాంతిలుమన్నదితూర్పుగుండపై
24 జలనిధిపంకమంబుమవిభ్రాయయుమన్నము వెడపిల్లసం
దళితసురేంద్రనెల పుణ్యభావములుంబుదబింతురందరి
కలువలకెనియందుగలకందువనెనసుకుందురాత్రియం
దలివరత్రింగిన ద్రష్టి తమమంతరసంస్థపటంబునెంత
యిక్

౮౦. యిది గగనంబు గాదు నుతియింపసుధావనరాశి గాని మే
ల్పొదల నిశాకరకాని బయపంక్తులు గావివి ఫేనఖండముల్
మదురుగ జుట్టుకున్న వరకుండలి గాదిది చంద్రబింబమౌ
యిదియును బిన్నగాదు పవళించిన విష్ణుడు గాని చూడగన్. — Bombast

గంధపుస్తారపు సాన
౮౧ శ్రీ రయన భస్త్రలంబనే త్రియండపు గంధపుసానపై రుబిన్ — Utprêcsha
లావుగ
బరగి వచంద్రబింబమను బాగుగ చందనరాశిపై పయిన్
నెఱయగ వోసనా [illegible] మయి నించిన కస్తురి బోవి యొప్పె శ్రీ
కరము గనేని శంక వినగా [illegible] విలసిల్లునంతయున్

౮౨ శ్రీ రయగచంద్ర నీ [illegible] దరమందలి నప్పు [illegible] తంబిపంబు బా — D°
మరమ్ముగ మంచు బల్కుదురు మానుగ కొందరు నే [illegible]
కరిగమునాధ్ధరస్థలుల
ధాధరస్థలుల కమ్మ రసంబు ఘటింప ధాతవిన్
నెఱసిసుధారసంబు [illegible] నియది జాలమునాతనుండియున్

This is all wrong in metre & missing in the new MS.

ఉ. ౮౩ చందురుడ మృగాధిపతి శౌర్యవిజృంభణా ప్రవృత్తి [illegible]
కందర [illegible] శేంద్రతువారంబున నుండి [illegible] జలంగ [illegible]
మందర [illegible] గుదంబు మత [illegible] కరి కుంభము [illegible]
బృంద [illegible] బులంబిదు [illegible] మత్యములయ్యె తారకల్

౮౪ యిం [illegible] నిధివల్లనే కవా [illegible]
[illegible] లవారవె [illegible] విగసు [illegible]

Utprêcsha — యీ వసుధ నివల్లనే [illegible] విబుధులు (దివిబుధుల్)
శ్రీ [illegible] కల్దీరంగ గుడువగనుటె
యీ మహావిధు వల్లనే కదా సభ్యులెన్నగ
విశారదు వెల్లదిగులుగనుటె
యీ సత్పు ఘవల్లనే కదా మోదించె
నువలయంబెప్పుగా కుమ్మగనుటె

D° — ౮౫ నారయారాజు మహామహిమ నగప్పు [illegible]
తమము వారించె యిరుల సంతతుల గాల్చి
శ్రీ న్పరతతి తించె వారిపదము [illegible] యించె
యుదయగిరి దుర్గమున నుండి [illegible] ప్పుచుండె

Western Lili
D° — ౮౬ యీయుదయాద్రి రాజితగిరీశ్వరమాసిత బాను [illegible]
ష్టాయనాశి నేలు శంకరుడు కప్పు [illegible] విదా [illegible]
నాయకమూర్తియై ప్రథమనందులు [illegible]
శ్రీయము మొసంగు స్వపురుబి జెంది [illegible] గ [illegible]

D° — చ. ౮౭ ద్విజరాజ పటంబు భావింపుట [illegible] కాని
[illegible] దోషాకరుండు వీడు
సన్మార్గగతుడతండు జనులు బల్కు [illegible] కాని
[illegible] ంకిమానిసని శాలుండు వీడు

నభస్వతి
నభస్వతకరుతంబున నాక్షిప్త [illegible] మైనాని
వర్ణింపగా విష్ణుజనాడు వీడు
పుష్పవతి
పుష్పలయ(పి)యుదంబు కేశాదిపుష్పచేకొని
ము
పాటిదప్పిన చంద్ర వైరి వీడు

Utpre-ccha

అనుమ [illegible] లములు ధూమ్రోత్కరనుభుజనుల
తమమువారించురాజిను(త)వమైనాని
[illegible] తెరచిత్తో నీ పుత్రో(వ్వే)యుజారి
[illegible] పుష్పాంగనారులవే మువీడు
తారరిగురువు కాంత నోయిన దోషవయునీను
[illegible] నుకులములు ధూమ్రాక్షింపుర నుభుజనుల

Do

తిమై
తెరచితోనేవు తోయుజారి
తూరారా వెరచి తోనేవు తోయుజారి
[illegible] మునె ప్పొంబు మొందమ్మా మ — —
సురలత్తె రువుపొనాంగితి

౬౯ వరధియగసత్ప్రతివడేనిశాతుతవాని
నాచుచు
కరవందగవిభువానిని

Do

వారివారి తలపంగజెల్లునా కమలారి
౭౦ కమలంబునజననంబ్రై

Do

కమలాసనుడనగబరగి క్షీరకరముతిచె
భమిరయంతు శివిరోగుల
దెందుర్
(కే)వ మునిననా విడిచి మలినగర్భుంధందుర్
నునకంబుతె
౭౧ హాలహాలక్ష్మీకాంబుధులవారునకబ్బె కమలాటితమి(స)యందుడు
ము యు హ
జరిలుచనిత్తుబుట్టుటనుమాయలుగాంచుడుమేనుబెంచుతలే
థరణాధరంబులెవె కృతునుతగ్గుడువిన్నట్లు మున్నె [illegible] వచ్చుటల్లె

37

బిల్హణీయము — ఆశ్వా — 1

పా ల శ్రీవ
కరతరిపాంథమేఘులనుగాల్చువనన్ని శిఖిమేళకే

ఉత్ప్రేక్ష

పాల ర
పారిమాయునుకలపాశసుకునేపారా
తేరంపునేమేనుదాండపాసు
చలగిరాపలచేకపురాఖేచర
బంచివిత్తినను
పాశినెఖుంతలు/పంచుకతిన
యే
శీతి
యావిలమముగానికాలపపై(ర)పురా
రవ్వా ఖులనుని న్నని
వక్
పరగ్వులనినుతరిమిపామగర్వ
థిం
క్రోధింబమ్మింతవేదించనేలరా
పా
కాలారివిసరినిన్నేలజుట్టు
నినిందిం తురండవలనే
౭౨ ననుచుపాంధులునిందింపననుదినంబు
[illegible] వి(వ)శించనోయియాకళంకమొకటి
వ్వార్తి
కాకయుంతినశుబువృత్తిప్రైననే కు
మలినతావృత్తిగలుపనేజిలజవైరి

Do

sister i.e. Lacshmi
పా
౭౩ పాలయుంతధరుతూరబుట్టినదానిల్లు i.e. camalam
కృష్ణపెత్తినపువాళిశిలె [illegible] /నదు
పెట్టిన
కల/పెట్టి/లేసని[illegible] వరవృత్తగ [illegible]
తేజంబులనొబునిందితుడువీడు
కల్పశిఘాపింపగా కనృతం(త్రి)నిబట్టి.

భంగపెట్టినవారి పాపి వీడు
మెఱసి యూపై యున్నమిత్రుని విభవంబు
జూడ జాలని నికృష్టుండు వీడు

౭౫ శ్రీ సుముఖు విలాసన విరహిణాలాడుకొనగ
సిగ్గు దోపక మిన్నంది చెలువు మీఱ
తిరుగుచున్నాడు ప్రభాతింత విరయవేళ్ళ
తాళి వెన్నెల చేతల్లడ వళకిరణా

౭౬ మెఱద పునివాడు మేదిని మాతండ్రి
నిత్యజీవనవృత్తి నీదు తల్లి
యిష్టసంపదలెల్ల నిచ్చునే తోబుట్టు
నెమ్మి శ్రీగలవాడు నీదు బావ
వరసు మనోధర్మ పరుడు నీ యల్లుడు
నిర్మలచిత్త నీ ధర్మపత్ని
చరణాలు కళానిధి నీ మిత్రుండు
[illegible] బుధుల పాలిటి నీ వితరణంబు
౭౭ తమము మాటింబు నీదు సందర్శనంబు
నిఖిలజనుల కుమోదంబు నీదు మూర్తి

Utpre Dº
ksha

After listening to these praises which Bilhana uttered

Dº

She lay down to muse how he could see the moon if he were really blind

Dº

She mused

Dº

యిట్టిసంపదగల్గు నీ యుత్తిరోజు
కోరి యూచినగలద యీ కువలయమున
ఆని యుట్లు చంద్రునిచే కొని బహుప్రకారంబులవ (బిల్హణుడు)
ర్ణింపుచున్న ~~యెడ~~ యెడ
౭౮ భోజనము చేసి కొప్పున పూలు దురిమి
చందనము లంది తాంబూలము లందివేళ్ళ
పులుపుగా వచ్చి యామినీపూర్ణ తిలక
యువనికాభ్యంతరమున శయ్యను వసించి (తలుపవసించె)
౭౯ శ్రీకర బిల్హణాఖ్య కవిరత్నము చంద్రుని గాంచినట్లు (నాకవి ముదితస్వరాధి ప్రదీంతు స్వగాద్రి)
ప్రేమనితద్విశేషములు వర్ణనసేయగ నాలకించుచున్
v. tempu
తీపువ విస్మయంబు మది తేలి వసంబల రంగ శంకచే
కోకిలవాణి యిట్లని యెకూరిమితో తన లోన నెంచె (తలయు కృష్ణ)

\+ తమ జనకుండు సత్కవి +

౮౦ సమరగజాంతక్యంభుం తను ముని [illegible]
క్రమము ప్పు చంద్రవర్ణన
సుతవిరంతమున బెనీయదుసాగమాని కరణిన్

౧౦౧ శ్రీ ఆంధ్రాదికృతదండ్యాదికృత తదీయంబైన యపూర్వనా
బంధంబె క్షేత్రయుత్తి వింతగలదే భావింపనవ్వాఁడునై
సంధాతృంద్రుడు మాతునిర్ధ్వరతు నంటంబెప్పుడవ్వాన్యవ్యా
త్సంధానంబగు నంచుజేశనియుల నేత్తవింపవేరున్నదే
శ్రీనివరియు నూ

౧౦౨ (వ)త భంగమైన గానీ
మతిమంతులు నిధాంత్యశేష హానితవిద్యా
న్వితు నిరంగాంబెదకన్నుల
కతులమపేశత్సనముగాఁగ యని బెల్లిఫతిష్ఠ

౧౦౩ వినుతవిద్యాభిజతద్విజరాజు ద్విజరాజు
రుచిరాక్షి నగుమోము రుచులవాని
రమణీయద్వాదశార్హారతి కాంతు రతికాంతు
సతికాంతుదెగడు సోయగము వాని
శ్రీమలితశుభవిభావహారి మిత్రు హారి మిత్రు
వరమైత్రి గలుగు వైభవము వాని
కలితతేజాలసత్కమలాప్త కమలాప్త
కమలాక్షి మెరయు బంధములవాని

౧౦౪ సఖియమదినెంబి తామసుంబ సంభ్రమింబు
పాంబ తిలకింబు ఫలకింబు పాలుపగాంబి
శరములలశింబ తెరవంబి కందళింబి
గాంబెశపాంశ బేంద్రునిగాంబినట్లు

౧౦౫ కాంబినయంతనే సతి ఫలి
కాంబితదంతురితదేవశయ్యా వినిశితోదయ
త్పుంబ శర శర విపాండున
సువితసాధ్వంతయమ్మై వె సంధ్యతి దూలెన్

౧౦౬ పరవశమునొంది మూర్ఛానుభావయుగుచు
పవనబాలనపాళితవల్లిమాల్యి
పంకజాయతలోచన బతిమెమరియు
పట్టుదప్పిన కనకపు ప్రతిమ భోలి

౧౦౭ శ్రీకరబిల్హణాఖ్యకవి యుత్తరితామరసాక్షి గూర్చి సం
తోశరము పుత్తెల్లి వినుతుల్ [illegible] బసను గతియంతలో
ప్రాకట బద్ధకాంతపద పద్ధతి రమణీమణీ మహాముఖాబ్జి యు
మ్మోకమవేశ దయాద్విజమింపబిన బంధ్యనిబాష్పయు
గ్మనుల్

మించు

౧౦౫ రాకేందు బింబమోరాజీవ పత్రానేత్ర

మొ

తప్పమౌనే కనెన్ముఖ్యమ్ముగము

కల్పలో మీసుమబాణ కమలాకరుమారుని

బెలువందు కల్పలాశోభావలోమరున్నా

విశిఖంబుల్లోతె కవితృణాళ్ములో

సారసంబులాపెకలాలనములు

విరి

కేశంబులలో విశిఖ గుత్తులశబంగారు

కుండలాశోభనపచ్చ మొలయుగము

గులో లోమెంతె

కృష్ణ మెరుగా మల్లికుక్క యొను సమ్మతి

త్రిక్యా మైనె

తీవరయొవెరాల్య త్రికయొమొ

షా

౧౦౭ (అ) పురయాకళయాంతా వియారమనాత

వెళ్లు వళలవ

యావిధంబులు నీవెన్న శ్రీ యలంతు

లేనువృత్తతపేసుంపు లేమెరుంగు

నిని గల్లు

లేవ ఖమక్షత్రాంతు వీనాయవెందుగలదే

రాగ

౧౦౮ (అ)రుణ్ణావిమున్న కతాంతుబింబముగాని

పురకిరి మోహాల

పైపావిన్నగానిబిదుబిముగాందు

ఘనసుధాపూర్ణనిరాంబన కుంభములుగాని

నే

బర్లంపనివియరాజములుగావు

పంచశరేములుబాణాషంచులుగాని

దగ్గిర్మాం పతీవికచాపకములుగావు

గురిమాంకనివి రాయుంగురులుగావు

కెయువైంది యుపదేశశల్కలంబులుగా

నిరుపమ రియువ జనసగళంబులుగాని

నవిలోచన

రమరంగని విపీలన్యాములుగావు

మించు

D° ౧౧౧ తాలుమించు నీవె నెత్త్రద్వాలుగాని

గళయుతిగానని విగంత భాగములుగావు

సోయగంబైన బంధూకసుమముగాని

Her lips are a bandhuca flower

సొంపు శాదగావిద్ది

భావమున ననగాదబమోవిగాదు

నిమ్మక

D° ౧౧౨ క్షితి నిల్వంశకి కెళుల్వలు కలువల్ కెందమ్ము రొకబ్బముల్

in washers *isuca dinnal* *in plantains* *moridang*

లతికలకుంభములాకసంబియున దిన్నల్ నంభయుల్ నాపాశుల్

శతపత్రంబులు భావలీలగుని యాచంద్రాస్య పొల్లానని

రాజ మ

జితదేవార్క ఖరవాజీ వాపమొనిపింపన్ మేనుత్రుంబు

యుగా

D° ౧౧౩ (అ) రుపక్షాజప్రాంతరస్థమయి నాయుల్లంబురావేమిత

కుక్షి సంప్లుల్పి నిగళించ నాపిరహసంతాపాగ్నిపేగ్రాడె నా

కోష కొవరక

క్షిరలావణ్యసుధాంబుజాక్షవరాష్టింపున్న నోకావు

యః

స్వరవీరుండుళారింపన్నోనవపరక్కికాంతారసయారయ్యా

(అ) నిమరియున్నిసైనియి

D° ౧౧౪ యాభామతనురాంతి రెమెపారబ్బాబిన

సోమాంబిదానంబు నేనంబనెల్ల

యాబాలయూరు(ప్ర)స్థాభాంతవకృ్యంబు (thighs)
రంభాభిరూప్యంబు రవిభాననాంచు
నేడామనవ్యనాసారతమ్యలేలతి
లాశేత్రమాళ్య్వసుతలయిత్తనియ్యా
దీక్రైంవ్యకన్నులునిరవందుబెళుకులు
వారిణిశిలాసంబులుపవాసించు
౧౧౫ నిఘలగాం(త్రై)శబ్దశముల దెమఱించు
స్వారవారవధూటికాసావ్యకలన
యుంపుత్తెనిమారకువలయంబె బేలినట్లు
మనుజలాకంబునుండె తిమానవతుల
(ప్ర)తివల(ప్ర)ందంపుసెన్నిధియుఖినట్లు
సంగనెంతయుదినిమోనంగవశమే
౧౧౬ నెలియపెన్నెరిగుంపు చేపట్టగలిగెనా (tresses)
ఘనసంపదలువేడ్కగాంచినట్లు
నాంతమే మొముగని యుంచగలిగెనా
యుంబత (ప్ర)కువితారాజిత్వమొందినట్లు
ముద్దియుకెమ్మోయిముద్దాడగలిగెనా
యుంపుమైత్రవలయంబేలినట్లు
వనితకంతాళేషమునరంగగలెనా
(అం)దంపుసన్నిధియబ్బినట్లు
౧౧౭ లలికి తెమ్మోవిచవిచూడగలిగెనేని

Utpreksha describing her a... sund...

Absurd Utprecsha describing her

యురుసుధాహారత్నపేటిసుందినట్లు
నలతతమాకూతి(క్రీ)తింపగలిగెనేని
రతతనుసాంబ్రాజ్యమంతయునలరినట్లు
౧౧౮ (అ)ందఫగానుని హారినవాహ్నిశమూర్ఛజియంచతత్త్వధం
బందెనటుంయుబన్నవతబాత్యతిగాంచెగిరికుగౌరియా
రుందగజూలవెంటబడిరూఢికిఁనెక్కృత్తునేర్పుటంచుతా
జెందనవిశానవృత్తిసువిశేషతనిర్వరకుర్చ(త్రి)యంబుగాఁ
౧౧౯ వనజముహావిభ్రాంతివారివైళ్లిరిగాంచుపదస్రమాంత్రలఁ
వనజముహావిభ్రాంతివారివైళ్లిరిగాంచుగవారాలు
వనజముహావిభ్రాంతివారివైళ్లిరినేంచునికరాక్షిమధ్యముల్
వనజముహావిభ్రాంతివారివైళ్లిరిగాస్వరుగాస్యయానముల్
౧౨౦ యాభామవదనాబ్జమెలమిఁగాంచినయంత
విధుబింబసంభావించెవెలిశినట్లు
యాబానెనెరికురులెసగిపట్టినయంత
క్రీడిసీలకంతులుబ్బాచింపనట్లు
నలకంధరశివనెగడినట్లు
యాయుంబుజాక్షికనుబొమ్ములుగ్గిడునెంత
యాతన్వికన్నులురులరిమాచినయంత
కమలజవిస్ఫూర్తిగాంచినట్లు
యారామతెమ్మోవియింపారనంటిన

Bilha 6 section

యరుణాబింబ ... లోకమహరినల్లు

౧౧ శ్రీపురతన కింతకన్న భాగ్యంబుగలదె
యతనుమంత్రాత్మదేవత యనగవచ్చు
యిాంబేలి శ్రీజంద కేాంకెలే తెరుగార
వేశవది బూనితపమ్ముగాంచెనేల

౧౨ సారంగములిమారు సారంగములజేరు
తెయివ్వలికెంపు కెన్నొయి యొప్పు
పున్నాగములనెంచు పున్నాగములమించు
నలినాస్యగతిపెంపు నాభిసొంపు
చంద్రఖండములేలు చంద్రఖండముచేాలు
సుదతిబెక్కులలాగు నుదుటిబాగు
కాంచనంబుహాసించు కాంచనంబునడంచు
తరళఖలాచనసాస తనువిలాస

౧౩ ఘోరయిాంవుద్దుబలి పాందినబ్రిలాని
భాగ్యమెన్నగవశమె యిరాంపద్మభవుడు
దీనిసృజించుచుచేళ వాగ్దేవినెదుట
నుంచుకొనిచే శగాజాాలునెంచుగలదె

౧౪ దీనిముఖాంబుజంబు వినుతింప కళానిధి యెుక్కరూాంపం

దూానిల ఖంచుగానిసర్పసెన్నగతిపాకొానకల్పలాన్ చె
మాానసయినిల్ప్యగాాకొమ్ము దుమంజులవాగ్గతిజెప్పులల్లశే
స్వాపనముఖుండుగాాకమినుమాయకుమెుకైదమధ్యమెన్నగ
ఘుతితోరచిందాల్పినును తులాచేరింతునెూ
D° ౧౫ దాలవింబి పున్నమపుక్రప్రాద్దుండునెూ
ముద్దింపనెమ్మొాముముద్దులాండ
దనరాారసత్పలదాానంబుశే తునెూ
నెలతకెమ్మొావితేనియలుగ్రోలల
బంగారుకలశముల ప్రరగప్రాజింతునెూ
పణాతిబన్నుగుబ్బలుపట్టియాాండ — çannulu
కరిమతో
మనసుతూాభ్రూాపదక్షిణాముగావింతునెూ — purudulu
ఆతివకటిస్థలినరిశింప
D° ౧౬ యిమ్ముగాకున్నగలుగునెయ్యింతిశేాంటి
సంగతులటంచుతాబిమాారసంగజాాతి
కవిత
జాాతతాాపాంతిశయమునస్తుతినిమతిని
దలచిదలచి
మమతజెనగాానవర్గంబుమరియుమరియు
D° ౧౭ పైపలతిపాదములతోాపెందుసల్లపదలంచె — cállu
తామెరల పరికింప్తిత వమ్ములంయె

Cannulu

శ ౧౨
వెలువపాలిండ్లతో [illegible] యుగ [illegible]
భావించిన (త) ముల పక్షులయ్యె

వు గుంపె త్రై (త్రి) ల పత్రి చి
సుదతి (క్రే) మ్మోవి తో జొడుగూడగ బూని
శైల కమంకె న బంధు జీవ మయ్యె

పారిజాత (కు) సుమ్మమున (కు) యింపగ బూని
మిహిర కాంశుడిలమిసన్ని తృతీయ ౯

పరవిన [illegible] ని ది
౧౨౮ చంద్ర ముఖి యంగములు పంకజాతములని
ద్రు ది
(అ) రులని గ్రైలి లోని గుణాం మని చరిత దోషు
తనికడి యదూర వముగ జే శ గాత్మని త్య
తాస్సె
మృదుల [illegible] గంధవిదిత కళల

౧౨౯ పత్తుగని వధూటి తల పాళి జింపగ నిలమే ఘము
గుత్తుల జెందు సొమ్ము ఖము తోరి నుతింపగ పూర్ణ చంద్రుతే
యూరు
[illegible] గజరు స్మోపరి యుదరాకమ్రేనియూరు దలంపపాము
త
పుత్తుల దూరు సొసమత బూనగ లేక విచిత్ర పైక్షిరి

౧౩౦ సతి పత్రి తృప్తురత్నోమమువగ్గవకిరీ శప్రార్థనల జేశితే
గతిప్రాపించిన రేయార్పమిర్ విషధరాకారంబు తాబూనెనా
రతిపంబానన లేలదాశ్రైన తుమాం వారయంబు ధమ్మిల్లము
శితకంఠ తృవము నెందె నెమ్ముగ ముగారంబె సోమస్థావం
బెుదిగ్

D° Trash D° Trash

కాభాలు
౧౩౧ కాదు భొమాలు నిది యిషు [illegible] ప్ప సుధా కర రేఖ
కాదుబొమాని ప్పళంకత జెలంగె
ఋని
కాబొమ్మని నిది యిషుమ్మార్క పూత తూ ప్రదార
కాదు బొమాని యిహపూర్క (ష) దురవమాయు
కాదుబొమాసళి లరగరి మెదనరె

కాబోలు
కాదుబొమానిది యిదు చక్రని వేల్పు పూలంబొాణి
భా లొ
కాదుబెవి (భ) మెక్కునావుమూబెవ

కాబోలు
కాదుబెనిది యిదు తెలుర్వారు తేగె మెరుంగు
బా
కాదుబెమనిష్పలగతి దనబ్ర

మృతా
౧౩౨ ననుచు కవి పతి మోహ (శో) బురాశి
సాంబు
మగ్న మైవిస్మయ ద్రాంత మానసాబ్జ
రసి
త్రైసరోజ బెత్ర్రీ రూపమర శియరశి
నేర్పు మీరంగ మరి యువర్ణింప దొరగె

జ లా
౧౩౩ కడువడి రావచుపె బీనవ రేంజ ని మేంబన యాస్యచంద్రునే
పదరి తన బింబా
పదర వారింపగా దొరిదుస్సెదరాతి కరాతి యుంచునె
కృతమది లారిలంబి మరిగ మర్మవెన్నెలని భ్రేమా యుర్న
ఘనా డెందగు త్రా
జడయుల ర్ణ పనాగ రుచి బాంధ్పు నగడ బిల్లప్రైతగ్

ఘుసరవమురారిచి
౧౩౪ నెళలు సుధా పమై జలబగ రృమణెంబు సుధా ప్తి తారకా

కలనజెలంగి తెల్పిగనికాంక్షితప్రాశికి (గుండగాలమై
యలరెతుఖామినీవదనమ్మైందవబింబమనంగ జెల్లదె
కలయుగకానిమోనబతుకల్పులపేరిటికన్నులాంఫ్రునే
733 కలువల్లిమాలిబుమ్మెదలకాంతకనుంగవకూడియుండుగా
వలశినకూర్కెదనిగెలువందగువీరుతుమూరుతంబుతూ
ఫులుగర్ధ్వజంబగాగునాముఫుందికగానయిభైస్వైదానిభ్యా
వలనముత్రోనతర్ష్ణుస్వు(సంగతిదప్పినజోయనన్నియున్
734 వనితముఖాంబురుహాంశ్రితి
పనిజునికాముఖులుగులువభావజుతెలమిన్
తనదుభ్రయుపార్శ్వములనుం
బినవత్రములాయనంగవెఫులలరారున్
735 భ్రూన్వకోదండముబూనిదృష్టివిశిఖంబులమాముసంధించి యలే
(యలా) భ్రూకాండ్పనిబెట్టికంతుతునుకలగావించితత్త్వారమున్
మోకుంతకీసవరించిపార్శ్వములనింపులనింపగానుంబెనా
నాకంజేక్షణాదెక్కుట్టఫ్ధములుబెన్నారుతళిక్కంబెరిగి
736 వరసుమనోవిలాసములవైఖరిదూలితిమోత్తమూర్ఛయి

ధ్వరసుమనోవిలాసస్పత్తిలుతర్పయుగాంబెదనంబుకెప్పియు
ధ్వరుగతిసూంప్రవాకులనభో గతిముఖియొత్తపమాఖరించి
కరివరయూననాసయయికాంబెసమస్తవిశేషవాసముల్
737 స్త్రీనాలిలాసమెకాన్నిసరియెతానబిగురాకు
సుమనోనురాగదిష్టాత్రిగనిన
ప్రజ్ఞాయయెకానిపగడంబుసాటియె
అమృతాకరల్పిపమండమనిన
తేర్పువె--నేలకాకదితానెబలత్కెంపు
ప్రశస్తులవన్నెవాప్తివదలకున్న
ముఖురస్థలగదామమునసున్న
(మెరుపు) మెరుమతమెకాకయిాడెబంధూకెంబు
కప్పతేనియతాతగలుసుమెనిన
738 సతతశోభాయమానవ్యాసారమగుబు
సరసవ్రైరుబిగసుపతిబక్కనగుబు
బిక్కరలమించిదాక్షపండునేతించి
యమరునీవనితాపుణ్యయధరమునకు

౧౪౯ కుందమ్ముల ... క్తిక
బృందమ్ముల దాడి మెరసి బీజంబులయా
నందంబుల జిగి కెంపుల
చందమ్ముల నపహసించు సఖి దంతంబుల్ D°

౧౫౦ శ్రుతుల తమ్మి వలెంకెము సమంబు తగా నమునేర్పు వంరుని D°
యతివగ శంబు జెందిదన యందవి వైభవ మెల్ల నిశ్చిత
దతి నిభ జింబి యంతబలు కేశర విపాల్పు దదాయగా
స్థితుల తన బ్బునే స్థల విశేషములన్ తప మెంత జేసినన్

౧౫౧ మున్నతమునే (పగబూని) మామరూప — *friend*
జెందును నిందుని కరములన్ శ్లిష్టకుసుమ
బిసలతలగత్త్రి లయగ నితన్నసముమీరు
జిత్వ లనంగ బెవిబిగి బన్నలమురు

౧౫౨ వరుసకంబుర సరస లావణ్యవార్ధి D°
యురు సుధాపూర్ణ కుచ కుంభయుగము గాంచి
సతులలాకు లబ్బి ఇంగుల ని జార రబ్బులయు — *denatu*
నేకలలశంబు దాంబుకాంబి శుదెగది

౧౫౩ స్మరుడువిప్రుడు యజ్ఞనంబనుతనరాజాతొంద్గతి బాల్య — *antu*
పురుడు దర్పశుభావ వాద్యరసముల్ పునర్భ్యాసముల్ జేయును
వరుసనిల్పిన పూర్ణ వారము తలకైద్వంద్వంబనాబాల్యనే
సరసజా స్వపయోధర ద్వయము గా స్వద్వ త్రకాం కర్మ

౧౫౪ ముగుదవలు పరిఖానిధిమునిగిదాగి — *are the highest of hills*
యుత్వ నంబను వారివాయునలరు క్రైడసు
శైలక్రిదెల్లుపడి వజ్ర నశిఖరులనగ
గాంత యురమున కుచ వములు గానబడెయు — vathqannam thikri? — NB both Mss agree

౧౫౫ పదతిజిఘ్నసంపు పెద్దదాబాలుబూని — *Shakesp gives no help* — *Fraye dubitat - he guesses, a shield!*
యయబు దుష్ప్రైలను సురంగ నుందుదాకి — *entrance*
తెగువ కుబదుర్గ యుగ వము స్సాధించు మెరకు — *attain*
దాను నిశ్రేణి యనవశిత్రము జలగు — *ladder*

౧౫౬ నెబిబితంపు గబ్బివ విశిబ్బపు త్రిబ్బర పబ్బుగుబ్బల — *tribhardm*
స్తలనెరిగొంపుభారమునను న్నతిస్నెల మించు పల్లిరుం
డులనశియాడు కేను పడునోయను శంకసరాబ సంభవం — *unite with a joint*
తలముకరు బంకె క ల్వాలు పవిన్యసలాకనన్నాంకుత్తరుగన్ — *Her waist is the slender dart of love uniting the spheres of her oo and ω*

కనకాండ - ... శ్లే...

౧౪౭ అలకగనాభిపుష్కరముసందువిహారతమ్మునాంత స్పష్టిసుం
దరతత్రయమ్మునంబనువనంబునబావులతలెవెలపగా
సరసపయోధరస్తబకసంగతికమ్మునితావికప్పి
స్ఫురిగతిసేమి తమ్మెదలబాలననారుజలంగుబోటికిన్

౧౪౮ జడయనుతోకవెన్నతిరసారపుకుంభుపుజాతికవే
ర్పడగమిరారిగుబ్బలనుభారపుకుంభములందమొప్పగా
డాంతకెతునారుసారనెతుతుండముసాబివసోజదంతిరా
ఝుడుగకనేరుద్రావకైకులనాలియునాభిజలంగునింతికిన్

౧౪౯ చెలిసిగ్గారపుపూవుదొడ్డరసముల్ చెల్మిందగానింపపూ
విలునాదర్బలునాపుగుబ్బలనుమెల్లిరంపులెదిద్దుల్పు
బలువిన్నెలపులారులాకెలమిపుష్టిన్బల్లిమోటెత్తుమ
న్నులవంగల్పుపుభాపిమోయునగమింపుర్నాభిగంభీరత్

౧౫౦ వనుగవబిలుపారెవేక
పెనుతువగలకోంభనాంగిపిరుదులబలుపా
యునిగనవిధిపిడికిటబ
ల్లినపట్టోయనిగతానుతర్క్ వెలయుర్

౧౫౧ జననాధాంత్యజకాంబనోరుయుగళిస్తంభాగ్రబ్బాగం
బుల్లై

theory or buttocks nug arune Cupids throne

A th... arisali in a benefactor

A fourth

పెనపైముత్తరులంతరాళములుగనాభిద్వారమందొప్పగా
స్తనజాంబూనదకుంభకుంభితతనూసౌధాంతరస్థాయి
రునిసింహాసనమోంయుసంగపెలువారుస్కాంపదేశంబునన్

౧౫౨ మరుడుశృంగారపుభులేర్పరచితనదు
పేరసుకపెట్టగట్టిసంపత్తితోర
శాల్లసుంబినకాళులకంబాలనంగ (కాళ్లకంబాలు)
నవికియూరులుజెల్లగుప్రాంబిమెరయు

allegators
మకరములనుళగాబెట్టిక

౧౫౩ రక్తముగవరశాలులలనునిరాబత్తపైటల్ (shawls)
~~కకుతకిలమంగకాయిలలనులకంబడబైలి~~
సకిజంఘలునిలిచెనన్ని నిదెంతయు
ప్రకటితంబెకాళులురవంబులదిశలన్

౧౫౪ నరయనారసములుతమునెలబెట్టి
కాలరాయుమునుస్నానుకులవాలుతోలి
వెతలబడజాలమిదిరావాయువేణియనుచు
నతిరపదములబతెననధుగులమరు

౧౫౫ నిరవలంబంబుతమయ్యుండునిలయమెందు

Cowle cumma!!!

నందునిలువ రావదలకె వెదటంబువగని
వచ్చితారకలాకకాన్నిలనితపదము
లెచ్చలరు
లందె నెూయునవేళ్లనఖాళులమరు
అనిమరిరిచుని ట్లనిరియె

వెలియువెన్నెరిగుంపు లెకతితిలదన్నె
వదనముకళబట్టిజదిసెవిధుని
వెలుకకన్నులువేళ్లబెవులుబట్టాడించె
కరమెుప్పుగళము శంఖంబుమాదె
పాలతిబన్నలుపత్రములరాముప్పవెసత్రొలె
నారుసర్వముకడుపంటిపొంతెబె
చెలికటిస్సైకతములవెన్నకబడనెత్తె
నెత్తమ్మినతుడులున్లబెత్తె

మిళిమిబంగారుపైన నై మేనిబాయు
ఱమెమనగవచ్చునిరాంతయింపునొంపు
వింబునవయువసౌంధర్యమెుంబిబూంత
వళమెవైయునోళ్లగలపణావరునకైన
అనియిట్లు

Navin D°

౧౮ కెరులుకటిలతగావింటె కనుపములందు
విధియెవిగనగనెప్పు
వరిజనతవిధింటె నారసగభూతలమి
వెలకియెురాంతమనసష్ణ యడని
యతనిఘ్దమని మితురాస్యతనగవచ్చు
అనే —

D°

యాళతి బిల్హణీయంబుమ

Finis delirii ౧౯

వీరుండని జానుభావఫలభినుతిశాయిర్
గారామతధ్వబెూపృత
సారంబునమూర్పన్నదలశినసృతిగలదై

౨౦ యామినఫూర్ణతిలక యత్నేలపులకె
ధైకామ్యలేబమదినిసందేహమేతలి
యామలని కలమింలి
అబ్జినిపాశించి వివదనాబ్జమమరి
నాంబి యూరాంచి నిజ్ఞలవరాంబితముగ

D°

౨౧ యాకమల్లీనానెదవశించినగాని
యెలనిశాంకరగర్వమత్తపజాల
యానసర్వమంగళాపాతుగూడగానిని
అంగజాతవికారమూర్పజాల
బెమ్మనిసగాని
యావిభురెంద్రునిపాంతమజేశినగాని
నాంచనగాని

మేనకు
యున నీ వెరుతుత్తవి నేల జాల

యా బ్రహ్మ తేజుని యున శిష్యనగాని

(మ్ములు ఖ్యాతి నప్పించ రింప జాల
క్షర చతురములతె చెప్ప జాల)

౧౬౦ యితని ఖాస్వత్ర రాజ్య సంగతుల మెలగి

యెరృత [illegible] గాని గలత మిదర్వ జాల

యితనిరుధరామృతంబు నాయిష్ట [illegible]

ధూల
[illegible] లగాగాని తాపంబు [illegible] జాల

[illegible] నిమరి యుతనలారోనిష్లని యెు

౧౬౧ చదువు చప్పంగ గురుతయొ్యసావాసమున

సుందరమున
మాంతకూతంగ మరుత యొ్యసాయగమున

తలపతల మంగ రాజయొ్య [illegible] తకళల

యిందుకే [illegible] నెనందున నుదు

౧౬౨ [illegible] లఘుచిత్త [illegible] యానవమో [illegible] సన్నిధిర్

భాళిని జరి తెలియు తని భావమదెప్పి [illegible]

[illegible] లపరిగ [illegible] కేవెక [illegible] జాలదుక్కెన

తాళగజాలనంతి తనుదాన [illegible]

[illegible] నిమరి యా

సరి యుగతి
౧౬౩ [illegible] గతి [illegible] దానసరి యుతనెగతిబు [illegible]

Thou I was at first ... my tutor, O Julia ... S. Pierre

She doubted how to make the first advances

[illegible] మదర్శదలంపక తళానిత్తికొదని పవ్వెన [illegible]

[illegible] గలకార్యమెప్పి [illegible] నియడ [illegible] తనగ [illegible]

తాగడవెతాను యించులమనన్న [illegible] మలెమి [illegible] యుదుర్

[illegible] నిరియుష్వధంబునవితకించి

౧౬౪ రాజకుమారికామణి విరాళిని తాళగవేకమూరి సం

She retired into her chamber

the not being

రయొ్యజితకాంత [illegible] వముపయోగము [illegible] మూనియిష్ట

రాజిత శయ్యపై బతిసెరాగముగావిల [illegible]

రాజశరాళికినిలుపరానితమిక [illegible] మముప్పుతిల్లగ

౧౬౫ వాకళాకాంతవిచతురాస్వ [illegible]

మారనిశితశరాళివేమార్గునాటి

కలదెసంతాపముదవననిరుణాజూచి

[illegible] మగానవయ్య [illegible]

౧౬౬ [illegible] నన [illegible] యుగా చలికి [illegible] పూరవిరదార [illegible]

పగునాటంకారదనదంబులు [illegible] నివమందలిబున [illegible]

వంబు [illegible] రించిసంచలితెల [illegible] దరియు [illegible] విప్పంగవు

చెప్లనిలెమె

౧౬౭ తామరసాక్షి [illegible] పారుణావిక్షణ [illegible] బాణాజాము

నీ మరునాటి నాపల్కు దయం వీధి ప్రణాంబు నరించె బంధువా
నీ మెయి నాషద వ్వతయ మియ్యవె త్రావెద పూతె జౌసేర్
నీ మధురాధరామృత నికుచ కుంకుమ పంకమేర్పడన్
అని వరియు నిట్లనియె

౧౭౨ కరుణాంతోన నసుజా బినాయబు [illegible] విశిఫ్రూశి
దప్పింపుము ఇప్పుడు తరళనయన
చిరునవ్వు వెలయింప [illegible] నవెన్నెలల్
మాయింపుమిప్పుడు మందహాస
పలుకులు వెగ గుల్క [illegible] ధ్వనుల్
మాన్పవె యిప్పుడు మధురవాణి
మోహ విపాన కమ్ము [illegible] దంబకె [illegible]
దీర్పుమిప్పుడు మోహ వితేపులాడి

౧౭౩ కరము లలరింబి [illegible] గిలింబి
యెుదవి బవి పాప వేభా స్వధురసి జాతి
యెుతనుసాంప్రా జ్యమేలింబి యాదరింబి
వలపు లేదే [illegible] వేమ పలవితగా ౹౹

౧౭౪ అని నతాపరసాల్లికాంత పటమత్యం తం బుపేల్ప్రాబి (గ)

She embraced him — కన్న తత్పృయ యుపకజెరి [illegible] సంకోరాబింప [illegible] వేపా
యెను నివేదన్ముల జాపి బన వయదక వాత్తింబి గాఢంబుగా
ఘనమోహంబున కాగిలింబెకవి [illegible] తూవాలంబెప [illegible]

౧౭౫ కరమున్ జెర్పుక మున్నె పోకముతి వి [illegible] యుచె
నెవ్వరయర్ పట్టు కమున్నె జిల్కరయికెం తూ [illegible] వపట్టునేన్
విరి కేశ వమధ్యముగంబు [illegible] మున్నె [illegible] నాలో కనం
She fainted — బరయర్ వి స్మృత మయ్యెనా సతి [illegible] shame

౧౭౬ వలయవి శేషనాద పుల వైభవ [illegible] స్వదంకరీం
బులపులకాంకుర [illegible] కర పూరముల [illegible] బోధి [illegible] భూ
సలవితతత్వ మార్గముల బన్నలు కస్థవి మున్న నట్లుగా
వెలువసు ఖింపజేకవి [illegible] రుప్తకుని కాగిలింపుచున్
అ సమయంబున బిల్హణుండిట్లనియె

౧౭౭ భూరి [illegible] భూషణామవాంభో రాసుల [illegible] యా
స్తారంబింతయు వేనియా కసముర్ సంబారమున్ కయయుర్
కన్యా [illegible] గపర్వతా [illegible] ముల నా [illegible] బుర్ని
భోరా జాత్మజ యెుంటి మై భుజగలా లోకోదృవ [illegible] ల్లిదె
అనవరియు నిట్లనియె

౧౨౬ రమణీ మిత్రాంత(త్రి) మదనాభిరామ స్వపతి
యిట్టి కారణ బుద్ధిలవవి చిత్రము మెన్నే
జెలి నన్నే వినోదంబు చిత్రమయ్యె
చిత్రముననే తలపకే వలగు మతుల
రతుల భయము మంతవలది ఓ రాజువలన

He remonstrated – he blamed her father & submitted

౧౨౭ (ఆ)నిన జాంకెంబున పంకజగంధిను నిబికాని శంకలేక నిరంకుశ
శశినాంక మత్తమాతంగంబు వశ్యదయ పంకజంబు
భేదింప తత్వశకలాంక మండలంబాలోకించి యిట్లనియె

౧౨౮ నెమ్మిత తపముగాంచిత్రి నిన్నుగాంచి
జపము సల్పితి నీపేరు బాల దలచి
ధ్యానమొనరించితి నీ రూపమాత్మ నిలిపి
మంత్రదేవతగా నిన్ను మంచువాణి
(ఆ)దియుగ్లంపెని..

He owned his former love for her

౧౨౯ సరవినెన్నడు భూజనము శాయగలేదు
నీ మీద ప్రీతివినే రజాక్షి

యేలవి
3 (ఆ)రయనెన్నడు చందనాది చర్చ యిలేదు
నీ మీద ప్రీతిని నీరజాక్షి

The other mss here puts the 4th line

4 చలకి యిన్నడు మాల్యములు ధరింపగలేదు
నీ మీద ప్రీతివినే రజాక్షి

(ఆ)యిల మిగానెన్నడింతులను గూడగలేదు
నీ మీద ప్రీతివినే రజాక్షి

౧౩౦ గాన భవదియ్య విరహా యోగ్యమున నాకు
వరింతలు
గల హారిత్రులు వనకల్పుగా దనర్చు
కాంచనాంగి కుచ్చదల
గాంచనమ్ము దత్తనస్తి నినన్ను
రాగమిటు మానిబ్రోవవే రాజపుత్రి

౧౩౧ ముందరను [illegible] షద్వీపసమావాస సమంచిత కుంభ కాంతర
మంద స రక్త మోదమున [illegible]
స్పందన పల్లవాల్లసిత సల్లలి మానునె సామజంబునా
చందమెరింగి పొందుమిటు జాగు నరించరవేల బాలికా

She replies

(ఆ)నిన దరహాసిత వదనమ్మై కుందరదనయిట్లనియె
కవిరాజశిరోభూషణా

౧౩౨ [illegible] రాజనిభాస్యనైన దివ్యబ్రీవది
యొవ్వరా కృతి గనియెరా

Thee the very angels love

రివల తురంగానంత(శి) తనయుని భా
శృంగారమూర్తివై వెలుగొందునిను జూచి

౧౩౩

వింటు
వవెగాకకన్నులుగలఫలంబు

మదిశింపజేయునీయదరుమ్ము వెసగుల్ల

వవెగాకవన్నులుగలఫలంబు

చక్రస్తనత్తినీచక్కులువుద్దాడ

వవెగాకకమ్మోవిగలఫలంబు

నేర్పుమీరినయుక్తినోతూడమాటాడ

వవెగాకనాలుకగలఫలంబు

౧౮౬ శివశాంభవగవవెగాకచెలువరాయ

అలరులనుగెరుచెదిరియిగలఫలంబు

కలశీరతులనుమెలగిపెనగవవెగాక

కృతిశిఖామణికెలిమెనుగలఫలంబు

౧౮౭ నీలావణ్యమునీకళాంతిశీయుర్మనీసౌకుమార్యప్రియుర్

నీలావిత్యముని విలాసగతుల్నీమంజువాక్యవైఖరుల్

నీభావిత్వసుఘాతినీసరసమ్ము నీయందమ్ము జాడగా

యేలీలావతియైనపొందకవిధాత్రిభ్రాయపెక్కించెద

౧౮౮ యిట్లుబలుకనంతోషితస్వాంతుండై బ్రహ్మారకవినాం

తుండ్రుకాంతాలలామతుబరాంతత్వంబు [illegible]

like Sand

Land of her breasts

Come along s she Begin

నియుత్తునియె

౧౮౯ పరభూమిభృత్తుల భరము ద్రుంచినవెయ్యు

మాండళ్యంబులగాగింపు మహితకీర్తి

ప్రతిచెవెలశిధర్మవముగాసిరుగునాశాలి

శబ్దరత్నాయులుగలుగుమేటి

ఘనపుష్ప ~~[illegible]~~ మాలికలనెరజాన్న

వాసనలబ్రాపించుభవ్యమూర్తి

వరయుక్తినఖిలవైభవములందినరాజు

చందరెఖలుగాంచుసరసమూర్తి

౧౯౦ యగుమునఖిలదిశావశినాకమింబి

ప్రేమజనులనుపాలింపుమురుగాంబి

మెరలమదాశ్రలంగును మాయుజాడ

యులమినిగబ్బిగుబ్బపాలింతజూడు

అని మరియునిట్లనియె

౧౯౧ మానాకృతులుగాంబుమెరయుదనీకన్నులు

కప్పుపెరఖిమాగాళ్లజలము

mon భూదారభావంబు ఫెందునిజఘనంబు

గాంభు
వారిలేలదాల్చునూగారుతీరు

ప్ప త్రా
వామనాకృతిబూనువలనొప్పునేగాను

భూమిభృద్భరుణైమొనయునన్ను

లపు
అలరురావూబిబింబమైనీవుమోబ్జంబు

నీలాక్షికసూఫతిగనెగడుకురులు

SL!
౧౭౨ రతులనేదిలింపసుప్రబింబఫలవాడు
పీఠరనెన్నిపరశి
- - - - - - వరయుకవికివియెన్నితనవనిమాంత

దనరునిరుంధునుదశావతారమహిమ
అమినవాకంగరామరామహాబిరామ
కువిమఖిలలామ త్రివారూమంభాంవు

౧౭౩ ఘనులపోషింపునేకబాశిరాజసం

న్యానంబుగాంబునేనమొగంబు

కవలయంబలరింబుకాన్తిని కనుదోయి
సులలితయుగంబు
సుప్త్రీల బెపాందునెబెలగుశ్రుతులు

త్రివిత
యుష్టపలావాప్తినెసోమనోవృవి

కపులమెప్పించునెకలికిరన్న

లవాతాప్తినగాబునేయలరారునూగారు

the landster charms

the compared her to the ten avatars

jaghana

the began the bahya sam bhogamulu

ప్రేంకుసరసనాభి
సరసులమునునలవితనాభి
బుద్ధులమునసరస

౧౭౪ లసదనంతవిభూతినియసగుకాను

పర్రములబరింబనేజఘనసీమ

మ కరవలుల్లు
తులభదపదములునీయరిదితొడలు

పదతిపద్మంబుజేయునేపదయుగంబు

౧౭౫ నివినుతించుచురంన్నకవివరునింగవశిమాంటేమా

టికినుమాటిగానసాటివచ్చు జన్మవలనుకథంబునే

కృరిసియుమినృతుంపసాంపగలసిబ్బింపె

నిబ్బరపుగ్కుచనుదోయి
నురంబుతిరంబుగానెత్తితత్తరిలదీ

౧౭౬ కల్పవమ్ములనిమ్మగా గ మ్ముకొనవేనకశుంజనక-

మొనసివనితామణినెనశిమనశిజసంగరంబునకుం

గరంబునంచురంగళిబ్బిడురంగిమెలంగుబునితశ్శతర

స్వామరపూంబులాబరింపుచుఅన్యోన్య

౧౭౭ మధురాధరసుధాధారనుపానకియాం

తరదశనక్షతవిజృంభణంబులనత్యాకరంబులు

నెరపుబుపరస్పరసమవిషమాసవశరసమకస

(వ) [illegible] రంబులనిట్టూర్పులు నిగుడించుచు [illegible]
౧౯[illegible] శిఖర [illegible] ముఖంబులనెట్టెరయు [illegible]
పు [illegible] ముఖావలోకన నిరూఢ [illegible] నిరం
బులను [illegible] రంబుల [illegible] వరించు [illegible]
ల విశేషంబుల వలంబి [illegible] తంబుమెరయుచుం బంచు
౧౯[illegible] [illegible]
[illegible] వర్ణనా [illegible] ముబముం [illegible] నిన [illegible]
[illegible] సుగుణంబుగా [illegible]
[illegible] రంబుల [illegible] సమంచిత [illegible]
లయుసలయు [illegible] దంబులు [illegible] నాగ [illegible]
౨౦౦ [illegible] విశేషంబులు పరి [illegible] మించుచు
నలయుచుసొలయుచు [illegible] లు వెలయక లయు
చు నిలుకడ [illegible] తెలంగి [illegible]
నిచె. [illegible] దుల [illegible] విశేష
౨౦౧ [illegible]
[illegible] రదంబుల [illegible] నందంబుగా [illegible]
[illegible]
[illegible] యుండు [illegible]
౨౦౨ పులకలి [illegible] యినిగ్గు [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
౨౦౩ [illegible]
[illegible]
మా [illegible] యా [illegible]
మా [illegible] మాంబు [illegible]
మతిగాఢ [illegible] బింబ
మను [illegible] మానుకలన
మ [illegible]
[illegible] జనిత [illegible] మాం [illegible]
౨౦౪ మా [illegible] మా [illegible] భిరామ
మతిశయానంద [illegible] గమవిచి
[illegible]
(ప) [illegible]
౨౦౫ వె [illegible] ర జం

All Sanse

This is stolen from the Manu Chandra

[illegible]

చెప్పినతక్కులాత్మకపుడింపుపుటింపు నుబుత్కుల్లుపూప్పనిం
విప్పినమోవికెంపు వెదనింతినవెయ్యపుసుంపుల్కుల్దగన్
రప్పుకునన్కె మూరవింతరాజము ఖ్రీసురతప్రసంగముల్

౧౦౬ పరగనెరతిరతిమనోంభవులపగిది
యామినిప్రాణ్ణతిలకబిల్హణుడునతుల
రతుల(శ్రీ)కలుసలుపుచురమణిమార
సుందరవపురితక్షయిచ్ఛలనెంప్పునసిన
నమదినంబునునిల్లుండిరంతవేళ్ళ

తారాయనతఫెనెశర

౧౦౭ తారాయనశిఖశిఖాంకథాత్మ్యజపారిరాం
త్రారాంబలనాయకశ
నక్షత్రాంబలరాజరాజస్సుఖసత్కీర్తి

౧౦౮ కధాంవిప్రధానా(ప్ర)కాశాంబిద్రానా
బుద్ధారాంధిపతింధ్వాం(ప్ర)భూతాంబిలోర్ధాం
విధునాప్పురకెత్రిసువిదాత్యసువతీ
సుధాంమాంధురివాక్యఘద్ధాంనుబాంవా

౧౦౯ సురుచిరఘునాపేతి శూరసంస్తుత్యధాంలతి
ఖురసమరకెరతికాంతిసత్కీరఘూంలతి

They repea-
ted this same
daily

మంబంక
ప్రయాం
తమ—

పెంలివి

పరగరీశతకాలతి

౧౧౦ ఇతిమహాకవికబిల్హణాకావ్యం సంపూర్తి —
యూ సమాప్తము మంగళమహా శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ
శ్రీరంజేయునమః — — — —

శ్రీరాము

శుభమస్తు అవిఘ్నమస్తు

శ్రీశారదాంబాయనమః

౧ శ్రీమత్పాతకాప జిత శతకామ్ర ప్రావాంధకారగర్వోద్ధతసు
త్రాణారిమదనిషూదన క్రీడాకరదివ్యనామ శ్రీతారామ

౨ అవధరింపుము తదనంతరావధాన

మహామ బిల్వాణాశవి తోండమంజువాణి

యామినీపూర్ణ్న తిలకవివరశగరిమ

దనరుచున్నంత చెలులు తత్కార్యమెరిగి

యెల్లు తమలోన

మైత్రి మోహకమలనే (త్రి) వింటే

సంగతి శై త్రో
యోశవిసన్నిధిని సరశి జనేత్ర యంతో

చేకానివిద్యల (గ) వింపుము.

ఎటునిల్లు
నాశమరి యనిపు త్మానికార్యమునెవ్వ

రమ్మంపుయా
యిందునేమందు పుమన్నయో యిందువదన
నెతునే మింతేతు మో

విభునకు తుకింప వలెకవివిభునిసెదత.

మనకుదాఁబింగనేటికి మనగవలశి
మీఁదయుటుబోఁవ(యి)యెటుపట్టునేమోఁదలంప
౬ (శ్రీ)నితర్జనీశవితనాఁస(గ)న్నసుమ్ము
జనాఁన్నిద్రంబునికితెంచె ముక్కియున్నంత(ప్ర)సన్నం
త్రైనభూపాలుసంగనుంగాని గద్గదకంఠరవ్మొవిన్న
పంబాకర్ణింపుమని వారిల్లాసునేకోఁటియున్నని రమె
౭ రాజరాజేంద్ర మదనాభిరామన్నపతి
దేవరతుమారియాకవిక్షీరువలన
విద్యయభ్యాసమునరించవేశబడ్డ
కాంతపటుమంటుకెముగాఁగకపటమొదవె
౯ యరుగగరాదుదవక్కతమెట్టిదయెాఁమునవంజువాణీయుగ్
గురిగాని యక్షరాసురునిగూఁడినయట్టుల మాకుదాపగా
గురుతెరుగవిధంబుమవాఁగొప్పెమునేశనకాని బుట్టునం
కరిపురిజపృవృత్తి జనాధిపయెమకబుద్ధి మీఁదటన్
(శ్రీ)ననవినియత్యంతకోపితనాఁబెంతురత్తై భూకాంతుం
డునిట్టూర్పు నిగతనలానిట్లనియె
౮ ననునరించుటయెట్టిది
వెన్నవిభంబేమి యాఁరతాయను భువిలా

తానొకరతిదలపదైవము
మానుగమందలక్షే(ననుట)మాఁటనిజంబె
౯ (శ్రీ)నివిత్తక్షంబు(వారలంబని) పుత్రికామణిసమీపం
బునకుపట్టు(నిలబి)యిట్లనియె
౮ పట్టిరాజకుమారిక శిఖరులబిల్వంబంబు భూమీమురల
రుత్తాలందరుమెచ్చగానగరమున్ భూబిల్లగాజేశిమే
ల్పుత్తదిత్తుముగాస్వయంవరమున్ భూషించి నిన్నప్రేమనే
నెట్లాకాయదలంబితేనపాదపగానిచ్చానుకూలంబుగా
౧౦ కూరినరాకుమారునకు(ప్రి)యమందగనిన్ననిచ్చియం
తూరకిమీఁదిసాఖ్యమునగుండెదనంచుదల్లంబియున్నా
కూరికయల్లపోగలదినెంతకళంకములేనిమత్తులం
బారగదుత్యశంబుమవానందగజేశితివమ్మబాలికే
యిట్లుబలుకుచున్నజనకుంజూచి పుత్రికామణీయిట్ల
నియె
౧౧ (శ్రీ)యాయ్యయన్నడులేనివాత్రవినియెమత్యంతమున్ బవైది
వయాన్వెనరించునప్పు(త్రి)మమైనిన్నాత్మవృద్ధంజేయున్న
తియాన్వనాబ్జముజూచితె మదికిసందేహంబుగాతా
ననా

నియ్యాజ్ఞం దెరయంకుశంబుగదేని నిర్జరానుకంపానిధీ

యేమయ్యా దేమి వింటివి

౧౨ హేమావతీ లోకే
మోహావహాయ ముల కేమును నృదిశే
మాపక పత్రము దవియద

నామది సంశయము లేదు నవ్విబారా

నయాజ్ఞ నెనార్యము

౧౩ మాయయా జారుమోపమా యుద్ధకేళ్

యాయదవ్యాత్స సంయోగము

యెయ్యుత్తి ఘటింపు తెరవారింప ధరంబే

౧౪ ఆదిగార్తనాకుపుతము

న్నది రెంరుగ వెల్లంధకుని మనంబునెన్నె

పద్మపత్రదళేక్షణగా

మదిన న్విబాల మేల మానవపాల

ఆనవిని కరుణా యత్తు నిత్తుండై రాజేంద్రయ్యు

డిఫ్లని రెంపె

Examination of the princess

Consultations

ప్రకతులుజై ప్రవింపు నుతేభ్యాషిత పిప్పుకదం తతేదునం
౧౫ తుదరగపూర్వమెపయునె దూయదిపోవగనిమ్ము

రాదువిద్యు లక్ష్మీసుత్స్నితి నిర్ణపనాందు మా
గడవగతెనువంశము వికారము కారుకయంకనన
నత్తి దత్తి కమొప్పదవ్యో
నదతలుమానియుండు సుమనస్థితి సత్కుల సూతికొంత
య్యుతసుకరాతుమారున కుర్చ్చుదని న్నిప్పాపమతింత

ఆనినమనసుప్పుకళంకారవాతచిత్రవైమత్తగజయా

నయుట్లనియె

౧౬ ధరణీపాలకవంబంచర్భవినుము బిత్తంబన్నులుం ప్రాణామ్ము

వరజింవాళ్ళులంబుతంబ్రైన సంస్పర్శంబునాధురునం

దురతిర్నిత్తైను బుద్ధిపూర్వకముగా తాత్రుత్రాతయుంకరికి

నరహ్మయిబ్బదు చేత నారవాతమారాయుంబునాయం
బుగర్

౧౭ ఆనినవినిరూపాధుణిశ్రీ తాయుతాత్మైంత్రైవర్హాదృ
కుంతకశ్రీప్రంబుగా సభాస్తలంబున కుప్పుకుపిత
క్షులగ్గరాజెంబుకెలికి
వ్రాసనశింపాంబుకరణశింపాశ సనాశ సుంత్రైసభా

సదులంగలయుంగ నుంగాని యుష్లనియె

౧౮ ఆమరసంతఃపురత్రైవామాజరింపు

Consultations

వానినే శాస్త్రి (శాంతి) శాంతియుంగవలయు మీరు

ధర్మపద్ధతి పలుకుడే తగిన శాస్త్రి (శాంతి)

శ్రీయుదము వాని సద్గుణశ్రేష్ఠులార

అనిన విని సభాసదులుం గలంగి మనంబుల్ (లు) పుసంబున్ (లు) గా +

దాబి రయాలాలోచించి యిట్లనిరి

౧౮ సార్వ్య సార్వభౌము వెరుగక

మర్యాదలు (నడుపు) దప్పు వాని మహిపతి యంతూ

సార్వ్యనుమతిన్ని హింపుడి (పతి)

(వాల) రాజ్య దండింపవలయు దండధరుండై

అండునకె కొందరిట్లనిరి

~~ధరణీశ విచారించి~~

౧౦ శ్రేతము డురరెకన్నె తి దండింపగా

వలయుకున్ని మానవుడ్యకున్ని

మానదగవు కున్ని మహిమాదధరణీశ

యుంతకార్యమైనయు దిరయుమెరతము

అనిన మరికొందరిట్లనిరి

Consultations

ధరణీశ విచారించిన

ధరణీశ (స్త్రీ యందు) తలము దుర్గన్ని తప్పువె బూతే

కరుణించి గావవలయును

పరికింపగనెత్తిపైన (ప్పులై) జవ్వవిచారా

అనిన కొందరు రాజు భావం చెరించి యిట్లనిరి

యేకార్యమ్మైన మానవ

లోకోత్తర (కాంతము) యముని రతిలోకంబున నా

లోకించి దుర్జనావళి

స్త్రీకున్నది దండింపకున్న కలుషము పుబ్బ్య సా

The executioners were called — ౧౩ నాపున శిక్షాకరణంబు కర్తవ్యంబనిన (విన్న) మాఱు

తలకులకు తలవరులం బిలుపించినా

Their dress — ౧౪ గంత (+) గొడ్డండ్లు గొంగళులు నుకికితిపచి ("sharp set", "little daggers")

Torturing instruments

(black) ల్లాతమున్ ఫాలస్థల్లాతములును

(marked) (ends) (black forehead marks) కరుతుసుంగుల తలగుడ్డలు కావు చెత్తి

(iron) (clubs) (black cummerbunds) క్రైలి సుపకతాళ్ళు నుపదుడ్లు నిలి

(fringes)

౧౫ కాంశలు మెడ నెలి కొంబ్బుల తాళ్లసు

బిరుద్రైన వతి శెలలె బిల్లమిట్లు (a sort of shoes)

కారుమేనులు బలుకోరమీసములును (long curled)

జిగివంపు చూపులు జెట్టిగుడ్డు (staring eyes) (betta langi)

౨౫ సొతలగొరొబెన ఫుప్పాతలుట్టిపడగ (ఉరిపడి)

నట్టితలవరులెల్లను మెచ్చ్చమైరయ

నిలిచిచేతులుమొగిడిచి నేర్పుతోడ

బంతమిడి వారుయ్యెయ్య నృధరణివిభుడు (salaam) (aside)

(మెత్తపైత్తతలారి వీరసేనుండు నువారినిం)

(అ) ందుసన్యెవీరసేనుండను తలారినిం బిలిచి యిట్లనియె

౨౬ పొరబిల్వాణనామధేయ కవినుద్యాగింబి రాంబెరిదు (జొనుప్పార is in the other ms - wrong)

ర్వారసుప్రాఘ్నితదీర్ఘపాశములట్టె బంధించి కొంపోయిబి

ల్లారంభైన ... శానవాంతి పుఖ్ఖమాలశికింపబెవిదగ (ఉద్ధామ ఆసి)

ధారస్వాంతము ... దిరియ్యశిరముద్దాహాస్త్రఖిండించియవార (ādharam swānta) (హస్తే Buch (both mss read వారాస్తి))

(అ) నినముమ్మారుం బలికి ఫెమ్ము ఫెమ్ము నిశెలవై

సంగిన వీరసేనుండిట్లనియె

౨౭ కోపముచే క్షింపను (same further authority without appeal)

భూప యనుగ్రహము చేతబ్రోవగదక్షుం

(శ్రీ) పట్లనృపతి వసుమతి (in the world)

నే పశ్తితి నరశిబూది నితరము గలదె (tenets)

౨౮ దేవర యేమి వచించిన

యావిధమున శేతునేను నదియెట్లె దీమో

భావము యోగ్యాయోగ్యవి

భావముగా (తిరగా) నవల యుక్షేరవిచారబుద్ధిన్

(అ) నిపెలికి నెళుపాలుండు కోపించి యావల (averted face)

వుఖింబైన వీరసేనుండూ

౨౯ భూపాలుడు చెప్పినవిని

తాపాపము పుణ్యమంత యావిభునిదెరా

రూపించినట్లే యుదె

నేశ్చలనదైవయోగమెట్లు వ్రదయో

(అ) తద్వ్యాహంబు సాక్షి

ప్రస్తుతముచేంత బూనితత్పూర్వ కార్య (తత్ప్రంక్తిలో కర్పకాగ్నిమెరి)

రేండరాత్రులో

30 అంతటనన నుయుచటవృత్తాంతమంతనపుడు

యూది తప్పె

మెఱిగి తనలోన సతి భజియించువాని
(screeching)
యెదిగి శయ్యాతలంబున నున్నవాని
పొల్చిన జెత
బిల్హణుని జేరి తలవరి బెగ్గడిన నిదియె

౩౧ శ్రీకవిరాజశిఖామణి
నీకు కలిగిన పవుస్తు నృపవరుడిపుడు
చేకట్లు గట్టు తోని పా
యేకతదండింపు మనుచు నాజ్ఞయొసంగెన్

(my lord) (de te)
౩౨ దేవనీ పట్టుయిది యేమొ తెలియరాదు
చెప్పనింతయు విన డాయు శీఘ్రగతిని
(approaching)
వేమ్మనుచు డాసి వాడు బిల్హణుని బట్టి
(binding hand pinioning)
తిఱిగి యురుపాశములను బంధించెనంత

(set himself to)
౩౩ కవివరుడు వేడి దిక్కులు కలయ జూచి
మంత్రదేవతా నారాధన మొనరించి
నిలిపి తలవరి వెంబడి నిల్చి మతి
(crying out hallooing)
జనని యెన్నడు జనములు సందడింప
ఆపవలయంబున సొరి అంతఃపురంబున నేలం
అప్పుడు కన్నెత్తి తగలజని రాజపుత్రి తో
వనితసతి నేడు

నిట్టనియె
(ma'am) (watchmen) (rope)
౩౪ శ్రీకాంత బిల్హణ చుట్టు పాలకులు బట్టి జ్యేష్ఠ త్రిదుర్వార
(binding)
బిత్తరంబ బట్టి మహోగ్రపాశమున్ బంధించుచున్ బాహుపల్లవ
ప్రక్కల శక్తులు వెలుకల్లంబుగ వేసి యుండు ... ముత్తియా
(to behold)
చక్కం జూపుచు నున్నవారి తోసతి ... బెట్టింపకే
ఆహా (Ahâ)
౩౫ ఆనిన విని చెవులకుం జులుకులు కలయుంజూచి నిపినతైన యూ
పరశారంబునొంది యందుకునె నెక్కొరయుంబని విచారిం
నిడిగనలేని

౩౬ నడుము శయ్యాతన వెయ్యిగ మును నడుము తులచనియుంపపా
తడబడ ప్రభుజారకేను దమ్ములనేరు దాలంగ కేశియర్
విడివడి దూలి యూడ బడిపడి వేలుబు నెల్లు తోడన
పుత్రతుక ... నుసభాస్థలి రాజసమీప భూమికిన్
(Rahu) (fangs) (firmly) (biting)
౩౭ కుంతలతరావచు వెట్టిన తన కోరల పొదుగ నొక్కి విడ్చి
జాలుజాల గాస్నుదారసము జూబ్బిలుచున్న శశాంకురాలి
(black curls) (over her eyes)
నల్లనిలకుంతల విశాలవిలోచన పాలినీరము
(wreatam = atisayamga)
తట్టుముగదుంకేగా వదనకంజము విన్నదనంబు బొంపగన్

35 స్వాతంత్ర్య మీ విధంబున

సలిలమును
సేతుశతగత జలమునకును సేతువరియాలా

I shall be like a bridge where there is no stream

చేతమున దలపుమా కవి

accept wedlock
చేతు [illegible] ప్రభుఁడన్యుని చేపట్టెదనో

36 అదిగాక బ్రాహ్మణోత్తము

befal
డుదయుని దోషంబునకును సర్వ [illegible]

మిది రాజకృత్య మగునె

intentionally? sensibly

పదపడి బ్రోచుటయే మేలు ప్రజలను [illegible]

It is a noble youth — he has done no ill

37 [illegible] తనవలన పాపమింతయు లేదు

కామపీడితాత్మగాను నేను

[illegible] దోషము [illegible] కాంతిని నన్ను

[illegible] యవలంతున తనవలదు

38 అటుగాక [illegible] బ్బిన ప్రీతి

[illegible] మొక్క యడ నుండవేయు

utcata, atisayam

[illegible] మానితం శ్రీ

Her lamentations & her remonstrances

యెటువలె [illegible] నవిబారా

[illegible] యునుగ [illegible] యున

unitedly, tog"
[illegible] సుంబువుల

[illegible]

land — from this land
పదమున [illegible]

43 [illegible] ఫుడు [illegible]

[illegible] ములు [illegible]

[illegible] నెంచరాదు

She quotes the Bharata

[బ్రాహ్మణో [illegible]] [illegible] పలుకు వినవె

44 [illegible] బ్రాలాపంబుల [illegible] పింబుడు

pouring oil on
[illegible] ఘృతం

fire — he blazed with fury
[illegible] బుడ మండి [illegible]

[illegible] రసన

[illegible]

[illegible] నంబు [illegible]

Even the least
45 [illegible] యింత దయ నింప [illegible]

away
[illegible] దండమిడిన

తలఁయుత్త పడిదిదప్పించదాయగా †
రైనోయిదిత
దాయగాతలపనోతనయయనవ
సఖులనంమితిపొంనసమున
శ్రీశినజనశ్రీణీయాత్మకింపాయగా
జూచి
...యగారానియూపాటుతిన్నె
కలవారికెల్లకన్నులుచల్లనాయగా
agadha ఖు
నాయగాథంపుప్రబంధంబుగన్నె

Very beautiful

pa cotti
౭౬ కటకటా యెవ్వరైననే కష్టముదిపి
లే ల
బోవలేరైరి వేరైరి భూతపయిలు
నేమి శేయుదునేమందునేందు జొత్తు
విలపించి
ననుబుపగబ్బుబంకవిమార్గమునుసరింప

beautiful

౭౭ వ్రేకవిరాజరాజమణిపానవమోహనవాశమనో
పవషించిహారాయణ
పాకరుణాగుణాభ్యుదయపారమణీయవభూమ
mercy shew
హాకమనియ్యగాత్రయొకలైననున్ ... పబ్రోవలెతయా
యొతకనేపుత్రమునకేమివిరూపముజేసితేమాకేదా
౭౮ వికటుడుస్వామహావిషముకంఠంబున

దా
దాక్షాయణీశుండు దాల్పలేడె
దుష్టుతవమహో
సతతదుర్వారవిస్ఫురత్ శిఖాబతబాగ్ని
జలధియంతరమున నిలుపలేడె
సకలచరాచరజంతుజాలములెల్ల
నేర్పడ భూమిపవహింపలేడె
శ్రీ ధృతిలెంటల్ల పృష్ఠభాగమునందు
ధరియింప్త దో
శ్రీ కూర్మరాజు ధరింపలేడె
యి
౭౯ యింతకన్నను కవివరునందుగలదె
మోషభక్తమెవ్వరైన నుదుతరిబోవ
రయ్యభూపతివిన జప్పరయ్యకరుణా
నింపరయ్యనావేదనివారింపరయ్య

Was not Indra pardoned?

౮౦ మోహాంబుజాతము ముని సతిం జెందిన
పురుహూతుసురవరుల్ బ్రోవలేడె

+ Chandra

గురువధూగమనంబు కోరిచేసినచంద్రు
head
నేలుండు మోశివహింపలేడె

+ Bramha with Saraswati

గోరిన
సతిమవ్వెతూతునుగనిపొందుగూడిన

పరమేష్ఠిశాపపాత్రులే దే
స్వరవశుద్ధ సీతవనుభూయిగరిన
శాకని రఘుపతిగావలే దే
౫౩ అంతయు నుదుర్భావమాతని యుండుగలదే
నేను గోరిన విష్యంతుగాని యితర
సంకటుడు గాడు ధర్మంబు వదుస జూడ
పుణ్యమైవెరయిన యాకవి ప్రావరయ్య
అనివరియు నిష్ఠనిరతి

I. Cacasaru & Raghav who ravished Sita

Be hi fate mine!

౫౪ శ్రీకవిరాజు త్రోవతన కెయ్యెదుగ్గాక యరుపంబుసుందరి
లోకకశరావి భూషణాముల శలతదిక్కులుబూరు తెంపు
రాకలు పోకలుంగలుగు రాజుల నాళ్ళలుగాంచి యుంతయున్
శోకముతో విలజ్జి తెల్ల సోలుపుల్లాలుపు పైనిష్ఠులన్
౫౫ యెక్కుడు సుదినేంబు పండితవాంగ్ల

Slesha

నాదరింపవలె భూరామ్యులార
కారుణ్యమునగతిగల్పించి ద్విజరాజు
భవియింపరేవత్తెభరణియోనాకే

నిరుపమసత్కళానిధి నిపుణ్యంపరె
తలయెత్తిరాజైవతంస్తులార (bearing on head)
విశ్రుత నిరాధారు విబుధేంద్రనిలుపరె
యురవంద భూరిదశేంద్రులార
౫౬ సుకవితాపంబు మాన్పరే శూరులార
బంధ్యాకులజున్నద్రె రెగిరేపాలులార (techi vandi, earth lords)
ధృతగతి బూని రాజకందర్పులార
నామనోవాంఛ గూర్పరె నాయమెరిగి
అని బిల్హణుఁడు సుద్దేశించి ముద్రియయుతన్నని
౫౭ అరవిందమ్ములతో బెన్నెలకు స్తంబులెత్తు ఘోరము
పులిగాబెంబిన కాలపాశములకు ముగ్ధాంగనాగానభ
వ్యరసూత్కర్షమున్నవని కృతియుగంబౌ బలహీనత
కరవాగాభ్యతికెమ్మెకు ఝదనాకారామనోనా యకా
అని యుల్లోకపువడా
౫౮ తరుణిరకంబు గడబొపోదలుబియున్న
tall formed there guards
యెరులైతారాకారులప్పుడుమున్నవారు

యోగనారస ... ప్రోత్సాహము

వారణాముకైనాయనంత రిద్వారపాలు

సోమవారెల్ల జూడవీక్షింపుచుండె

ఆ సమయంబున (నగర జనంబులు) తమలో దాముని గ్లనిరి)

౫౭ ఆ రనీశ్వరుడు నమ్మి అంతఃపురంబులో

జేర్చి నని [illegible] యుజేశనితడు !

with haste

శనన్య (స్వ) విధమున కలుషాత్ముడైరతి

renounce

గలశనే [illegible] దానికింక గతియురిమె !

యింత పనులకన్న

యెంత పనికి (జైచ్చె) నీ భూసురాధముం

డేకృత నిదిబైటె యిట్లు బడెనె ! *revealed*

however much

తగున

దాగునాయిట్టిది ధరణీశు డెంతెంత

inruru *seeing each other*

చేశని కృర కనువీక్షింప కుండ

eccāla + ieccāla

a pretty bramin!

౫౮ విప్రుడీకృత మేధిని విభునిపుత్రి

ఫలయిది వింతటి

ఘనకష్టగలయుతటి కృత యిట్టి వింత.

చెలగచేశినవారికి చేశినంత

యునాంత

అనుభవింపక తీరదు యువనిలోన

౫౯ యేకాంతంబున నుండి

లోకములాడుపనెట్టి లోకులకైన!

భీకాలపు బుద్ధిసతిపై

ప్రాకటముగ వారిననగ పనిచేమియొగి!

౬౦ చక్కనివారిలోనమిగులు చక్కనివాడు కవీంద్రవెంబడియా

వంచు ఇది

చక్కెర బొమ్మయట్టిది విహారము వేటి కీరాము నంతలో

స్పీడు

చక్కెర వింటి జూడు రభసంబిన రూపులు మింటు గూర్చిబల

బ్రిక్కలు బెట్టుచుండెనె వదింపగనెంతటి గనుంచు వేశల!

౬౧ కటకట యిట్లు భూసురునిగాసి యొనర్పగ నెప్పనెద్దర!

కుటిలుడు భూమిపాలుదిగు దొడు చెప్పను నేరికైననిం *ĕttlăti*

తటికిని దైవయోగముగ బొంతల పోయగ వాని భాగ్యమే

[illegible]

[illegible] యెటులం దవితం యిటుల వంటి వానికి!

[illegible]

౬౨ యెలమిగ వానికి పనిషుటింబి [illegible] సతి మన ప్రాణాపాల్

వ

నిలుపదు దానికి జననినిల్పదు భూవరుడంతట్లు మదిన్

తలపగనెమ్మియా నె యిట్టి ధారుణీశ యేవిధపాన్నె యింతకు

anger *leaving*

కల్లమెత [illegible] విభుండు నేవిసమ్మతి [illegible] బినననిపకానా

అందులోకేలం

ఆనియిట్లు వేర్వేరంగుం ఫులు గట్టి బలుకుచున్నె సెకేకుం

దరిట్లనిన

౬౩ చోరుడను నామమింతని

శారయ దగునే లతికి నియుధాళ్యంబయ్యె
మొకిసరి
జారుడు మరి రెండుంబదగ

చ్చకిల
వారులు మెచ్చు దురె జారచోరత్వంబుల్
౬౪ ఆనియుట్లు ప్రకటము సొలుగుపుపుగష్టెని పలుకులచెలురగనక్కాం
ఆనటయునవ్వాం తాలలామకవివరుంజూచియు
తాల్లులాపు నిజవాం తుగుడ్సె శించె
తనియె

హారి
౬౫ వారకవిరాజచంద్ర మదనాంబితవిగ్రహానవ్వనిపుత
సూనకవి యోగవాలి నిచ్చిద్రొబిచర్న తగవానెనెనవన
యొవ్వకరుణాంబుర్రాశి వనియుల్ల మున్న తగనవ్వియుంటెనె
ecatam వేశతమెల్లనేగట్టదు రపిహాసకవగూండిన మెలుజెందదె
ఆనివిలపించుచున్న మార్గంబున భాషంబుండి వినిబి
తెలా
ల్వాణుండు దూక్షాయమానమానసుండై తిరిగిచూ
చియుల్లనియె

౬౬ వారకమలాయతాక్షి చెలివారసరసీరుహాకుప్పలస్తని
వారకమనియ్య చేతోలలయుత వారనవమోవి నిదివిధూమణి
గాత్రి సతి
వారకనకాంగినేను విదనాతితినంచు దలంచె భీవని
లోకముసందు జీవునకు లోలతగాక స్వతంత్రమున్నదె
౬౭ యోరమణీయగాత్రి సజలోత్పలఫత్రవిశాలనేత్రినం
పో
నారసి పోలబూనెదవె ద్వారనివాసిని గోలదేవతా
Gâcu swara yati

snare
వారవధూటికానయునవాంగురికావలయుంబునందుదూ
త్యారతజిత్రతాముగుడివచ్చునె బిల్వాణుడెన్నిభంగులన్
uru-gati
౬౮ ఆనిపలుకుభూసుర(రవరు)నితలవరులురుగతిపత్రమునిస్సరశా
నవాటికిందూటత్నోనిపోయియొకవతువృక్షంబు క్రిందనిలి
పినబిల్వాణుడునత్యసలుంజూచి యాలోచించి తల్లతిల్ల
నియుల్లంబున బుక్క మందస్మితవదనారవిందుండై వీరసేనునకిట్లనియె
యోతలవరి తడవేటికి
౬౯ visit-asi sharp blade take
నాతల లబి నిశితాశిగొని ధరాధీశుని యాజ్ఞ
తంత్రమునననుబిల్వాణుపై
వేతగవెలయుముశిరంబు విశ్వమువెల్గెన్
ఆనినవీరసేనుండిట్లనియె
౭౦ కవిరాజయేమికారణా
మవిరళగతియెంచునైననాత్మభయంబున్
1.stagalaca దవులకదరస్మితాస్యత
యుక్తులలావి
వవుటకునికనెమిబుద్ధి యమలవిచారా
గతమె
ఆనినబిల్వాణుండిట్లనియె
౭౧ హాంతమతిజెప్పెదిన్నినుమూవినగుణాకరవీరసేనయు

Bilha 9 Section ౭

క్షితిరమణాత్మజాతసరసీరుహలోచనమంత్రదేవతా
స్తుతియయి వేల్పునాతి హృదయగేహమునందు వశించి భేదుగా
సతతముబాయకున్నది విచారమువేలచికి దైన్యమేలకిర్
ధనమరియునిల్లునరయ

౨౧ కలికివధూకన్యార స్మరవికస్వరబారురుబిగుబ్బకరర్
సలలితతుంగపీనకఠినస్తనమధ్యగహారభాసుర
జలరుహ పూల్హతనర్ జలదచంచలవేణి సుధాకరమైనలతినా
ప్రలతియిమోవినంటరుచిబొందు
తిలసుమనాసికన్ మదిని దేవతగాస్మరియింతునెప్పుడున్

౨౩ అని దేవకాయయుత్తబిత్తుంత్రైనకవివరునిం జూచి యంతింపజాలక
చేతులుర నాటఖితంబునెలంబడవైచికట్లు విడిచివిరకనుం
డుత్సాహమునంత నిలువంబడియున్న తదనంతరంబాయవిప్రుండు
దరాజోపతి వేల్పడయ్యును...
౨౪ పరమసువర్ణవర్ణ విభాసురగౌరిస్వరూపరాజిని
వేచు
ర్వురగానిమెలుకున్నసతితోయరువాంబక విహారాంగితా
మరసదళాయతేక్షణ ప్రమాదవశంబున బొవువిర్మలై
ఖరిమదిలోననిప్పటికి కాంక్షదలిర్పగబంతిచెకిదర్
౨౫ విలసత్పంకజిమత్సగారరుచిరయై పెంపొందుగా రూపనా
లోల కోదండబిత పాతుల ద్యుతి కనద్భ్రూల్లలాటంబునై

Bilhana vangher praises in 50 verses

లవియుక్తంతమదంబునలసక్రీలాఘూర్ణద్రాస్త్రతమై
చెయుఫేందుసతిమోముననిలుచునాయత్తంబుయుక్తంబుగా
౨౬ శమజలసంద బిందుతతిసారఫమౌక్తికరాజివైఖరిన్
కెమరుకలంగపామపుణికుండలదీప్తలగండభాగముల్
రమణావహింపగానుపరిరత్నసుభ్రాంతినియోగమందిచె
ల్పమరుతదాస్యమిప్పటికినాత్మభజించెదనిశ్చలుండనై
౨౭ ఫున్నపునాటబిందురునిబోలుమొగంబునుఘూర్ణచన్నులున్
సన్నపుటూరుపల్వయసుబాయలదేరినమేలునెప్పుడు
I am a ...
కన్నియరూపనేమగుతగాంబితినేనిమనోజసాయకా
గ్నినరకాంతనినన్నెమ్మెయినెవ్వదివల్లకియుదుర్
eat
౨౮ యేవిధిగాంతునారమణి యేనెకరాంతరితుమ్మితెబిరం
జీవియుటుంబుతస్సుభవిశేషవచోవిభవంబువానిరో
షావివాబిత్తరయ్యపలుకకందపుకెమ్మఘటించెకన్నెవుం
దాన్విధినాముదిన్మెదవియాండుమునున్నదిగాఘనంబుగన్
౨౯ ఫున్నతుబారుపైకవరపయోధరభారముబాతఖిన్నరయ్యె
పెన్నగునూత్నయుప్పనముచెడనరారుసుధాచోరానన్
గన్నసాంగిలింపివదనంబుముదంబునవముద్దుబెట్టుదున్

నన్నియుమీఱ రసోత్తమప్రఖ్యంబు సరోరుహామూసమై ప్రతిన్

౧౦ మానిని విస్ఫుటాంబురుహ వంజులపత్రవిశాలలోచనన్

పీనకఠోరతుంగకుచభృంగగరుత్ప్రభనీలపత్ర సన్

మానితకోమలాలకసమానవరాకృతి [illegible] వతిన్

దానిగురూపదేశము విధంబున ధ్యానము సేతునాత్మలోన్

౧౧ నేరివాల్జడా ఫులు మొల్లలు (కొ) వ్విరులొకాంతిన్ జెందు [illegible] పల్లవదీపసుం

దరమై తేనెలు జిల్కుమోవి గలయాతన్వంగి వక్త్రాబ్జమా

ధురనాసాగ్రపు మోహనాకారము మదిన్ [illegible] విధిం

బరయన్ నా మది మఱవనిప్పటికి నత్యంతానుభావ్యంబనై

౧౨ దీటు సైలంగ పంచశరదివ్యధనుర్గతమత్తభృంగరా

ర్మూర్తి నవప్రభారుచిరకోమలకుంచితాలకంబులన్

నేటుగుదంతపత్త్రముల నిలసరోరుహ భూషణంబులన్

[illegible] గుదానిమోము మదినేడల పోదమాటి మాటికిన్

౧౩ తెల్లంబై రుచిరుచిరనప్పువెన్నెలలచే తెల్లుపూ [illegible] జెక్కులన్

మొల్లంబై తగునంబరకముల గోపుం జెందునట్టవ్వులన్

ప్రోల్లీలాలకశరత్సుధాంశురుచినొప్పున్ భామనెమ్మోమునా

ముల్లంబున్ జిగురింపనిప్పటికి నేనుప్పొంగి వర్ణించెదన్

౧౪ దరము వాసించు కంధరయుదారత నెంచి కరాంబుజాంతమున్

వరకటి సంఘటించి జడ వామభుజంబున గబ్బిగుబ్బచ

న్నెర యరవిందనిల్వబడియుండ్రకనన్నన నేశతుల్

వరుస దలంచు నత్తరుణి వన్నెను బేడదనె ముదంబునన్

౧౫ నేనపరాంగనాయుదరి నేర్పున తత్పదపంకజంబులన్

ప్రాణికతోడుతన్ బడిన ప్రావగ త్త్రాబిబరింబు [illegible]

ద్దానిబేరుంగు బల్లినసుదాత్తతనిగ్గుల [illegible]

మానసకంపమున్నదానివరమానిని నాత్మదలంతు నెంతయున్

౧౬ సరిగాని భూమి నేలు సువిశాలనితంబిముల్ [illegible] దానిమే

ల్నరసులలోకతుగాంబి బిలుసమ్మదమున్ గను నాభిదానిమం

త్సరగతి గల్గుదాని [illegible] శాల సమానవిలాసభావమున్

బరగినదానినే [illegible] దను భావవమునన్ తనుమధ్యమెప్పుడున్

౧౭ [illegible] ప్రతిబింబమానబోధసుర [illegible] మునందు నిమారితాత్మ

కప్రభుతావిమాటికిన్ [illegible] గనాంకురాలపెడివాంఛగం

తప్రరుచిర్భవాంబుజలుదాకొని రాలగనుప్పుదానిన్

[illegible] పియురాలివోము సుమనస్స్థితి నిప్పటికిన్ దలంచెదన్

౧౮ నాయెడ ననుకూలయు మనంబున భావనచేసి మాటికిన్

డాయకనంతరంగమున దానరికత్తుకకలాపభావయ్యె
యాయతభావ్యకతయయియప్పటియార్పులగాగ
శాంయదొంగరదనముబింతనశయుదుదానిసెంతయున్

17 తేనాంతంబునసుకనాడుగ్రహమందవ్వారురాకుండగా
నాకంజేక్షణాదర్పణాంబుగాని వీక్షా సక్తినుండంగనే
జూకతేవెన్నవకింపమత్ప్రతిబింబూబెంతయుగ్గతా
తాకంపింపభ్రమింపిమింపుమదనోద్యన్మానసాంభోజయ్యె

18 పరిరిమ్ముసుగంధయుక్తమయిసుంజులమైత్రగుమోవుదమ్మపై
దిరిగెడుగంధలుబ్ధమగుతేటిగమిన్ కనుదోయిమాటికిన్
దెరచుచుమూయుచున్ మొగముదిప్పుచుకెళిసరోరుహాంబుజ
దళముచెనుప్పునయ్యువతిధ్యానముజేశదనిట్టివేళలన్

19 పైకనాడుకైతశా స్ప్రవలువజారుండంగనేనంతలో
నకలంకస్థితిబాలవ్యసిగ్గుబడియావాయంబుతావింపాలాం
గకలిమ్మైతనియొక్కబాతమదనాగారంబువేమూసివే
రుకబోపాన్విగప్పునప్పుతతినేనూవాయిప్రార్థింపదన్

20 ఆటునిటువుమువ్వవెన్నబవారంతరసామలనన్నిదిక్కులన్
స్ఫుటతరకాంచనాంబురువాశోభితకుంజులసుందరాస్యమై

కుటుకునవాలుజూపులనుతత్కృతిజూపుమునుసంచరింపన
వ్రేటులవిలాసబర్నమదిని సన్నతిజేశదనేర్పియుంబునన్
21 ఆకర్ణాంతముపైమదాలసములైయజ్ఞాపమానంబులై
కల్యాణముపైరమావశసుతాఖేదంబుపైయొందవా
నైత్రాంశుప్రతుపైమధుప్రతవిభావాభాయమానం
యూకంజాక్షివిలాసనేత్రములుసాస్వాంతంబునందుప్రపుగాన్

22 సమయమెఱింగినేతలుపుబాటుననుండగనేబుదమ్మిమో
వాముననమొగంబునందిడిమదాగమనంబుదలంచిచూచుచున్
కుముమునమత్తులాంకపదగారవమున్ వ్రమజతిబాహుదర్
రమణిమనోవికాసయయిరాబిలుదానిమదిన్ భజింపదన్

23 కలువలగేరుకన్నులనురాయుకరేకలుదీర్ఘచక్కలన్
దలరగచందనంబలదియాపయికస్తురికాంతబూసిమే
త్తలకముదిద్దిముత్తెములదిడ్డుగుపాపపుబొట్టుబెట్టియు
న్నాళికులవేణిముద్దుమొగముబ్బుసిగాదలపోయుచెంతయున్

24 కానగారిక్షణ్ బిగుబ్బలొత్తికురులున్ గూడంగబేవాత్తియున్
మొనబంధుకబిగురాకుమోవిదొనమోవమున్ మాటిరెవ్వారత్నమై
కనుదమ్ముల్ మగుడింపియుస్సురనినాత్కారంబుగానింపుచున్

ఘనగౌరవింబు వధూటి మోము మదిన న్నాసంబుగా వించెదన్

౯౭ స్మరజనకంబులై యమృతసారములై శృతిరంజకంబులై
ప్రియమృదూత్తరంబులై ఆనందములై మదికిన్ బ్రియంబులై
తలుచు నోష్ఠపృష్ఠ పరికర్ణ ఘుబి స్మిత సంయుతంబులై
పికగుసుదంతి [illegible] వచులు పల్కగ శోభిలు నామనంబునన్

౯౮ తనరగనామఘర్ణితరళత్తారనిబా ఉత్తలాంచనంబునై
యునుపమ [illegible] వందనరసావహతపాండురగండభాగమై
ఘనమృగనాభికాముకిలకల్పితపత్రలతాభిరామమై
యునుపగు సుందరీమణి ముఖాబ్జము నిల్పెద వెట్టిమారగన్

౯౯ మరియు సువర్ణ [illegible] సమంచిత [illegible] సనుంతలంబులున్
మెరగగ గబ్బిగుబ్బ బిసుమిత్తుల మృత్తెపు పెల్లు రంజిలన్
పిరుదులరాంబి యొప్పుమరిపెంబున నందెలుమ్రోయవచ్చునా
మెరుగుమిటారి నెన్నదుసుమా మదిని ప్పుడు కెవ్వాతంబుగన్

౧౦౦ సందిడిదేమో యి నామెతలుపక స్తనాల్ బ్బుపను నిక్కి మిన్నలై
యుందము బలంగ తన యబ్బుర పుబ్బు మెరుంగు గుబ్బలున్
పొందుగనా యురంబునను బొల్చి మొగంబున నెమోము సేయుచున్
పల్లెదగ జూచునె ప్పైలి [illegible] దలంచెదన్

౧౦౧ నెరులును జాగె భాగమును గూడిన సంపగ కంబు వేల్మలై
రెయిరెగ బెట్టి [illegible] బిగి నెయ్యనె [illegible] సంతులు వారనోళగా
మెరుగుమిటారి గుబ్బ యులమిన్నగ నుపల్కగ నన్ను జూచున
గరితయురాళి దృష్టి వెదకాంక్షదలి ప్పుగ తేజరిల్లగాన్

౧౦౨ అలరగ కోమలారుణ కరాంగుళ మూలత్తలమై ఘుటింపు బో
వలయము గా భుజాలతలు వాంఛి ద్రుఢాంగ వివర్తనంబులన్
వెలయుచు బాసుంతగా సపరిషేష సుధాకర కాంతి నొప్పు నె
ప్పులతుక మోము నా మదిని ప్పుడు నిజ జింపదె వేట్టి మారగన్

౧౦౩ తానొక నాటి రేతు వసుతల్పమునన్ శయనించి యుండగా
నేనటు లేచి లేపవను నిద్రతమిన్ వెసనాశలు త్తపమున్
జూనిన్నరితి నాదెస కు[illegible] గ్గా మిత్ర [illegible] గరిరించున
వమ్మానిని నాత్మ నిప్పుడిక మర్వక నే భజియింతు నెంతయున్

౧౦౪ చనుదోయిన్ మొగమందు వెజ [illegible] పులున్ జారం ము రాల్ జెస్పలన్
తనరన్ తూలగ పేరములు చదరి యూర్తన్ ప్పైర తుల్ [illegible]
చను పప్పున నను గాంచి వేనగ [illegible] మాలెకిన్
[illegible] ను నప్పైపల్కు వధూటి నామదిని కోమలి [illegible] భావించెదన్

౧౦౫ అలరున్ బానుపు బాళి వచ్చుటను నేనత్యంత మున్ వచ్చుటల్
పలపెచ్చన్ దలపోసి కాముని కృతిన్ దాళ్వ రంబునన్ నిల్పి సం

చలనం బెందుమునన్ను లింగదసికాక్షిలవిమారయెవేత్తికో
కిలవాగ్భృఖరి రూఢసంబుగను నాశ్లేషసర్తిగాంచెదన్
౧౦౬ ద్వారవమున్ నృశిబికడుద్రైన్యమున్ననుజూచితి
ద్వారతలంబునం బడికుగాత్రిని తప్పియునించుకంతని
త్రారతిజెంది లేచి మది తల్లడిలన్ విలసత్ప్రాలరె
రిమారయుచున్ననొప్పి విని నాత్రుభజింపెదమాటిమాటికిన్
౧౦౭ బలుపూర్ణాల్పనిసుతంగనె త్రియుగళ్ళ బాష్పంబు పుల్కరాలసం
చలతన్ జూచుచు నావిధంబిడుగుబద్ధస్వాంతంబునానావిధం
బుల బోగామదనుండు పైకొనగమోము స్వాంబిబింతించున
జ్ఞులఖిన్నలశిలాశబ్దదలచినే భావింతునెల్లప్పుడున్
౧౦౮ వేకువనెక్కనాడునిజ [illegible] ముమ్మనరిగొప్పువితగా
[illegible] కలవాణి యిమ్ము నృషితఘూర్ణితదీర్ఘవిలోచనాబ్జరిత్యా
తేనువ నిద్రలేచి కుచిదేరగనెక్కినమోవి లేలుచా
నాకరగప్పుగా [illegible] నిప్పుటికిన్ దలంచెదన్
౧౦౯ మరియొకనాటి ప్రొద్దున నుమానిని పంచతురంగుమీరదను
తిరవుగనన్నులింగవశియంత ప్రియమాన్యలు బలుకమయంతనే
పరువు నవప్పు వెన్ననిలువంబడినంతనె [illegible] గస్తేమా
చిరునగవొప్పు మోవి చెలిచిత్తమున్ దలపోసి మూరదన్
౧౧౦ ప్రపరాభంబునరించి తేవసుమనన్నత్వంతమోపంబుతో

సపలాభింపకనన్ను మ్మెగ్గంబియకన్ మోవి బాబాలబాలింపు పై
సప్పుడున్ నసుప్రియోక్తినా ముద్దునతాన్యసత్తివేనమ్మ [illegible]
తప్పుతాలింబిన నవ్వు ఘూర్ణాశనిట్టే జేబలాలింపర్థ
౧౧౧ పదుకునియంతలానె పరిభావితమ్ము వతి లేచినిద్రచే
తడిబతయావులించి మెయిడెట్ల వివిత్ర [illegible] జృంభణాకృతి యర్
చెతమినమోమువాసనకు బూనిభ్రమించుచు మన్నతెంట్లు సం
దడికిచలింపనక్కినుదమ్ములు గ్గినదాని నెన్నెదన్
౧౧౨ మనసిజుపూజకాయసనిజ మాన్నినుల [illegible] తగ [illegible]
తనమునకేగుచో తనదుపార్శ్వమునన్ వశియించుచువచ్చుజూ
చెనకిన [illegible] తజనులేపనసేకుండ్లు రెయుంచుజీతిమ్మె
[illegible] నవలదుసుందుమంచుకనుసన్నలు శియువధూటినెన్నెదన్
౧౧౩ సరసిజనేత్రితాప్రధమసంగమవేళల సిగ్గుదోపనే
నరయుచుపద్ధౌర్భవృత్తిగదియంగదలంచినజూచిపూత్తుమల
[illegible] నందుదీపశిఖలనత్కల్పమునుందకన్ను ఖా
సురకుముదంబుగప్పుసతి [illegible] దనిప్పుటికిన్ మదింబునన్
౧౧౪ చెలితమితోడనెప్పులులు [illegible] యనికోపముశిశిప్రుత్తో
తలతలమంచు పొగదిమితత్పురతత్పులకలజనింపగా
పలుకుచుసంస్మితాస్యయయియంతట నాదెసవచ్చి కూరిమిన్

కలసిన భా ఖిన్నమణి నిగాంచద కన్నుల కర్పూరగర్వ.
౧౧౫ కలవాంసోపమ కంఠ నాస్య జితరారాకా చంద్ర బింబస్వయా
కలసద్భవాంగ సమాన వేణీ సుభగాభా తాత్ర్య నేత్రప్రభా
విలసన్నత్త చకోర యాన విజితస్వచ్ఛాదర్శకాంచనా
జ్వలకుంభస్తని కామినీమణిని నే ఖాంతు నెల్లప్పుడున్
౧౧౬ పురి శయ్యన్ బవళించి మన్మథ మదావిర్భూతి కాంగంబులన్
సరిగా విప్పుడు కౌగిలించి ముదమొప్పన్ నాడు కే మ్మోవి సుం
దరవక్త్రంబున నిల్పి సురత సంధానంబుగ ల్పించి శం
బరవిద్ధ్వేజరయుంతి మది సంభావించి ప్రార్థించెదన్
౧౧౭ సిబ్బెపు గబ్బి చన్గవ బెల్పు గనిక్క నక్కలించియుం
బుంబుర పాలుగన్పడగ నంగవిభంగమిషంబునన్ రుమున్
గుబ్బ తిలంగ బాహులతలుం పయికెత్తి గ ఛిర నాభి పై
బ్బిన వేల్పు బూపు చెవి సల్లములాదలపోసి చూచెదన్
౧౧౮ వరుస వివర్జితంబులయి పాలె తనూ నాకత గంటి చూపులన్
మరుత శనోపమాన మృదు మందరమంజుల భాషణాంబులన్
దరమధుర స్మితంబుల సుధాంబుమయాన ములన్ విలాస

సిరులె సగంధ నుప్పుబలి చేష్టలు నామది సంస్మరించెదన్
౧౧౯ కనుగవ యుంచుకంఠ మ్మైర్కగా నేన రించి సరత్నప్రాణి కం
కణములు రఘుం కృత ధ్వనులుగా రవమొప్పగ రన్నదోయి
న్నసుకను మొమ్మ నెత్తి నిజస్త్రీ పుముచక్రగ మొప్పు నర్గమా
నిని పలుమారు నిప్పటికి నే మదిలో భజియింతు నెంతయున్
౧౨౦ ఏరయ సవాంపరా నివారవారత్రి నజించి నద్రైరయుంబునన్
సురత విశేష సంగతుల చెంత పడాంత వసూత్ర ధారియై
దరమితి యుంగమంగముసుదాం కగత్త గిలుబల్లికన్నదారా
యురరయు దిచెక్కనెక్కసతి నాత్మ భజించెద కోర్కెమీరగన్
౧౨౧ విలసిత మన్మథ విరహా విపాలలాలస గాత్రి సుందరిన్
లలిత కురంగనేత్రి సువిలాసురతాంచితత్రాంబనా
జ్వలమహానియ్యాకెల యుత కావ్యమ విరాజిత హంసయానన్
సలవతి సంస్మరించెదనా రతమున్ మదిలోన వేడుకన్
౧౨౨ మలయుని ప్రభూతపవమానములన్ గని తేల్లాడగా
సలలితరత్న వేదిపయి చక్రగ తావళి యుంచి గతములన్
దలచి మెని వేణి సుస్వర యుతంబుగ బాడు చునా ళీ పాళికిన్
లలి నయనోత్సవంబొనగు లక్ష్మణగాత్రిని నే భజించెదన్

౧౨౩ ఆని యిట్లు కవివరుండు మదనోన్మాదంబున యామినీపూర్ణ
తద్విశేషంబులుగా
తిలకాయత్తచిత్తుండై రచియించిన పద్యంబులు తాళపత్రం-
బున నంకితంబు చేసి నవరసేను నియమమతంబున తత్పుత్రి
అలరింపుడుప్పుఁ
కు (నప్ప) ద్యంబులు భూపాలున కప్పుడు ప్రతిలిఖించిన యా
పంబున కేయుచుండి త్రిర్యవిలిగవేసె
౧౨౪ మాలియుండకంత తమ మోహపాటోపంబున తసరివేయుచు
ద్రవ్య
వ్వివిసిరి విసిరి తద్వృత్తాంతంబంతయు కవివరుండు వినవి
రసేసునకెట్లనిరి

౧౨౫ విమరురుచి సత్యభావి చపుడె కవిరాజు రచియుసనప్పప
శ్రావిభ్యునకె
ద్యప్పులుగ విరంచి రాజున తునరఁ సావేశిన యావికోపప్రా
ప్రేమను
పమునదురాత్ములుం బలికి వారకపామ్మనుగాని మంచి మా
వ్యుత్తి
యమక్షగ బల్కితే ప్పుడు తదాంగ వావృత్తి వలింప శక్యమే

౧౨౬ ఆనవుడు వీరశేనుడు తదాననముఁ గని యోకవేంద్రునే
విన్న
వనఘుడవిందిరావరసుతాంఘుతనిన్నను విరసక్తిఁయగా
మనమున సత్కృపావతిని మానితిపూని తినే ప్రకటింపగా
పనివడి వ్రాయు పద్యములు పార్థివపుత్రి పుత్రి దేవి చెప్పు
౧౨౭ ఆనవిని భూసుతుండు వ్రాలదయాళ్లపునేదల వాలిని
వ్ననయము మెచ్చి తీర వినుధరాధిపమానసమార్గరంగు

పనివడి యాలపంపితిత్తివి పాల్పడి నా కయి (బ) ప్పెద్వేపుడి
మినువిభియుంబియుండి వేతలంబడి కారణమేమి యాతగఁ
౧౨౮ వ్వారితలా శివీరపురియూరకెత్రి ప్పుకమే మిత్రిప్పగా
సారముఖి గ్రము మంగానివిచారము శాయుకత్వంబుమన్నత
క్షురతమాంబివాడు క్షితిదేవకులోత్తము యేత దర్థమ్ము
యూరకయుజాలు దెంత పనికైన ప్రకరింపుదునిన్నె చెన్నగఁ
౧౨౯ యేమేమి వ్రాశితివేయా
భూమీపతిమానసంబు పోరలకపోయఁ
సామీయామాత్రైనను
కైమెరయుగ
సామోదతమంబు పద్యమాన తియుమ్ము

౧౩౦ ఆనినవిని సుప్రకిక త్తయైన సుప్రసుద్దేశించి
తనప్పథివియాఘనాఘునయావేరియుంబు
క్షితిభాగమునసుంతళేయుమయ్యా
తనరసంభాసుధాధరక్రీడలాడెడు
శృంగారరసరశిలాచేమకవయ్యా
వీక్షించు
తనతేజమాత్రప్తకనకాంగి దర్శించు
దర్పణాంతరమునదాయమయ్యా

తనవాయువాసు గంధికి శ్వాస విసరించు
కైనను వ్యజనంబు ఘూర్ణమయ్యె
౧౩౧ తనసఖంబా రమణీయయింపున్నెనపు మయ్యె
యాశిశిరంబు పంచత్వమొనశినపుడు
స్వాంశములతోడ భూతంబులైదు నేడు
గలపు మయ్యె [illegible] విధాత నాకోర్కె దీర

౧౩౨ అని యిట్లు కమలగర్భుని వేడి త్రికరణాపూర్వకంబుగా
నమస్కరించి నిలువంబడి యున్న వీరసేనుండు తత్పూర్వంబు
గ విరించుండును రాజసమీపంబున కువచ్చి తత్పత్రికను
మర్పించినా

౧౩౩ యిదియేమి మాటి మాటికి
వైదికరియంబున [illegible] యింతరయు ననవా
తద్ధర కస్వామి భూవర
యిదె చూడు [illegible] యొక్కవింత రేమేమో తలపక
[illegible]
౧౩౪ అని వివిధితంబుగ కైనిపద్యంబులు [illegible]
[illegible]
[illegible]
లూచించి [illegible]
[illegible]

పైరి దురాత్మ కవిను పలు
౧౩౫

ఘోరాపుదుల [illegible]
మారితు రావలదు పెచ్చు మరిష్ప్బుతి వా
నేరము గాండుగ వాంఛకే
సూరకె యాపని ఘటింపసెంపు నేనార్య

౧౩౬ అని నీరాశు తగు బునా వీరసేనుండు
వచ్చిపలికె విప్రవరుని తోడ
రేమిత్రా కినాపై రొమేరుగ మేయింతైన
మనసు గరుగదా యమనుజపతికి

౧౩౭ అని పలంతలయియూబి మది నా [illegible] యుంబు వేసా
బునమా తుర్వ మేలపృగా తెనగ తీక భూమీ [illegible]
యయ్యె
గనికెంతు కృతి [illegible] యంబు నిశ్శంపత్రై
గని యూవివాళి శకప్రయోగమయ్యె [illegible] పద్యముద్య
[illegible]

౧౩౮ రవిజుడు భాగుణికంప విధుకంబుగ [illegible]
ప్రవరుడతండి దీర్ఘమున ప్రాణములాశ [illegible]
యవ్వనికి దప్ప భీముడు తదంతగతిక [illegible]
కృవగనే నే భు [illegible] దీర్ఘము పెట్టుముండు దీ
భువి నితతన్న నిర్దయుడు భూపతి [illegible] భూవర

Bilha 10 section

శ్రీనియోపద్యంబుతి ఖియుంబి వీశసేసన కిట్లనియె

౧౩౯ వృషపుణ్యాత్మకవినుమా

యోపద్య ముచే గ్రహించి యంతయు జనని
వేపునేమెసగిన ద్రోయా

భూపతి నను బిల్హణు బంధింపుమ్మరయము నా

౧౪౦ శ్రీ నపద్యంబు గ్రహించుకొని పోయి యా రాజు ముందర
బెట్టిన యపుత్రి కదంత ధరాశిపుత్రి కవి ద్వంబున మది-
లో దోపంజూచి తదర్థంబు గ్రహించి మది వల్ల-
భుండు పవనోత్కంపిత కదళికా పవిరువాంబుజంబు

౧౪౧ ంబునకంపిత సర్వావయవుండై యంత యుపాదప్ప
కింతించి తదుభయదృష్టత రస్ప్రాసారంబులు త
త్ప్రకావివాప పాత్వంబును విచారించి వాని తో ని-
శ్చనియె

౧౪౨ యోవీరసేనయుబోతిక

వేవేగ తోడితెమ్ము బిల్హణుననిన్
భావము రంజిలవాడుధ

రావిభునకు మ్రొక్కి కిప్పుర వన్నెసనిర్గ రాసుతకని యోడ్డి॥

౧౪౩ యోతల్లినిమనోహారి

నాతత సదయాంతరంగ సుభద్రీ వసుధేశుం
డానిరంతము నిరతము
ఈ తరి తోడుక రమ్మనె

నీ తాపత్రయము మాసు నిందు నిఖాసా
ము మానెప్పింక నీరజ నయనా॥

౧౪౪ శ్రీనివిధి నప్పసమయ ద్వంద వ్యాపానమానస యైన
పయోరకేషునాఘునగధార్గ నిన్నాదంబు నిసప్పం
దంబున సుందరీమణి తత్ ధ్వనంబులు విని ప్రశస్తతూ
లబిత్తయై కంతఃపారంబు సంగిన గ్రహించు మునివ
ఉ బిల్హణున కిట్లనియె

౧౪౫ యోకవిరాజ ఖిరపవాస్తుతి నేవురబించుపద్యము
నాపృపాలక మన్నన
తేకువతోడనానరపతి గని యిచ్చిన జూచి యంతయు
గ్రకుని దాని యర్థము సుకాంక్షదలి పగ్రహించి యిప్పు
సౌన్మత్తమ్ముతంబి మారనిసుదొరాడ్యనిరమ్మనెనయ్య విద్యా
ఘనని ప్రవంబు

౧౪౬ శ్రీనిన యత్యాదరంబున శుభలక్ష్మీప్రశస్తంబగు నతని
వాస్తంబులబట్టి కేని వచ్చునేడా

౧౪౭ రాజరాజసుమదనాభిరామసప్పతి
తనకుమారినిదలబి యాస్థానమెడలి

ప్పితదావ్వరపుందున్నవనజపత్రి
నేత్రి దగ్గరచేరి కన్నీరు దుడిచె
౧౩౭ శిరము మూర్కొని చికురములఁ జిక్కు వాపి
చక్కగా నిడి గద్గదస్వరము తోడ
నని యెదయవ్వారభూపాలు డాత్మజాత
౧౩౮ [illegible]తాప్రియముమానుమమ్మ యనుచు
[illegible] తనయ తలవరు
నిర్మాకైత్వ[illegible]రభూర్తు నిశ్చలమతిలై
[illegible] కతకుసుకాలమ్మా
[illegible] యుపని[illegible]పింపుము[illegible]
౧౩౯ [illegible] నియుపలాలించి యంతఃపురంబున కనిచి బిల్హ
[illegible]దురగా జని నెమ్మనమ్మున పూర్వకంబుగా
[illegible]రించి చతురంతరయానంబున నధివసించె
శిసభామంటపంబున కుద్దామమ్మునివచ్చి [illegible]
సనంబున గూర్చుండ నియమించి సభాసదులవి
నన్నృపవరుండు తనికిట్లనియె
౧౪౦ [illegible] చతురాననాన్వయ [illegible] పూర్ణశశాంక
బిల్హణా

ఘాపుచతురాస్యనీ [illegible] ధర్మ
నీచతురతాత్ర్వె[illegible] వృత్తికి [illegible]
రాచరిత్రైక నిష్ఠకు [illegible] శమున [illegible]
౧౪౧ తడబడి యవ్వైదనుకృతఘ్నుని యందున్నరింపమేలు
వడిని మదియ్యకృత్రిమము [illegible] గుణాకర నెమనంబు [illegible]
దలవక సుందరీకులవతంసము నాతనయు [illegible] వరించియే
కృతనయము [illegible] మ్మని [illegible]
మియిరదు
౧౪౨ తే ప్రసమస్తంబగుగా
[illegible] బడవినావు [illegible] మతి తోని
[illegible] రుము
భూపాలసత్తైకపర్య భూసురవర్య
[illegible] యెడుంబరచి [illegible] యథాస్థానంబునకనిచి
వసంతాఖ్యున కిట్లనియె
౧౪౩ [illegible] మంత్రి వర్యబాంచితే
భూమిసురుచిత్తవృత్తి [illegible] వింపగా
నేమందునెంతకృతఘ్నుడో యనా
భామావణి [illegible] పరిశీలింపక

౧౪౪ ఈ విధమున నిర్భరమున

దైవాగ్ని ఘటనమాయ తప్పింపంగా

నావశమె అగ్రజన్ముడు

భావింపగ న్యాయము నిత్య ప్రవిహారా

౧౪౫ అని విని మంత్రివరుండును సభాసదులు నతతన్

ర్యంబు విశేషంబనిన విని వారలందరం బనిచి యింత్యం

పురంబు(న) ప్రవేశించి పరిచారికా జనంబులం బిలి

పించి యిట్లనియె

౧౪౬ క్షేత్రాంతలారమతుస్తత

శాకవివరునకు భోజనాదులను పూర్వం

బేకొలది విచారింతురు

యాకులదిగ్ జయము ననుచు నని చిరయమునన్

౧౪౭ చని భార్యామణియైన మందారమాలాదేవి విను

పలాలించి భోజనాది కృత్యంబులు దీర్చను

ఖంబుండు నవసరంబునా

౧౪౮ తెలతెలవారె తూర్పున లుదిక్కుల విస్ఫురితమంబు ప

స్తులుం

కలకలబలై క్షోకములు తారంబె కుముదంబును దుప్రజంబు(లు)

ఘలమున నాథ తాడకును జారె బలంగా ప్రదాయుద్ధంబులు

గద్దిగల వదనల ప్రాణ వెదన వలికాల్పులు భోజనముల్లశిలగన్

౧౪౯ కాంతాంగనాగనాలకె లమారుతమిత్ర

ఘనతర జ్వాలలగందినాడు

విరహాదుస్సహావధా విఫుల నిశ్వసనోష్ణ

గంధవాహములచే కవులినాడు

బాధిత పద్మినీ పటల శుక్సంప్రాప్త

ఘోర పాపంబున గుందినాడు

జనమారిత ప్రాప్త జారయోర వ్రాత

శాపంబులను కుంత సమశినాడు

౧౫౦ అనగ దీర్ఘప్రాతరుండు కళాసుభాతి

మొరగివెన్నెల ఫలుగులు డుడరియుతడు

రేపునే వేళ కెుదవునోవూపనేమి

తరుసు బునిజనారమంత కెల్లాదనరిగె

౧౫౧ అంగజరాన్నాదేభమునకావళ్లయూవలవ్రేలు బంధురా

స్తకాలము రెక్కెరినా వలయూవలి

పుస్తకము బట్టి గుబ్బబోయినది

భంగురపాశముల్ వేలయుబంగరుపోతలఘంటలోయనన్
సంగతిమీరఁ బ్రాస్పరమశ్రాలముల్ గనుపట్టిరక్తసా
రంగధరుల్ నిజార్ధ్వరుచులందము నొందగ సర్వవేసుమన్
శివింతబుద్ధస్తుతిగాతా

౧౯౬ వింతకరుడుదయించెగురుబుద్ధశవింతుశ్రీ
ధృతిపూర్వదేశమునందుని

ప్రతులసుధశ్శాస్త్రి జోధరాంచితవేలన్
శ్రుతువులుగాశితలమునందు కడునొప్పారన్

౧౯౭ ప్రతులద్విజాలాశకనావవామంతయుత్ర (యిూ)
సుముఖుత్రసత్తితే జాశమయుండు

సరససభాసురపుంగవాఖ్యుడయుతై శార్వరీ
కమలామనోహరాకారుత్ర
చరులనెంబినచక్రభరణాశాలి

అఖిలలోకతమోపహారణాస్నైపులోవృత్తి
రాజిల్లునట్టిసర్వజ్ఞవిభుడు

మిత్రుడై భువనపవిత్రకుండైధర
ధరవేలుండించుసన్మార్గవర్తి

౧౯౮ ఆదిమూర్తియనంగ పద్మాక్షపుత్రుడనగ
నార్జితార్థ్యుడసంగ దివ్యైకవార్తన
దిక్కైకదాతన్న

× విచిత్రయతి !!!

వముల ద్విజరాజసంగతిని సశైశవర్ధనమున్ తి
కలితయుదయాద్రిపై భానుడుండ మెప్పె
శిఖరారూఢతనుకవికలంగనెదుసు

౧౯౮ కువలయంబెగతగ
శిరకరుడు జనించె రాగలుగుసదాఖ్యే

వరుసగనిరూపమాపగ
జుపకాలవరాంబుధి
నరాసనుద్విజరాజే కందునపరాంబుధికే

౧౯౯ సమయకిరాతకుండుదధిజాతలవణ్యులుజేరిపూర్వది

వణీశలవిలాసము దయరాగపుపన్నెపటంబువిప్పుచూ
పెమదికివాషన్మైనయదిచేరములాదినిబద్ధమైనని
షమునొకటిచ్చినోయనగమాయలుదూపవినుండుబు

౨౦౦ వైక్రయునుడంతకంతకునుక్కవింగుల
నక్షత్రరాజదిజూతసంగమార్ధ్వేక
ఘిందివేవ్వేలన్నయెముక్కదిక్కుజూర
ననగసూర్యుండుపార్శ్వవిహారాంశుదనోగ

౨౦౧ సమయవినోదమిన్నదివకనిరంగమునందుసర్వది
ఘనములుజూతగారుడమురత్నపునిజూపవిధుండనెం
ఢమునొకటివ్వియందునిబిడాపలికర్నమునందుపాపుబు

క్రమమున దలంగ దేశన నగారవిధానె ప్రజా ప్రజావత్రై

౧౧౯ ఆ సమయంబున నంతకుమున్నె మంగళతూర్యనాదంబులు

వినుచు మెల్లని మదనాభిరామ భూమాధవుండు స్నానసం (నాయకుండు)

ధ్యా(వందనా)ద్య సుష్ఠాన(కృత్యం)ములు దీర్చి (సముచి)తాలంకారుండై

సభాస్థలంబున కువచ్చి మంత్రి పురోహితామాత్య బం

ధు విద్వజ్జనంబుల రావించి వారు యథోచితాసనంబులగూ

ర్చుండ నియమించి సుప్రసన్నుండై (యిట్లనియె)

ఘనులార బిల్హణ (నాంబున) ఖ్యాన

౧౨౦ కెనయగ వమామత కుమారి నిచ్చెద నని నే

మనమున దలచితి నిపుడు

ననుకూల ముహూర్త [illegible] దె ఘటింపుడ్

౧౨౧ అని యిట్లు బలికిన వారలయనుమతంబున మువహూర్త

నిర్ణయంబు సేయం దలంచి జ్యోతిష శాస్త్రకోవిదు

లం బిలుపించి యడిగిన వారు [illegible] నిరీ

గురు (సంగతి నా) [illegible] యనుడున్

౧౨౨ విరుస నమందా [illegible] పరుస బరశివ

పరికింప గద్విజరాజునకు

చిరతర ఘనగ [illegible] (పైష్ణవ)

౧౨౩ నీకుమారికే య [illegible] నావేడ్క

దలరుద నుతయ్యే నిరువురకును గుణంబు

(క) మావిభాధంబు నెందుటగానబడదు (నెంచుల)

రాజబలము ముప్పు శ్రేష్ఠ తారాబలంబు

౧౨౪ యీకన్య కిపుడు ద్విజరా

జాకర నారింపు చెల్వ పురినవాత్రై

చేకొని పదివనుమిత్ర త

శ్రీకర సముగ సుప్పు నతను సిద్ధి సృవాల

అని యిట్లు బలికిన సంతుష్టాంతరంగుండై నరపుంగవుండు (పరిచారకుల)

నిజనగరంబలంకరింప జేయుమని నియోగించినా

౧౨౫ పచ్చల తోరణాపంక్తులు ఘటియించి

కస్తూరి పూతల్లి గానుస్సర్

మలయజ పంకంబు జిలికి జవ్వాది రె

కలు జీర్ రత్న [illegible] ధులు నముర్చి (రవులసమృద్ధి)

ముత్యాలనవ రంగములరంగు గావించి

సేవవజ్రముయవితానములునెరపి
వాసితా
ధూపితాగరువాసధూపములనిగుడించి
పగడాలమెరయుచప్పరములునిలిపి
౧౭౬ ప్రతిగృహంబుల భద్రకుంభములునిలిపి
దర్పణంబులుద్వారబంధములుగూర్చి
ధవళసౌధాదిచిత్రకేతనములెత్తి
పురము శోభిల్లజేసి రబ్బురముగాగ
౧౭౭ శుభవీధిచూచినయింపుమ్మెయింగల
తూర్యనాదములుసంతోషమెసగ
మెచ్చెవాయగాంచినహితముగావెవులకు
వీణారవంబులువేడ్కసేయ
మేపల్లుగనిన భేరిపటహాదికా
హాళమృదంగకవాదములువెలయ
నెచ్చోట మెచ్చవీక్షింపగనిర్వతురగగసందడిసేయ
వంకర్లా ధూపములు మాటలు పరిధవిల్ల
౧౭౮ నెప్పునక్షత్రపల్లభాష్యదయమునకు
చలగిమిన్నందియుబ్బినజలధికరణి

తనరికవిరాజు శుభమహోత్సవమునకును
నగరరాజంబుసంతతానందముండె
౧౭౮ ముత్తయిదువలారతు
లెత్తుచుదవళములుబాడనింపుదలిర్ప
పుత్రగనుపింపకుండిరి
చిత్రరుచిరకరుడైన క్షితిసురుడెలమి
౧౮౦ యీధావనిధికరపేరణరంగనలుగిడె
నేతువు పద్మినీనీవురావె
యీకళానిధిజేరియలమిశైవలుశాయ
నేతువు ముద్దుహస్తినీవురావె
౧ యీచతురాస్యతానింపమ్మెపలుకంగ
నేతువు శుభవాణినీవురావె
౧ యీమహాసర్వజ్ఞనిరవెందసిరసంటు
నేతువు శశిరేఖనీవురావె
౧౮౧ ఆసుచుతవలానభూమిపాలానుమతిని
సరససల్లాపచచనరచనములుదెలుప

బంగారత్నములు తెందరాసువన్నె (నం)

గాత్ర్యగదియుబు మంగళా(త్రి)కలిడి (యుంబు ... క్షత్రమతెన్నెగ కవివి)

౧౮౨ మంగళమురాజవినుతికి

మంగళంబు జముఖరమాతనయునకు

మంగళము శా(స్త్ర)వేదికి

మంగళము కవీంద్రవైతాళి వుణికి సుగుణాళికిన్
కవిశంబు కవి కుణికి గుణికి

(శ్రీ)నుబూనారతిపాటలు బాడికరంబున నర్తితంబు — (తెలుసునివి)

లునివి

౧౮౩ నడుమశయూడుబన్నగవనాత్మముసల్పగరత్నవారముల్

తతబడిమాలికాకలసబాళిన్ నివేశసలింపనె మొగ్గగం (క్షముంకమెం పనె మొగ్గుగం)

మైతలునుబాక్కతుద్ధములు నెయ్యబమర్పగ కంకణాంబులే

కృడిరవముప్పతిల్లసెకభామతలంటె కవీంద్రవైతాళికిన్

౧౮౪ గంధపసుకలితలబులి మందమైన

బంగరుఘటావాముల లాశనపొంగుజలము

పొంబ్లుగానింబి బిందియల్ బట్టియొక్క

యతివసుకవికి మజ్జనంబాచెరయుపుడు
బూనమైన

౧౮౫ తడియొత్తిగవలువవేప్పడసెక్కె సెకబామ — The spouses bathed & dressed

యుడుటుపావాలుంచె నెక్కటామ (యొ ... తిచె)

కస్తూరితిలకంబు ఘటియించె నెకజాణ

యొడలగంధము బూనె నెక్కజాణ

బ్లాకళ్లుపాలలుసవరించె నెకబాల

యుకవారములు బూన్నె నెక్కగోల

పువ్వులశిఖబుత్తి ఫెలుపాండనెకమెప్పె

మురువలబినిడె నెక్కయముద్దుగుమ్మ (వైమ)

౧౮౬ పడతిరత్నంపుటుంగరాలిడెగనెకతె

వెలదికప్పరంపు సురటవేవిసరనెకతె

నిలువుటద్దంబు ముందర నిలిపెనెక్క (మెకతి)

మగువ బిల్హణకవి శిఖామణికి నపుడు

౧౮౭ యోశితిబెలులుసనిం.

పారగగంయసేసి నృపవరాత్మజకంతా

నేరాపుమునరిచి యుశల్బం

గారంబరివేత్యబెడమ(గ)వ్యసనంతర్

౧౮౮ సరిగంబు చేరకటి పై
నరయంగా గుప్పి రైక నొత్తై మెరయఁగ్
సరిగుబ్బలు గుబ్బతిలఁగ్
కరముగ సవరించి పైట గావించె రొగిన్
౧౮౯ యిక బిన్నవాణి వేయక
చికురంబులు బిన్నదిద్దె చెలువుగ కల్లం (కల్లిన్)
బొమ్మెకయుంతి పెట్టిన వ్వుము
సకిమపడి బాగపడెన సుము సన్నతి జేశ్
౧౯౦ సూర్యచంద్రులమైత్రి చేసుదతి వదన
వనజమెంతయు సంతతవై భవంబు
(దేవతాయిలా నిమై)
నందశయు వసింబి రాంయనగనపుడు
సూర్యచంద్రులనిడ నెక్క శోభనాంగి
౧౯౧ కోరికెనా కరింకుని కరమ్మించు కల్కి జవముప్పతిల్లగా
సారసవైరియందమృత సారము దాఁటుచు తూనతదర్పం
(తానే సంగ)
చ్చెరవాకించు నలిప్పిగా ననత్తరి జారెననంగ నెక్కశిం
గారపు బొమ్మవాలు తెలిగన్నుల కాటుక దీర్ఘ రేఖ దిద్దెన్

బిల్హణీయము — ఆశ్వా — ౩

౧౯౨ తారకావళి సేవ్యమై దనరు నత్తి
ఫ్రాన్స్రీ కళి మండలము తోడ పుష్పదమై
చంద్రబింబము తో తుతనాటి ... యు
చెలువమే ముఖన కస్తూరి తిలక మునిచి
ముత్తెముల సరులమరించె ముదిత యొకతె
౧౯౩ (శ్రీ) ధ్రుమల వంటివె చ్చల
నిధ్రువు రుచులు పుక్కిళ్ల నెఱుగ శ్లాఘుతులఁగ్
ముద్దులఁ గుమ్మకేసేనొకతె
(ద్దులు) (నొ)
ముద్దియ కుండలములు నిచె ముద్దులుగాఁ
(తత్తవిసతులనుభజా)
సంగతి గమో విచవిచా
౧౯౪ తంగని యురుదెంచె ననగ దాం(నా)కమని నాసిన్
రంగలర నాణి ముత్తెపు
ముంగర కీలించె నొకతె ముదితా మణికిన్
౧౯౫ దరమువి పరంబె రింగి యు
(శిని)
వరుసన్ తన జన్మసీమవారిన్ వేఁడ్కన్
బరియించె ననగ నొకతె
(శకుటుని)
తీకురు కుమమెడ ముత్తెసరులు నుసొకటన్ ప్రేమన్

Belha 11 Section

స్థిరముగ నియ్యుత్సవమున
౧౭౬ కటకంబులు మ్రోసెననుచు ఘనమణిశిఖవ్యా[illegible]
త్రుటి కంబులున్నటనెక్కె
కుటిలాలకతరములందు కెమరుశలంగె
విరుదులుధరగానిపులు
౧౭౭ నిరవొందగ సాంద్రమింబియొక్కటనుచుఁ
బిరుదుంబినగతి యొక్కె
యెలయుగ రత్నములకాంబియుని బోక చలితే
౧౭౮ కరిగమననతలు మదనుని
కరిగతులక్ధిక్కరించిగలవనియందెల్
సరిమ్రోయగ చరణంబుల
నరుదాస్రనిలిపై నెక్కియతివ ముదమున్
౧౭౯ యీవిధమున రమణీమణు
లావసుధావరుని పుత్రి కంబతలేల్
వేవేగ నలంకారము
గావించి వివాహవేదికడనిల్పి రయ్యెన్

౧౮౦ సతి వీక్షణములు రసప్రవర్తకములై
నె మ్మోము దర్పణప్రగల్భము నగ
బిసరుహ వీక్షణాదుల్ [illegible]
గళ[illegible] సుగంధవిశేషకలన మొదల
తరుణాంగి చూపులత్త్రిశిఖముఖములై
[illegible] చరణపంకజ [illegible]
చామినీలాంచనప్రభలు చరామలై
తనరారు పాదపద్మములపాలి
౧౮౧ బరగి కవిరాజు పూర్వశేఖరి నిమాలా
కలితవిస్మయత్రాంతుఁ దగుచు
వనితరాయుత్తమియుత్త్రైయాత్మలోన
చెలువఖాంబుగాంచి వీక్షింపుమంత
౧౮౨ యీసర్వమంగళయీక్షణాకాంతులు
భరితసుధాకరప్రభలుగాఁగ
యీశ్యామకంఠాయినింపారు దీప్తులు
పూనినరతికాంతు భూతిగాఁగ
యీసతికన్నుల భాసిల్లు [illegible]

పొలుపొందు తమ్ముల భ్రాజగాక

యాదిమార్యుల శరన్నాయులమైన స్త్రీ

(ప) వనాంబుగంగా జశ్రుతంబుగాగ

౨౦౩ బరగు కవిరాజమౌళి సర్వజ్ఞమౌళి

విలసదసమాంబకస్ఫూర్తి విదితకీర్తి

యంబుతా బిల్హణాగజాస్త్రీ

యనుమనస్ఫుటవిబుధాళి యభినుతింప

౨౦౪ భావిఫలాభయప్రాప్త భాసురముల

బరగుమైత్రికములబారులనగ

రతిపంచశరులు సంతతకేళిదేలుచు

పనివడి యాతుపాబంతులనగ

తి.యష్ఠ విల్తుడు రెండుదెరగులై యిరువురు

కదలందివెలయు మార్గణములనగ

తనవల్లనే వీరు దనరారి రనుచు

చంద్రుడు బల్లునమృతబిందువులనంగ

౨౦౫ చెలగు నయాప్తమిన్ [illegible] తిలకబిల్హ

ణాక్షిపద్మ [illegible] స్త్రీ

తలయుబుగ తాగతంబులై తలయునలరి

సంభ్రమించుచు నిరువాగు జిల్లులైనశ్రీ

ఈసలాంపితదుత్తుపత్రి దక్షిరవ
వెలయు బూరిన జనులకు వేడుకెయ్యె

౨౦౬ లలితసుగవిప్రులు తత్ దేవలగ్నమనుచు

పం(త్ర)ములు వాడశుభపేత్రిమ వరాంత్రిలి

వరుసనుంబరి యవ్వధూవరులన్ప్రతి

యనుమతంబున నన్నద్దు వలపుడు వేళ

౨౦౭ పుడమి వేల్పులు పుణ్యాహపూర్వకముగ

దేవతాంవ్రనమొనరించితి విరివారి

తెరములను కంకణములను వేత్తనుఘటించి

చదివి నెంత యయుమంగళాష్టకములనపుడు

౨౦౮ పొలుపొందద్విజరాజశేఖరునకు భూభృద్వ్రతం సం బుని

[illegible] త్రాసాధముఖ్యౌ బుగా

పొలుపొందద్విజరాజశేఖరునకు భూభృద్వ్రతం సం బుని

[illegible] సంతానముల మెప్పుగ

తలబ్రాలపళ్లెరంబులు

౨౦౯

వెలదులు పార్శ్వములబూని విభునిసిరమున

జలజాక్షిముంచి దోసిలి

తలబ్రాలునుబోసెనతడుతనప్రియుండై
మున్నవం
౧౧౦ యిట్లున్న సౌభాగ్యాతిశయంబున తన యోషిత్సహ
ంబుగాంచి విద్యుక్తప్రకారంబుగా ప్రథా
నహోమంబులాదిగాగలవినాచరించి బంధు
సహితంబుగా భోజనాదికృత్యంబులును రజనిర్వర్తించి
పిమ్మదనంతరం బౌపాసనహోమాదికేల కృత్యంబులున్ను
౧౧౧ భూసురులకు ప్రేయు... చనవులగ
లేని బిల్వాణి యొండును తిరుమణి సంపూర్ణ్రతి
లకయు నపదేష్టభోగంబులను భవించుచున్న

(రుతా౹౹ ----

౧౧౨ నీలమేఘంబులు శైలాగ్రములనో
పరిరింపవచ్చుల జారె వృథుదు
సన్నగించెను పిక స్వరములంతీతరు
కలహాంస గతుల సంగతులుదప్పె
గగన మార్గము సారకాళ్ళె బలు మెండె
నహారా శురార్కియందం దనివిచె
తే. తలదశలు తెలకులబ్బాసిలె
మెరుగుతీగెలుమించ తరచుమెరసె
౧౧౩ సంతమొసగ కెలకులసంబుళ్లెతమె
స్నానకాలతుతెర తెలతిళ్ళయిట్లె

ననచుచుజనులెల్లపోగడఘనాగమమున
గర్భగాలవమహాంతగాంచె నంత
౧౧౪ యిట్లునవరమాసంబులు నిండిదశమంబగుమా
సంబునందుకళుభములుకొమ్మత్యంబున
౧౧౫ మరుదంటేరవు సంచరింపగ్రహములుచ్చాస్థా
దుతోచేరికేం
న్నైరయందికొన్నిలతె ల్లజెందగరిమెన్నిదిక్కన్నెలదం
గాదివ
క్షరవంబుల్ సెలగంగదివ్యవరుళుంతం పుష్పవర్షం
బుల
త్తదిపక్షిసంపం భూమమి గాంచె సుతునిందన్నై
జిభాగ్యోన్నతత్
౧౧౬ ఘనతతప్రభాతరోదయ
మలునజనియించుచుండియు విప్రమయుఖ్యలమేత్రం
గనిలగ్నగతిప్రభాకరు
దనుసారముంబిదిరి బిల్వాణి ఖన్న దుమెంట్లే
౧౧౭ అప్పుడు మదనాన్విరాజు భ్రాహ్మణాధమ్ముందువిద్వ
జ్జనాది బంధుమిత్రపురోహితామాత్యసమ
క్షమంబుగాప తనితన వంశకర్తగా పరిగ్రహించి
జాతకర్మాదులుసల్పిగో భూతిలవారణాదిహిర
ణ్యాదశవమహాదానంబులు సేసి భూసురాళికవిచ
నంబులంది
ఘనతరప్రభాకరుదంత
౧౧౮ దినదినవమును వృద్ధిబొందిదివసధ్యులు దై....
గను పక్షవాని పక్షము

జనసాధుకుగష్టిసఖ్యము జయముసుంగాంచె

ప్రథితగుణకలాపా భజితేశానచాపా

ప్రథ్యగవిజయకేళాపాభ్యానకేళాపవిత్రతాపా

వధితదనుజదేవాపూనధాంచఝ్వరూపా

వధురతరకేళాపారూప్రరావూరవేపా

గద్య — ఇతి శ్రీతారామచరణసేవాప్రభా

వసంపాదితకవితావిచిత్ర తాస్సవసగోత్రపవి

మతపందిపెద్దిత్రిష్ణశాస్త్రివిప్రణీతంబైనబిల్హ

ణీయోపాఖ్యానంబను మహాప్రబంధంబునందు

సర్వంబును త్రితీయాశ్వాసము.